

ବିଦ୍ୟା ଅଳ୍ପଶା

ଡୁଟୀଯ ଶ୍ରେଣୀ

ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଏବଂ
ରାଜ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା ଓ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପରିଷଦ,
ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟାଲୟ ଶିକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରାଧିକରଣ,
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଜଣା ଅଜଣା

ଡୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀ

ଲେଖକ :

ଶ୍ରୀ ନିରଂଜନ ଜେନା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ଵେହପ୍ରଭା ମହାପାତ୍ର
ଶ୍ରୀମତୀ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ନାୟକ

ସମୀକ୍ଷକ :

ଶ୍ରୀ ନିରଂଜନ ଜେନା
ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମଳ୍ଲିକ

ସଂଯୋଜନା :

- ଡ. ପ୍ରୀତିଲତା ଜେନା
- ଡ. ତିଳୋଉମା ସେନାପତି
- ଡ. ସବିତା ସାହୁ

ପ୍ରକାଶକ :

ବିଦ୍ୟାକୟ ଓ ଗଣଶିକ୍ଷା ବିଭାଗ,
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ମୁଦ୍ରଣ ବର୍ଷ : ୨୦୧୦

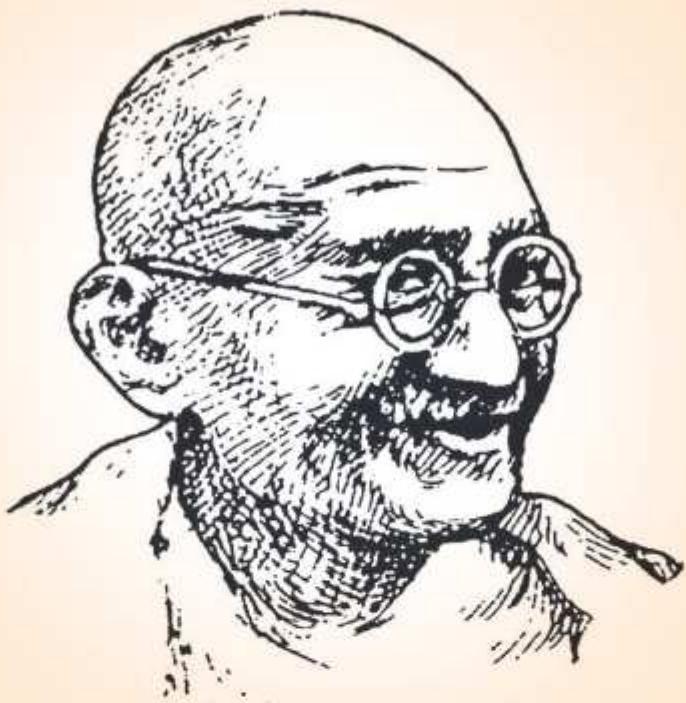
୨୦୧୯

ପ୍ରଶ୍ନ୍ତି :

ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଗବେଷଣା ଓ ପୁଶ୍ଟିକାରୀ ପରିଷଦ, ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

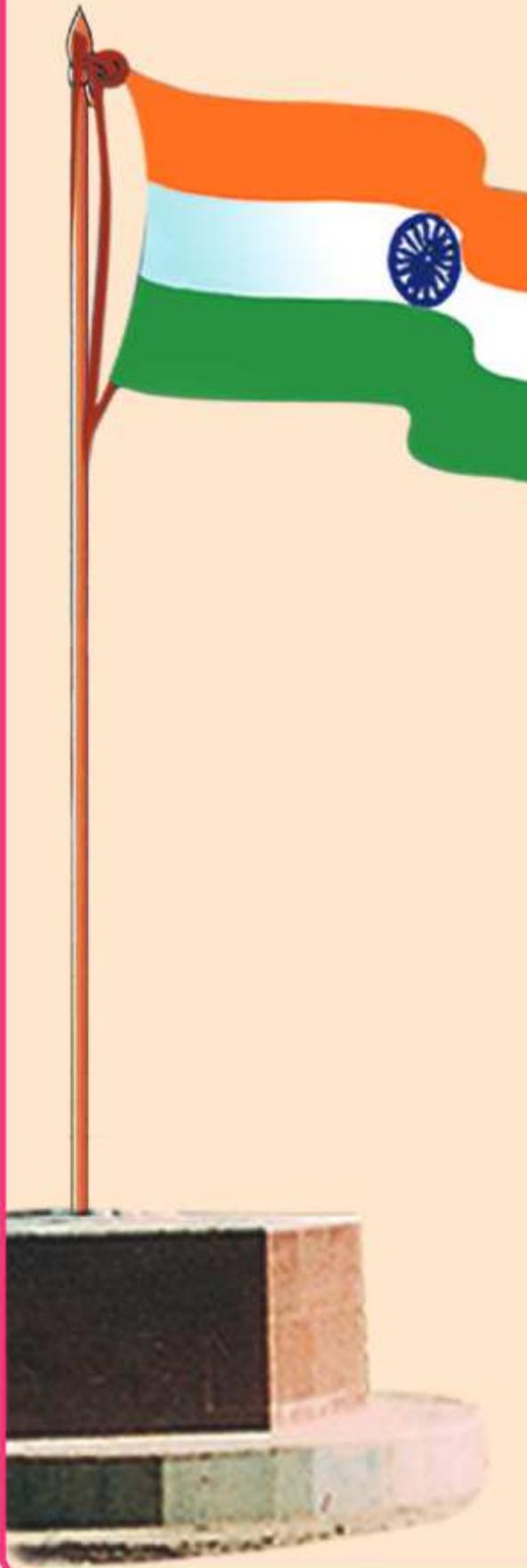
ମୁଦ୍ରଣ :

ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଉପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟ, ଓଡ଼ିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଜଗତମାତାଙ୍କର ଚରଣରେ ଅଦ୍ୟାବଧି ମୁଁ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଭେଟି
ଦେଉଥି, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ମୋତେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ
କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ ଓ ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ମନେ ହେଉଛି । ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ମହତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ
ମୂଲ୍ୟବାନ ଭେଟି ମୁଁ ଯେ ଜଗତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥୋଇପାରିବି, ତାହା ମୋର
ପ୍ରତ୍ୟେ ହେଉନାହିଁ । ଏଥିରେ ରହିଛି ମୋର ସମଗ୍ର ରଚନାତ୍ମକ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ପ୍ରୟୋଗାତ୍ମକ କରିବାର ଚାବିକାଠି । ଯେଉଁ ନୂଆ ଦୁନିଆ
ପାଇଁ ମୁଁ ଛଟପଟ ହେଉଛି, ତାହା ଏହିଥିରୁ ହିଁ ଉଭବ ହୋଇପାରିବ ।
ଏହା ମୋର ଅନ୍ତିମ ଅଭିଲାଷ କହିଲେ ଚଲେ ।

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି

ଆମ ଜାତୀୟ ସଂଗ୍ରହ

“ଜନ-ଗଣ-ମନ-ଅଧିନାୟକ ଜୟ ହେ
ଭାରତ-ଭାଗ୍ୟ-ବିଧାତା
ପଞ୍ଚାବ-ସିନ୍ଧୁ-ଗୁଜ୍ରାଟ-ମରାଠା
ଦ୍ରାବିଡ଼ ଉତ୍କଳ ବଙ୍ଗ
ବିଶ୍ୱ-ହିମାଚଳ-ଯମୁନା ଗଙ୍ଗା
ଉତ୍କଳ ଜଳଧି ତରଙ୍ଗ
ତବ ଶୁଭ ନାମେ ଜାଗେ
ତବ ଶୁଭ ଆଶିଷ ମାଗେ
ଗାହେ ତବ ଜୟ ଗାଥା
ଜନଗଣ-ମଙ୍ଗଳ ଦାୟକ ଜୟ ହେ,
ଭାରତ ଭାଗ୍ୟ ବିଧାତା,
ଜୟ ହେ ଜୟ ହେ ଜୟ ହେ,
ଜୟ ଜୟ ଜୟ ଜୟ ହେ ।”

ସୂଚୀପତ୍ର

ପାଠ	ପ୍ରସଙ୍ଗ	ପୃଷ୍ଠା
ପ୍ରଥମ	ଘରେ - ବାହାରେ - ରାଷ୍ଟାରେ	୧
ଦ୍ୱିତୀୟ	କେଉଁଠି କ'ଣ ହୁଏ	୧୨
	ଡାକ୍ତରଖାନା	୧୩
	ଡାକ୍ସର	୧୪
	ଶୃଙ୍ଖଳା ପ୍ରହରୀ	୧୫
	ଦମକଳ କେନ୍ଦ୍ର	୧୬
	ଅଜାଙ୍କ ବିଚାର ବଦଳିଲା	୧୭
	ଆମରି ଶାସନ ଆମରି ହାତେ	୧୮
	ଅଦାଲତ	୧୯
	ତୃତୀୟ	ବଣଭୋକି
ଚତୁର୍ଥ	ମାନଚିତ୍ର ଆଙ୍କିବା	୨୧
	ଆମ ଜିଲ୍ଲା	୨୨
	ପୁରାତନରୁ ନୃତନ	୨୩
	ସୁଖୀ ପରିବାର	୨୪
	ଆମର ଗୁରୁଜନ	୨୫
	ଆଖି ଖୋଲିଲା	୨୬
ସପ୍ତମ	ନୁହେଁ ମୁଁ ଶ୍ରମିକ	୨୭
	ପ୍ରାକୃତିକ ଓ କୃତ୍ରିମ ବସ୍ତୁ	୨୮
	ଜୀବ ଓ ନିର୍ଜୀବ	୨୯
	ଉଭିଦର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶ	୩୦
	ଉଭିଦର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ	୩୧
	ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ	୩୨

ପାଠ	ପ୍ରସଙ୍ଗ	ପୃଷ୍ଠା
ଅଷ୍ଟମ	ପପୁ ସଫନରେ ଶିଖିଲା ପରିପାକ କ୍ରିୟା ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା ରତ୍ନ ସଞ୍ଚାଳନ	୧୧୩ ୧୨୭ ୧୨୩ ୧୨୪
ନବମ	ବସ୍ତୁ ଜଳ ଜଳ ଦୂଷିତ ହୁଏ କିପରି	୧୨୭ ୧୩୧ ୧୩୭
ଦଶମ	ପୃଥିବୀ ଓ ଆକାଶ	୧୪୭

ପ୍ରଥମ ପାଠ

ଘରେ-ବାହାରେ-ରାତ୍ରାରେ

- ପ୍ରତି ଯୋଡ଼ା ଚିତ୍ରରୁ କେଉଁ ଚିତ୍ରଟି ତୁମର ପସନ୍ଦ ହେଉଛି ?
- ଏହା କାହିଁକି ତୁମର ପସନ୍ଦ ହେଉଛି ?
- ବିଶ୍ଵାଙ୍ଗଳିତ ଭାବରେ କାମ ହେଉଥିବା ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ‘X’ ଚିହ୍ନ ଦେଇ ଚିହ୍ନାଥ ।
- ଏହିପରି ଆଉ କେତେକ ଘଟଣା ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ, ବିଦ୍ୟାଲୟରେ, ଘରେ ଓ ବାହାରେ ତୁମେ ଦେଖିଥିବ । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଓ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବିଶ୍ଵାଙ୍ଗଳିତ ବ୍ୟବହାର ତାହାର ତାଳିକା କର ।

ଶୃଙ୍ଖଳିତ ବ୍ୟବହାର	ବିଶ୍ଵାଙ୍ଗଳିତ ବ୍ୟବହାର

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା - ଶିକ୍ଷକ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଦଳରେ ବସାଇ ପ୍ରତିଟି ଚିତ୍ରରେ ଯାହା ଦେଖୁଛନ୍ତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ କହିବେ ଏବଂ ଚିତ୍ର ସମ୍ବିତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉଭର ଆଳୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ଆଦ୍ୟ କରିବେ ।

ଘରେ, ବାହାରେ, ଖେଳପଡ଼ିଆରେ, ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଓ ସର୍ବସାଧାରଣ ସ୍ଥାନରେ ଆମେ କେତେ ପ୍ରକାର କାମ କରୁ । ସୁବିଧାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ଆମେ କିଛି ସାଧାରଣ ନିୟମ ମାନିଥାଉ । ବଡ଼ମାନେ ବେଳେବେଳେ ଆମକୁ ଉପଦେଶ ଛଳରେ ଆମର ଭଲ ପାଇଁ ଅନେକ କଥା କହିଥାଏଟି । ଏହି ଉପଦେଶ ମାନି ଚଳିଲେ ଆମ କାମ ସହଜ ଓ ସୁବିଧାରେ ହୁଏ ଏବଂ ଜୀବନ ନିରାପଦ ରହେ । ନିୟମ ମାନି ଚଳିଲେ ଆମର ବ୍ୟବହାର ଶୁଣିଲିତ ହୋଇପାରିବ । ଅନ୍ୟକୁ ଅସୁବିଧାରେ ନ ପକାଇ ଆମେ ସବୁ କାମ କଲେ ଶାନ୍ତି ଶୁଣିଲା ରହିବ ।

୧. ତଳ କଥାଗୁଡ଼ିକରୁ ତୁମେ ଯେଉଁ କଥାଗୁଡ଼ିକ ଭଲ ବୋଲି ଭାବୁଛ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପାଖ ବାକୁରେ
‘✓’ ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

- ପିତାମାତାଙ୍କ କଥା ମାନି ଚଳିବା ।
- ବହିପତ୍ର ଏଣେ ତେଣେ ଫୋପାଡ଼ିବା ।
- ଘରେ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କ ସହ ମାଡ଼ପିଟ କରିବା ।
- ଠିକ ସମୟରେ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବା ।
- ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କୁ ସ୍ଵେଚ୍ଛା କରିବା ।
- ଘରକୁ ଆସୁଥିବା ଅତିଥିଙ୍କୁ ପ୍ରଶାମ କରିବା ।
- ଶ୍ରେଣୀ ଗୃହରେ ଶିକ୍ଷକ ପଢ଼ାଉଥିବା ସମୟରେ ସାଙ୍ଗପିଲାଙ୍କ ସହ ମାଡ଼ଗୋଲ କରିବା ।
- ସ୍ଵାଧୀନତା ଦିବସରେ ବଞ୍ଚାହେଉଥିବା ମିଠେଇକୁ ଧାଡ଼ିବାର୍ଷି ଛିଡ଼ାହୋଇ ନେବା ।
- ଶ୍ରେଣୀ ବାହାରେ ସମସ୍ତ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କର ଚପଳକୁ ଧାଡ଼ିରେ ସଜାଡ଼ି ରଖିବା ।
- ନିଜର ଖେଳଣାକୁ ସାଙ୍ଗସାଥୀଙ୍କୁ ନ ଦେବା ।
- ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଫେରି ନିଜ ପୋଷାକ, ବହି, ଚପଳକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ରଖିବା ।
- ଦୋକାନରୁ ଜିନିଷ କିଣିବା ବେଳେ ନିଜର ପାଲି ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଠେଲାପେଲା କରିବା ।
- ଶୋଭାୟାତ୍ରାରେ ଗଲାବେଳେ ଶୁଣିଲାର ସହ ଧାଡ଼ିବାର୍ଷି ଯିବା ।
- ଶ୍ରେଣୀରେ ଶିକ୍ଷକ ପଢ଼ାଉଥିବା ବେଳେ ଗପ କରିବା ।
- ଭୋଜିରେ ଠେଲାପେଲା କରି ଖାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ନାହିଁ ।
- ଖାଇସାରି ଆଗେ ନ ଉଠି ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଉଠିବା ।
- ହାତ ଧୋଇଲାବେଳେ ଜଣ ଜଣ କରି ହାତ ଧୋଇବା ।

୨. ୧ ନମ୍ବର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଚିହ୍ନାଇଥିବା ଭଲ କାମଗୁଡ଼ିକ ପରି ପରିବାରରେ ଆଉ କେଉଁ ସବୁ କାମ କଲେ ଭଲହେବ ତାହା ତୁମ ବାପା, ମାଆ, ଭାଇ, ଭଉଣୀଙ୍କଠାରୁ ବୁଝି ଲେଖ ।

★ _____ ★ _____
★ _____ ★ _____
★ _____ ★ _____

୩. ଛୁଟିଦିନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟସବୁ ଦିନ ତୁମେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଆସୁଛ । ପରିବାର ଭଳି ଏଠି ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ କିଛି ନିୟମ ମାନିବାକୁ ପଡ଼େ । ବିଦ୍ୟାଳୟ ନିୟମଗୁଡ଼ିକର ଗୋଟିଏ ତାଲିକା କର ।

★ _____ ★ _____
★ _____ ★ _____
★ _____ ★ _____

୪. ଆମେ କିଛି ଖେଳ ଘର ଭିତରେ ଖେଳୁ ଓ ଆଉ କିଛି ଖେଳ ପଡ଼ିଆରେ ଖେଳୁ । ପ୍ରତି ଖେଳ ପାଇଁ କିଛି ନିୟମ ରହିଛି ଓ ଖେଳିବା ବେଳେ ଆମେ ତାହା ପାଳନ କରୁଛୁ । ତୁମେ ଖେଳୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଖେଳ ଓ ତା'ର ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖ ।

୫. ରାସ୍ତାରେ ଯିବା ଆସିବା ପାଇଁ ଆମେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିୟମ ପାଳନ କରୁଛୁ । ତୁମେ ସେ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରୁଛ ଲେଖ ।

ଯାନବାହନ ସବୁ ରାସ୍ତାରେ ନିଜ ବାମପଟେ ଯାଆନ୍ତି । ରାସ୍ତାରେ ଗଲାବେଳେ ଆମେ -

- ସାବଧାନତାର ସହ ରାସ୍ତାକଢ଼ରେ ଚାଲିବା ।
- ରାସ୍ତା ପାରିହେବା ସମୟରେ ବାମ ଓ ତାହାଶ ଉତ୍ତୟ ପାର୍ଶ୍ଵକୁ ଦେଖି ପାରିହେବା ।

- ସାଙ୍ଘସାଥାଙ୍କ ସହ ଚାଲିଲାବେଳେ ଦଳବାନ୍ତି ଚାଲିବା ନାହିଁ ।
- ସାଇକେଲରେ ଯିବା ସମୟରେ ଦଳବାନ୍ତି ଯିବା ନାହିଁ ।
- ସୁରେ / ମୋଟରସାଇକେଲରେ ଗଲାବେଳେ ଚାଲକ ହେଲମେଗ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବେ ।
- ରାସ୍ତାରେ ଗଲାବେଳେ ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ରହିବା ନାହିଁ ।
- ରାସ୍ତା ମଣିରେ ଖେଳିବା ନାହିଁ ।
- ରାସ୍ତା ମଣିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଗପିବା ନାହିଁ ।
- ରାସ୍ତାରେ କଦଳୀ ଚୋପା ଓ ଅଳିଆ ପକାଇବା ନାହିଁ ।
- ଗାଡ଼ି ଚଳାଇବା ବେଳେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ନାହିଁ ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଏହିଭଳି ନିୟମ ମାନିବା ପାଇଁ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ କେତେକ ସଙ୍କେତ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଆସ, ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କେତୋଟି ସଙ୍କେତ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ।

ସୂଚନା

- ★ ଦୂରତା

ସଙ୍କେତ

- ★ ଆଗରେ ରାସ୍ତା ମରାମତି ରଖିଛି, ରାସ୍ତା ବନ୍ଦ

- ★ ଗାଅଁର ନାମ

ରଥପୁର

- ★ ଆଗରେ ସ୍କୁଲ ଅଛି,
ଗାଡ଼ି ଧାରେ ଚଳାଅ

★ আগকু রাষ্ট্রা বাম পচকু
বুলিছি।

★ আগরে হমস্য অছি, গাড়ি
ধাইে চলাঅ।

★ আগরে অশওষারিথা পোল
অছি, অন্য গাড়ি আসুথিলে
অপেক্ষা কর।

★ আগরে অশওষারিথা রাষ্ট্রা অছি,
ধাইে গাড়ি চলাঅ।

★ আগরে পাটক থিবা লেবুল কুষি°,
পাটক বনথিলে অপেক্ষা কর।

★ আগরে জগুআলি নাহী' কি পাটক নাহী',
গাড়িকু দেখি লাইন পারি হুথ।

★ জেব্রা কুষি°, এহিঠারে পদচারামানে
রাষ্ট্রা পারি হুঞ্চু।

ରାସ୍ତାରେ ଯିବାବେଳେ ଏହିସବୁ ସଙ୍କେତ ଦେଉଥିବା ସୂଚନାକୁ ନ ମାନିଲେ କ'ଣ ଅସୁବିଧା
ହେବ ଲେଖ : _____

ଚିତ୍ର ଦେଖି ସହରାଞ୍ଜଳରେ ଗ୍ରାଫିକ୍ ପୋଲିସ ଯାନବାହନ ଯାତାଯାତକୁ କିପରି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି
ଲେଖ ।

ଆଜିକାଲି ବଡ଼ ବଡ଼ ସହରରେ ଗ୍ରାଫିକ୍ ପୋଲିସ ବଦଳରେ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଗ୍ରାଫିକ୍ ଯନ୍ତ୍ରରୁ ବିଜ୍ଞୁଳି
ଆଲୋକ ସଂକେତ ଦ୍ୱାରା ଯାନବାହନ ଚଳାଚଳକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଉଛି । ଛକ ଜାଗାରେ ବିଜ୍ଞୁଳି ଖୁଣ୍ଟରେ
ନାଲି, ହଳଦିଆ ଓ ସବୁଜ ରଙ୍ଗର ବଢ଼ି ଜଳେ ଓ ଲିଭେ ଏବଂ ସମୟ ସୂଚାଉଥିବା ଘଡ଼ି ଲାଗିଥାଏ । ବଢ଼ିର
ରଙ୍ଗ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଙ୍କେତକୁ ସୂଚନା ଦିଏ ।

ଯେପରି---

ନାଲି ବଢ଼ି ଜଳିଲେ

→ ଗାଡ଼ି ରହିବ ।

ହଳଦିଆ ବଢ଼ି ଜଳିଲେ

→ ଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଆ ।

ସବୁଜ ବଢ଼ି ଜଳିଲେ

→ ନିରାପଦରେ ଯାଇପାର ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଧାଡ଼ିରେ ରହିବା ନିୟମଟି କେଉଁ କେଉଁଠାରେ ଉପଯୋଗୀ ସେଥିରେ ଠିକ୍ (✓) ଚିହ୍ନ ଦିଆ ।

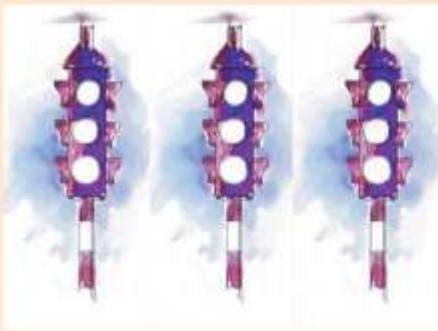
★ ପ୍ରାର୍ଥନା ସ୍ଥଳରେ	★ ତାତ୍କରଖାନାରେ ଚିକିତ୍ସାବେଳେ
★ ଖେଳପଡ଼ିଆରେ ଖେଳିବାବେଳେ	★ ବଶିଚାରେ ଘାସ ବାହିବାବେଳେ
★ ବ୍ୟାଙ୍ଗରୁ ଚଙ୍ଗା ଉଠାଇବାବେଳେ	★ ଶ୍ରେଣୀରେ ଦଳଗଡ଼ ଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାବେଳେ
★ ରାଷ୍ଟ୍ରାରେ ଏକୁଟିଆ ଚାଲିଲାବେଳେ	★ ପୂଜା ଉସ୍ତ୍ରବ ଗହଳିରେ ଠାକୁର ଦର୍ଶନବେଳେ
★ ଟ୍ରେନ୍ ବା ବସରେ ଚଢ଼ିବାବେଳେ	★ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବଣ୍ଣାହେଉଥିବା ପୁସ୍ତକ ନେବାବେଳେ
★ ସାଧାରଣତତ୍ତ୍ଵ ଦିବସରେ ଗାଁ ବା ସହର ପରିକ୍ରମା ସମୟରେ	★ ରେଳସ୍ଟେସନରେ ଟିକେଟ୍ କାଟିବା ସମୟରେ
★ ମୋଳାରେ ବୁଲୁଥିବା ସମୟରେ	★ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଛୁଟି ଘଣ୍ଟି ବାଜିଲେ ଶ୍ରେଣୀ କଷ୍ଟରୁ ବାହାରିଲାବେଳେ

୨. ଧାଡ଼ିରେ ଠିଆହେବା ନିୟମ ମାନିଲେ କି କି ସୁବିଧା ହୁଏ, ଲେଖ ।

၃. ଦୁମେ ଯେଉଁ କାମଗୁଡ଼ିକୁ ପସଦ କରୁଛ, ସେହି ବେଳୁନରେ ଠିକ (✓)ଟିଙ୍କୁ ଦିଆ ।

୪. ଟ୍ରାଫିକ୍ ସଙ୍କେତ ଦେଖାଉଥିବା ଯନ୍ତ୍ର ଚିତ୍ରରେ ରଙ୍ଗ ଦିଆ ଓ ସୂଚନାଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖ ।

୫. ରାତ୍ରାରେ ଚାଲିଲାବେଳେ କେଉଁ କେଉଁ ନିୟମ ମାନିବ ଲେଖ ।

୬. ତୁମେ ଦୋକାନକୁ ଲୁଣ କିଣିବା ପାଇଁ ଯାଇଛ । ଦୋକାନରେ ୪/୪ ଜଣ ବ୍ୟକ୍ତି ତୁମ ପୂର୍ବରୁ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛନ୍ତି । ତୁମେ ସେଠାରେ କ'ଣ କରିବ ଲେଖ ।

★ _____

୩. ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶରେ ନୈନା ଦେବୀ ମଦିରରେ ଦିଅଁ ଦର୍ଶନପାଇଁ ଯାଇଥିବା ଶ୍ରଦ୍ଧାଲୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧ ୭୭ ଜଣ ଦଳାଚକଟାରେ ମଲେ ।

ଯୋଧପୁରର ଚାମୁଣ୍ଡା ମଦିରରେ ପ୍ରବେଶ କଲାବେଳେ ଦଳାଚକଟାରେ ୨୦୦ ଜଣ ଲୋକ ମଲେ ।

ଏହି ଦୁଇଟି ଘଟଣା କେଉଁ କାରଣରୁ ଘଟିଲା ଓ କି ନିୟମ ମାନିଥିଲେ ଏପରି ଘଟି ନ ଥାଆନ୍ତା ଲେଖ ।

୮. ଶିକ୍ଷକ ବା ବାପାମା'ଙ୍କ ସହ ରେଳେସନ, ବସନ୍ତାଣ୍ଟ, ମଦିର, ଡାକ୍ତରଖାନା ଓ କଣ୍ଠୋଳ ଦୋକାନକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ କି କି ନିୟମ ପାଳନ କରାଯାଉଛି ଖାତାରେ ଲେଖି ଆଣି ସାଙ୍ଗସାଥୀଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କର ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପାଠ

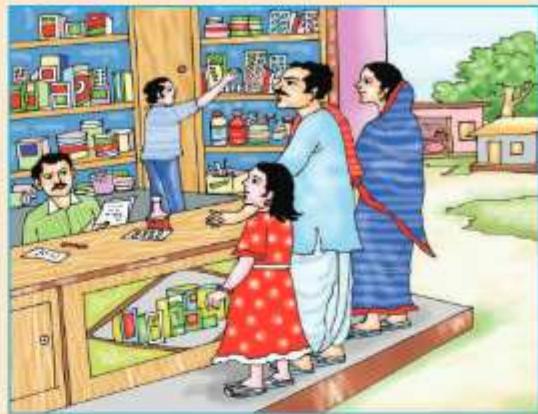
କେଉଁଠି କ'ଣ ହୁଏ

ତଳ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କାହାର ଚିତ୍ର ଲେଖ ।

ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନରେ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ସୁବିଧା
ସୁଯୋଗ ଦରକାର କରୁ । ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏହିଭଳି
ଅନେକ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଆମକୁ ଯୋଗାଇ
ଦେଇଥାଆଛି । ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ କିପରି
ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଆସ ଜାଣିବା ।

ବାକ୍ତରଖାନା

- ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ରରେ କ'ଣ ହେଉଛି ଲେଖ । କାହାପରେ କେଉଁ ଚିତ୍ର ରହିବ ସଜାଦୁ
୧, ୨, ୩, ୪, ୫, ୬ ନମ୍ବରଦିଆ ।

- କେଉଁ କାରଣରୁ ତୁମେ ଓ ତୁମ ଘରର ସଦସ୍ୟମାନେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଆ ଲେଖ -

- ତୁମେ ତୁମ ସାଙ୍ଗ ଓ ଶିକ୍ଷକ ବା ପିତାମାତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ବୁଲିଯାଆ । ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ହେଉଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର । ସେଠାରେ କ'ଣ ସବୁ ଦେଖିଲ ଲେଖ -

ଡାକ୍ତରଖାନା ଅଛି ଦରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଅଟେ । ଲୋକମାନଙ୍କର ଗୋଗ ଭଲ କରିବାରେ ଏହା ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ଚିତ୍ରରେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିନିଷର ନାମ ଓ ତାହାର କାମ ବିଷୟରେ ଲେଖ ।

ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟସେବା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ଥାଏ । ସେଠାରେ ତାତ୍ତ୍ଵରଙ୍ଗ ସହିତ ନର୍ତ୍ତ, କମ୍ପାଉଣ୍ଡର, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ପରିଦର୍ଶକା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି । ଏଠାରେ ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇଥାଏ । ଔଷଧପଡ଼ୁ ମଧ୍ୟ ମାଗଣାରେ ଦିଆଯାଏ । ରୋଗୀମାନେ ଏଠାରେ ରହି ଚିକିତ୍ସା ହେବାର ସୁବିଧା ମଧ୍ୟ ଥାଏ ।

ଏହାଛଢା ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଗାଥୀଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ଜଣେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀ ପ୍ରତି ପଞ୍ଚାୟତରେ ଥାଆନ୍ତି । ସହରମାନଙ୍କରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଛୋଟ ବଡ଼ ଅନେକ ତାତ୍ତ୍ଵରଙ୍ଗାନା ଥାଏ । ସରକାରୀ ତାତ୍ତ୍ଵରଙ୍ଗାନା ବ୍ୟତୀତ ପୌର ପରିଷଦ ତରଫରୁ ତାତ୍ତ୍ଵରଙ୍ଗାନା ଖୋଲାଯାଇଥାଏ । ଏଠାରେ ମାଗଣାରେ ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଏ । ବଡ଼ ବଡ଼ ତାତ୍ତ୍ଵରଙ୍ଗାନାରେ ବିଭିନ୍ନ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଅଳଗା ଅଳଗା ବିଶେଷଜ୍ଞ ତାତ୍ତ୍ଵର ଓ ମୂଲ୍ୟବାନ ଯନ୍ତ୍ରପାଦି ଥାଏ । ଆଜିକାଲି ଅନେକ ବେସରକାରୀ ତାତ୍ତ୍ଵରଙ୍ଗାନାବାସେବା ସଦନ ମଧ୍ୟ ଖୋଲାଯାଇଛି । ସେଠାରେ ଲୋକମାନେ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଚିକିତ୍ସା ହେଉଛନ୍ତି ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ତାତ୍ତ୍ଵରଙ୍ଗାନାରେ କିଏ କିଏ କାମ କରନ୍ତି ?

_____ , _____ , _____ , _____

୨. କାହାର କାମ କ'ଣ ?

ତାତ୍ତ୍ଵ -

ନର୍ତ୍ତ -

ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟକର୍ମୀ -

କମ୍ପାଉଣ୍ଡର -

୩. ତାତ୍ତ୍ଵରଙ୍ଗାନା ନ ଥିଲେ ଆମର କି ଅସୁବିଧା ହେଉଥାଆନ୍ତା ?

୪. ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ଲୋକଙ୍କର କି ପ୍ରକାର ସୁବିଧା କରେ ?

୪. ତୁମେ କ'ଣ କରିବ ଲେଖ ।

- (କ) ତୁମର ଜଣେ ବନ୍ଦୁ ବେମାର ପଡ଼ିଲେ -
- (ଖ) ପାଖ ପଡ଼ିଶାରେ ହଇଜା ରୋଗ ହେଲେ -
- (ଗ) ତୁମକୁ ସର୍ଦିକାଶ ହେଲେ -

୫. ଷେଷୋଷ୍ଟୋପର ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କର ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ - ଗୋଟିଏ କାହାଳୀ, ରବର ନଳାଖଣ୍ଡ, ଖଣ୍ଡ
ପଡ଼ଳା କପଡ଼ା / ବେଲୁନ ନିଆ । ରବରନଳୀର ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡରେ
କାହାଳୀର ନଳକୁ ଯୋଡ଼ ଓ କାହାଳୀ ମୁହଁରେ ବେଲୁନ / ପଡ଼ଳା
କନା ବାନ୍ଧ । କାହାଳୀ ମୁହଁକୁ ଛାତି ଉପରେ ରଖ ଓ ରବରନଳୀର
ଅନ୍ୟ ମୁହଁକୁ କାନରେ ଦେଲେ ଦୁକଦୁକ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାରିବ । ଏହାକୁ
ଚିଆରି କରିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ନିଆ ।

ଡାକଘର

ଦିନ ଦି'ପହର ବେଳ । ବୁଢ଼ୀଟି ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଚାଲିଥାଏ । ପଛରୁ ଡାକ ଶୁଭିଲା ‘ଚିଠି’ ନିଆ । ଗାଆଁ ଡାକ ପିଅନ ବୁଢ଼ୀ ହାତକୁ ତା'ପୁଅ ଚେମା ପାଖରୁ ଆସିଥିବା ଲପାପା ଖଣ୍ଡକ ଦେଲା । ତା'ପରେ ତା ବ୍ୟାଗରୁ କଳା ଡବାଟି ବାହାର କଳା । ବୁଢ଼ୀର ବାଁ ହାତ ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଠିରୁ ଚିପ ଚିହ୍ନ ନେଇ କାଗଜ ଚିରୁକୁଟି ସହିତ ପାଆଁଟି ଶହେଟଙ୍କିଆ ନୋଟ ବୁଢ଼ୀକୁ ଦେଲା । ଟଙ୍କାକୁ କାନିରେ ବାନ୍ଧି ବୁଢ଼ୀ ଚିଠିକୁ ବହେ ଗେଲ କଳା । ନାକ ସିଧା ଚାଲିଲା ନାରଣ ପାଖକୁ । ନାରଣଟି ପାତୁଆ ପିଲା । ଭାରି ଭରସା ତା'ଉପରେ । ଚିଠି ପଡ଼ି ଚେମାର ଭଲ ଖବର ଶୁଣାଇଲା । କାନିରୁ ଟଙ୍କା ଫିଟେଇ ଚେମାବୋଉ ନାରଣକୁ ରୂପରୁପ କହିଲା, “ନାରଣ, ଟଙ୍କାତକ ତୋ ପାଖରେ ଥାଉ । ମୋର ତ ଏକୁଟିଆ ଘର । କେତେବେଳେ କ’ଣ ହେବ ।” ନାରଣ କହିଲା, “ଖୁଡ଼ି, ଟଙ୍କା ମୋ ପାଖରେ ରହିବା ଅପେକ୍ଷା ଡାକଘରେ ରଖିବା ନିରାପଦ । ତା' ଛଡ଼ା ଏଥିପାଇଁ ତମକୁ ସୁଧ ବି ମିଳିବ । ଚାଲ ମୁଁ ତମ ନାହିଁ ଏଥିପାଇଁ ଖୋଲିଦେବି ।”

ଡାକଘରେ ପହଞ୍ଚି ବୁଢ଼ୀ କେତେ କ’ଣ ଦେଖିଲା । ତା'ପରେ ସଞ୍ଚୟ ବହି ଧରି ନାରଣ ସହ ଘରକୁ ଫେରିଲା ।

ଉଭର ଲେଖା ।

- ବୁଢ଼ୀ ପାଖରେ ତା ପୁଅ ଚେମାର ଚିଠି କିପରି ପହଞ୍ଚିଲା ?
- ବୁଢ଼ୀ ଡାକଘରେ କ’ଣ କ’ଣ ଦେଖିଥିବ ?
- ଡାକଘରେ ଟଙ୍କା ସଞ୍ଚୟ କରି ରଖିଲେ କ’ଣ ସୁବିଧା ହୁଏ ?

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ ତୁମେ ଖାତା କଲମ ଧରି ନିକଟରେ ଥିବା ଡାକଘର ବୁଲିଯାଆ । ସେଠାରେ କିଏ କାମ କରୁଛନ୍ତି,
କିକି କାମ ହେଉଛି ,କ'ଣ କ'ଣ ବିକ୍ରି ହେଉଛି,କାହାର ଦାମ କେତେ ଦେଖା । ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ସେଠାରେ କାମ କରୁଥିବା
ଲୋକମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ପଚାରି ଖାତାରେ ଲେଖିବା ଆଣ । ସେଠାରୁ ପୋଷକାର୍ତ୍ତ, ଲପାପା ଓ ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ ପତ୍ର
ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣ । ସେବୁଡ଼ିକର ଚିତ୍ର ନିଜ ଖାତାରେ ଅଙ୍କନ କର ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକଟିରେ ରଙ୍ଗ ଦିଅ । ତଳ ସାରଣୀରେ
ଥିବା ଖାଲି ଘର ପୂରଣ କର ।

	ଲପାପା	ପୋଷକାର୍ତ୍ତ	ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ ପତ୍ର
ମୂଲ୍ୟ			
ରଙ୍ଗ			
ବ୍ୟବହାର			

- ଡାକଘରେ କି କି କାମ ହୁଏ ଲେଖ ।

- ଡାକଘରେ କ'ଣ କ'ଣ ମିଳେ, ତାଲିକା କର ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଚନା :- - ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ନେଇ ନିକଟରେ ଥିବା ଡାକଘରକୁ ଯିବେ । ଏବଂ କି କି ଜିନିଷ ବିକ୍ରି ହୁଏ ସେ ବିଷୟରେ
କହିବେ । ପୋଷକାର୍ତ୍ତ, ଲପାପା ଓ ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ ପତ୍ର, ଡାକଟିକଟ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଆଣି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଦଳରେ ବସାଇ
ପାର୍ଥକ୍ୟ ଲେଖିବାକୁ କହିବେ । ପ୍ରତିଦଳ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ପାର୍ଥକ୍ୟ କହିବେ । ଶିକ୍ଷକ କଲାପଟାରେ ଲେଖିବେ । ଡାକଘରର କାମ
ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଆଲୋଚନା କରିବେ ।

ଗୀତଟି ବୋଲ ଓ ଅଭିନ୍ୟ କର -

ନାଆଁ ମୋର ତାକବାଲାଟି
ଘର ଘର ବୁଲି ବାଣ୍ଡଇ ଚିଠି
ନାଆଁ ମୋର ତାକବାଲାଟି ।

ଦେହରେ ମୋର ଖାକି ପୋଷାକ,
କାନ୍ଧେ ଥଳି ମୋ ରୂପ ଭେକ ।
ସକାଳ ପହରୁ ବୁଲେ ଗାଁ ଗଳି
ବେଳ ବୁଡ଼େ ମୁଁ ଘର ଫେରେଟି
ନାଆଁ ମୋର ତାକବାଲାଟି ।

ସରକାରୀ କରମଚାରୀ,
ବଡ଼ ବିଶ୍ୱାସା ମୁଁ ସବୁରି,
ଚିଠି ଟଙ୍କା ବା ପାରସଲ,
ଠିକ କରି ବାଣ୍ଡି ଦିଏଟି,
ନାଆଁ ମୋର ତାକବାଲାଟି ।

- ତଳେ ଥିବା ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦେଖ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ର ପାଖରେ ତାହାର ନାମ ଲେଖି ତା' ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ଧାଡ଼ି ଲେଖ ।

ନାମ

ଭାକ୍ୟୋଗେ ଚିଠିପତ୍ର ଦେବାନେବା
ବ୍ୟତୀତ କେଡ଼େକ ଜିନିଷ ପାର୍ଶ୍ଵଲ କରି
ପଠାଯାଏ । ମନିଅର୍ତ୍ତର ଦ୍ୱାରା ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ
ପଠାଯାଏ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଭାକ୍ୟରେ ଟେଲିଫୋନ,
ରେଲିଗ୍ରାମ ଓ ତୁରନ୍ତ ଭାକ୍ୟୋଗେ ଚିଠିପତ୍ର
ପଠାଇବାର ସୁବିଧା ଥାଏ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଦୂର
ଜାଗାକୁ ଶୀଘ୍ର ଖବର ପଠାଯାଇଥାଏ ।
ଭାକ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ମୂଲ୍ୟର ଭାକ୍ୟିକଟ କିଣିବାକୁ
ମିଳେ । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଲଗାଇ ଚିଠିପତ୍ର ମଧ୍ୟ
ପଠାଯାଏ । ଚିଠି ଉପରେ ଚିଠି ପାଇବା ଓ ଚିଠି
ପଠାଇବା ଲୋକର ନାମ ଏବଂ ଠିକଣା
ଲେଖାଯାଏ । ପାଖ ପୋଷକାର୍ତ୍ତରେ ଜେଜେଙ୍କ
ଠିକଣା ଏବଂ ଲପାପାରେ ଅଜାଙ୍କ ଠିକଣା ଲେଖ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ମୂଲ୍ୟ ଅନୁସାରେ ସଜାଥ (କମରୁ ବେଶି କ୍ରମରେ)
ଲପାପା, ପୋଷକାର୍ତ୍ତ, ଅନ୍ତର୍ଦେଶୀୟ ପତ୍ର

୨. _____
- (କ) ଡାକଘରର ମୁଖ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ।
(ଖ) ଚିଠି ବାକସରୁଡ଼ିକ ଜାଗାମାନଙ୍କରେ ଥାଏ ।
(ଗ) ଡାକଘରେ ଦ୍ୱାରା ଟଙ୍କା ପଠାଯାଏ ।

୩. କାହା ପରେ କିଏ ? ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଦେଖି ଚିତ୍ରରେ କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ଦିଆ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

- ତୁମ ଖାତାରେ ଦେଶ ବିଦେଶର ଡାକଟିକଟ ସଂଗ୍ରହ କରି ଆତାରେ ଲଗାଅ ।
- ଚିକଟ କେଉଁଠି କେଉଁଠି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ ତାହାର ତାଲିକା କର ।
- ଲପାପାଟିଏ ତିଆରି କର ।

ଶୂଙ୍ଗଳା ପ୍ରହରୀ

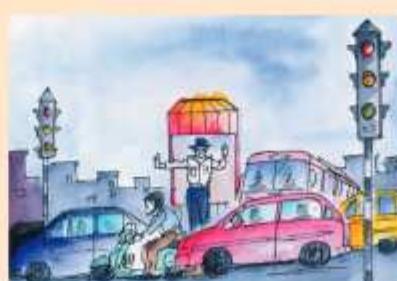
ଚିତ୍ର - ୧ରେ କ'ଣ ସବୁ ଦେଖୁଛ ଲେଖ -

ଚିତ୍ର-୨ରେ ଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକର

ନାମ ଲେଖ -

(୧)	(୨)
(୩)	(୪)
(୫)	(୬)
(୭)	

- ଉପର ଚିତ୍ର ଦୁଇଟି କେଉଁଠାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ?
- ଚିତ୍ର ଦେଖି ପୋଲିସ କେଉଁ କେଉଁ କାମ କରନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ର ତଳେ ଲେଖ ।

ଗାଁ ଓ ସହର ଅଞ୍ଚଳରେ ଶାନ୍ତିଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଥାନା ଥାଏ । ପ୍ରତି ଥାନାରେ ଜଣେ ପୋଲିସ ସବ୍-ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ମୁଖ୍ୟଭାବେ ଥାଆନ୍ତି । ବଡ଼ ବଡ଼ ଥାନାରେ ସବ୍-ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ବଦଳରେ ଜଣେ ଜଣେ ଇନ୍ସପେକ୍ଟର ଥାନାର ମୁଖ୍ୟଭାବେ ଥାଆନ୍ତି ।

ଆନାରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନେ ହେଲେ : ସହକାରୀ ସବ୍-ଇନ୍ସପେକ୍ଟର, ହାବିଲଦାର, କନେଷ୍ଟବଳ ଓ ଗ୍ରାମରକ୍ଷୀଇତ୍ୟାଦି ।

ପୋଲିସ ଥାନାର ଟେଲିଫୋନ୍ ନମ୍ବର ହେଲା - ୧୦୦

- ପୋଲିସକୁ ଆମେ ବନ୍ଦୁ ବୋଲି କାହିଁକି କହିବା ?
- ଚୋରି ଜିନିଷ ଠାବ କରିବା ପାଇଁ ପୋଲିସ କେଉଁ ଗୃହପାଳିତ ପଶୁର ସାହାଯ୍ୟ ନିଏ ?

ପୋଲିସକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ମଧ୍ୟ ଦରକାର ବେଳେ ସାହାଯ୍ୟ ସହଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ପୋଲିସ କେଉଁ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଶୁଙ୍ଗଳା ରକ୍ଷା କରେ ?

୨. ପୋଲିସର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଚାରୋଟି କାର୍ଯ୍ୟ ଲେଖ ।

୩. କେଉଁ କେଉଁ କର୍ମଚାରୀ ଆନାରେ କାମ କରନ୍ତି ?

୪. ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚୋରି ହେଲେ ତୁମେ କ'ଣ କରିବ ଲେଖ ।

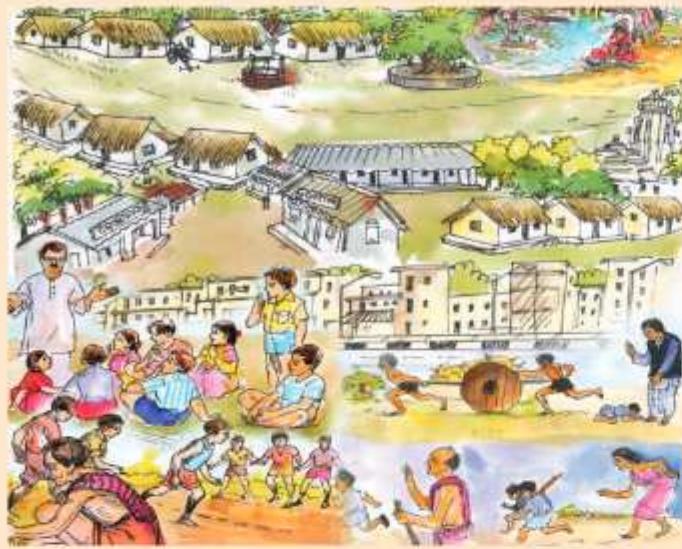

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

- କୌଣସି ମୋଳା ମହୋସୁବରେ ଥିବା ପୋଲିସମାନଙ୍କୁ ଭେଟି ସେମାନଙ୍କର ସେଦିନର ଅଭିଷ୍ଠା ସଂଗ୍ରହ କରି ଲେଖ ।
- ତୁମେ ପୋଲିସଙ୍କୁ କି କି ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବ, ତା'ର ତାଳିକା କର ।

ଦମକଳ କେନ୍ଦ୍ର

ଗାଁ ଖେଳପଡ଼ିଆରେ ପିଲାମାନେ କବାଡ଼ି ଖେଲୁଥିଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲାରୁ ପିଲାମାନେ ଖେଳସାରି ଘରକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରୁଥାନ୍ତି । ସେତିକିବେଳେ ଜଣେ କେହି ଚିକାର କରୁଥିବାର ପିଲାମାନେ ଶୁଣିଲେ । ପିଲାଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ କହିଲା, ‘‘ଆରେ ଆମେ ଖେଲୁଥିବାବେଳେ ନଟ ମଉସା ଘାସ କାଗୁଥିଲେ, ସେ ବୋଧହୁଏ କିଛି ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଯାଇଛନ୍ତି ।’’ ସମସ୍ତେ ଏକ

ସୁରରେ - ‘ଚାଲ ଦେଖିବା’ କହି ଶବ ଆସୁଥିବା ଦିଗକୁ ଗଲେ । ପିଲାମାନେ ଦେଖିଲେ ଯେ ପାଖରେ ଥିବା ଏକ ଚାନ୍ଦିନି ନ ଥିବା କୁଆରେ ନଟ ମଉସା ଗଲି ପଡ଼ି ଚିକାର କରୁଛନ୍ତି । ପିଲାମାନେ କ’ଣ କରିବେ ବୋଲି ବ୍ୟଷ୍ଟ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଏତିକିବେଳେ ଦୁଇ ଜଣା ଧାଇଁଯାଇ ଦଉଡ଼ି ଆଣି କୁଆ ଭିତରକୁ ପକାଇଲା ବେଳେ ଆଉ ଜଣେ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ତା’ କାକାଙ୍କୁ କହିଲା ଯେ, ‘‘ନଟ ମଉସା କୁଆରେ ଗଲି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।’’ କାକା ସଂଗେ ସଂଗେ ଦମକଳ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ୧୦୧ ନମ୍ବରରେ ଫୋନ୍ କଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ନାଲି ଦମକଳ ଗାଡ଼ି ଘଣ୍ଟି ବଜାଇ ବଜାଇ ଆସି ପହଂଚି ନଟ ମଉସାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କଲା । ନଟ ମଉସା ପିଲାମାନଙ୍କ ଉପରେ ବହୁତ ଖୁସି ହେଲେ ।

ତଳ ଚିତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କାମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଦମକଳ କରେ ।

ଚିତ୍ର ଦେଖି ଦମକଳ କେଉଁ କେଉଁ କାମ କରେ ଲେଖ -

ବୁମ ଗାଁ ପାଖରେ କେଉଁଠି ଦମକଳ କେନ୍ତ୍ର ଅଛି ପଚାରି ବୁଝ । ଆଜିକାଲି ଚାରିଆଡ଼େ ଚେଲିଫୋନ୍ ସୁରିଧା ଯୋଗୁ ସହଜରେ ଦମକଳ ଅପିସକୁ ଖବର ପହଞ୍ଚି ପାରୁଛି । ଦମକଳ କେନ୍ତ୍ରର ଫୋନ୍ ନମ୍ବର ହେଲା - ୧୦୧ । ଆବଶ୍ୟକ ସମୟରେ ବୁମେ ମଧ୍ୟ ଏହି ନମ୍ବରରେ ଫୋନ୍ କରିପାରିବ । ଏହି କେନ୍ତ୍ରରେ କେତୋଟି ପାଣି ପମ୍ ଲାଗିଥିବା ମଟରଗାଡ଼ି, ଶିଢ଼ି ଓ ନିଆଁଲିଭାଳି ଥାଆନ୍ତି ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଦମକଳ କେଉଁ କେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ?

୨. ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଘର ପୋଡ଼ିଗଲେ କ’ଣ କରିବ ?

୩. ଦମକଳ ଗାଡ଼ିର ରଙ୍ଗ କ’ଣ ? ସେଥିରେ କ’ଣ କ’ଣ ଥାଏ ?

୪. ଦମକଳ ଗାଡ଼ି ଆସୁଛି ବୋଲି କିପରି ଜାଣିବ ?

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

ପାଖରେ ଦମକଳ କେନ୍ତ୍ର ଥିଲେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ସେଠାକୁ ଯାଇ ସେହି ବିଷୟରେ ଅଧିକ କଥା ବୁଝି ଲେଖ । ଯେଉଁ ପିଲାମାନଙ୍କ ଗାଁର ଆଖ ପାଖରେ ଦମକଳ କେନ୍ତ୍ର ନାହିଁ, ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ / ବାପାମା’ଙ୍କୁ ସେହି ବିଷୟରେ ପଚାରି ବୁଝି ଲେଖ ।

ଅଜାଙ୍କ ବିଷ୍ଣୁର ବଦଳିଲା

ଶ୍ୟାମ ପ୍ରଧାନଙ୍କ ନାତି ବି.ଏ. ପାଶ କରିଛି, ମାତ୍ର ଚାକିରି ନାହିଁ । କଟକ ଯାଇ ବ୍ୟବସାୟ କରିବ । ଅଜାଙ୍କୁ ମାଗୁଛି କୋଡ଼ିଏ ହଜାର ଟଙ୍କା । ଅଜାଙ୍କ ଭରପା ମହାଜନ ଅଭି ସାହୁ । ଅଜା ତା' ପାଖକୁ ଗଲେ ନିଜର ଜମି ବନ୍ଦା ପକାଇ ତାଙ୍କଠାରୁ ଟଙ୍କା ଆଣିବେ । କିନ୍ତୁ ମହାଜନଙ୍କ ପାଖରେ ଟଙ୍କା ନ ଥିଲା । ସେ ଅଜାଙ୍କୁ କଥା ଦେଲେ, ସେ ନିଜେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଟଙ୍କା ରଣ କରି ଆଣିବେ । ଅଜାଙ୍କ ଜମି ବନ୍ଦକ ରଖି ତାଙ୍କୁ ସେହି ଟଙ୍କା ଦେବେ । ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ କ'ଣ ? ଅଜାଙ୍କ ମନରେ ସଦେହ !

ଅଜା ଯାଇ ମଙ୍ଗୁଲୁକୁ ପଚାରିଲେ, “ବ୍ୟାଙ୍କର କାମ କ'ଣ ?” ମଙ୍ଗୁଲୁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ କାମ କରେ । ସେ କହିଲା, “ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଟଙ୍କା, ସୁନାଗହଣା ରଖିବା ନିରାପଦ । ଲୋକେ ଦରକାରବେଳେ କମ୍ ସୁଧରେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ରଣ ପାଆନ୍ତି । ଘର ତିଆରି, କୃଷି, ପଶୁପାଳନ, ବିଭିନ୍ନ କାମଧାରା, ପାଠ୍ୟତା ଓ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରଭୃତି ପାଇଁ କମ୍ ସୁଧରେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ରଣ ମିଳେ । ବ୍ୟାଙ୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସଞ୍ଚୟ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ । ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା ରଖିଥିବା ଟଙ୍କାରୁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ଆମେ ଟଙ୍କା ଉଠାଇପାରିବା ।”

ଅଜା ମଙ୍ଗୁଲୁର କଥା ଶୁଣି ମନେମନେ ମହାଜନର ଚତୁରତା ବିଷ୍ଣ୍ୟ ଚିତ୍ତା କରୁଥାନ୍ତି । ଅଭି ସାହୁ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ କମ୍ ସୁଧରେ ରଣ ନିଏ ଓ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କୁ କରଇ ଦେଇ ଅଧିକ ସୁଧ ପାଏ । ଅଜା ମଙ୍ଗୁଲୁକୁ ପଚାରିଲେ, “ଆହ୍ନା ! ମୋତେ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ରଣ ମିଳିପାରିବ କି ?” ମଙ୍ଗୁଲୁ କହିଲା ‘‘ନିଷ୍ଣୟ ମିଳିବ । ଆପଣ ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରନ୍ତୁ ।” ପରଦିନ ନାତିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଅଜା ବ୍ୟାଙ୍କରେ ହାଜର ।

ଅଜା ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କୁ ପଚାରି ବୁଝିଲେ ତାଙ୍କ
ନାତିକୁ ବ୍ୟାଙ୍କ କି ପ୍ରକାର ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବା ।
ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ରଣ ନେଇ ଗୋପାଳନ କେନ୍ଦ୍ର ବା
ପଶୁପାଳନ କେନ୍ଦ୍ର ଖୋଲିବା ପାଇଁ ମ୍ୟାନେଜର
ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ମ୍ୟାନେଜରଙ୍କ କଥା ଅନୁସାରେ
ନାତି ରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଦରଖାସ୍ତ କଲା ।
ତା'ପରେ ମ୍ୟାନେଜର ରଣ ମଞ୍ଚୁର କରିଦେଲେ ।
ନାତି ନିଜ ଗାଁ'ରେ ଆରମ୍ଭ କଲା ଗୋପାଳନ ଓ
କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ କେନ୍ତ୍ର । ଧୀରେ ଧୀରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ରଣ
ଶୁଣିଦେଲା ।

ପ୍ରତି ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜଣେ ମ୍ୟାନେଜର, ଜଣେ ହିସାବ ରକ୍ଷକ (ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ), ଜଣେ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ
(କ୍ୟାସିଯର) ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି । ମ୍ୟାନେଜର ହେଉଛନ୍ତି ବ୍ୟାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ । ସେ
ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ବୁଝନ୍ତି । ଆଜିକାଳି ଚଙ୍କା ଜମାରଖୁବା ଓ ଉଠାଣ ପାଇଁ ATM ର
ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲାଣି ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଖାଲି ଘରେ ଲେଖ ।

୨. ବ୍ୟାଙ୍କରେ କେଉଁ କେଉଁ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି ?

୩. ଅନେକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ATM ଥାଏ । ଏହା କ’ଣ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଠାରୁ ବୁଝି ଲେଖ ।

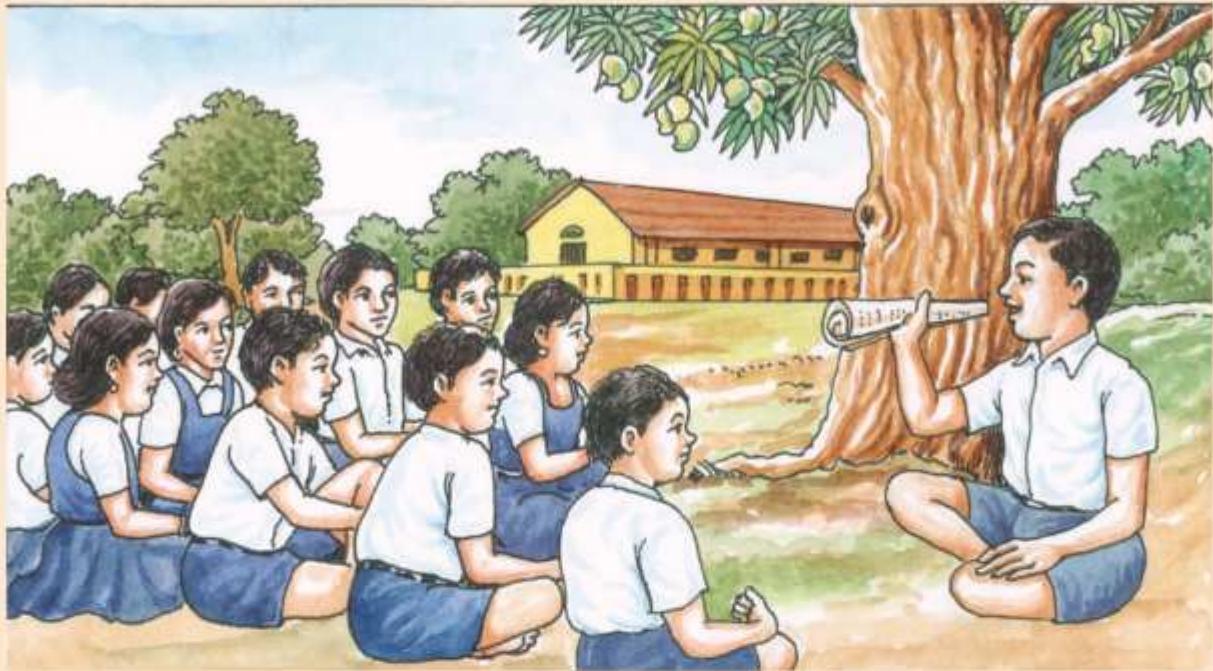
୪. ତୁମ ଗୀଁ ପାଖରେ ବା ସହରରେ ଯେଉଁସବୁ ବ୍ୟାଙ୍କ ଥିବା ତୁମେ ଦେଖିଛ ବା ଶୁଣିଛ, ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ତୁମ ପାଇଁକାମ - ନିକଟରେ ଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କକୁ, ବାପା ମା' କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ବୁଲିଯାଇ ସେଠାରେ ହେଉଥିବା କାମକୁ ଦେଖ ଓ ଖାତାରେ ଚିପିଆଣି ନିଜ ସାଙ୍ଗ ସହିତ ଆଲୋଚନା କର ।

ଆମରି ଶାସନ ଆମରି ହାତେ

ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଖେଳଛୁଟି ହୋଇଛି । ବିଦ୍ୟାଳୟ ଖେଳପଡ଼ିଆ ପାଖକୁ ଲାଗି ଆୟଗଛ ମୂଳରେ
ବସିଛନ୍ତି ଦଶ ବାରଟି ପିଲା । ନିତିଆ ଖାତାଟିଏ ମୋଡ଼ି କାହାଳୀ ପରି କରି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ବିଷୟରେ ଭାଷଣ
ଦେଉଥାଏ..... କହିଲା - “ତୁମେ ସବୁ ଜାଣ ଯେ କେତେବୁଦ୍ଧିଏ ଛୋଟ ଛୋଟ ଗ୍ରାମ କିମ୍ବା ଗୋଟିଏ ବଡ଼
ଗ୍ରାମକୁ ନେଇ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଗଠନ କରାହୋଇଥାଏ । ପୁଣି ପ୍ରତି ପଞ୍ଚାୟତକୁ କେତୋଟି ଡ୍ରାର୍ଡରେ ଭାଗ କରା
ଯାଇଥାଏ ।”

ପୁଣି କହିଲା ନିତିଆ - “ଭାଇମାନେ, ପଞ୍ଚାୟତ ଭୋଟ ତ ସରିଲା । ପଞ୍ଚାୟତର ସବୁଲୋକ ମତେ
ଭୋଟଦେଇ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସରପଞ୍ଚ ଭାବେ ବାଛିଲେ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ନାଏବ
ସରପଞ୍ଚ ଓ ଡ୍ରାର୍ଡ ମେଘରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଆମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ସଭା ଗଠିତ ହେଲା ।
ପଞ୍ଚାୟତ ଆମ ପାଇଁ କି କି କାମ କରିବ ପଞ୍ଚାୟତ ସଭାରେ ଆଜି ଏହା ସ୍ଥିର କରିବା ।”

ପ୍ରଥମ ଛାତ୍ର - ଆମ ଗାଁ ପାଇଁ ପଞ୍ଚାୟତ କ’ଣ କରିପାରିବ ?

ନିତିଆ - ପଞ୍ଚାୟତ ଗାଁ’ର ରାଷ୍ଟ୍ରାଘାଟ ତିଆରି କରିବ ବା ମରାମତି କରିବ । ଗାଁ’ର ପରିଷାର
ପରିଛନ୍ତା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେବ । କୃଷକମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ । ବିହନ ଓ ସାର
ସେମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇଦେବ । ଗାଁ’ରେ ଥିବା ବିଦ୍ୟାଳୟର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କାମ କରିବ ।

ଗଁ'ରେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହେଲେ ତାହାର ସମାଧାନ କରିବ । ଗଁ'ରେ କୂଆ, ପୋଖରୀ ଖୋଲି ଗଁ'ର ଜଳାଭାବ ଦୂର କରିବ । ପଶୁ ସମ୍ପଦର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ କାମ କରିବ । ପଞ୍ଚାୟତରେ ଥିବା ଗ୍ରାମସେବକ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଚାଷ ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ ଦେବ ।

ଦୃଢୀୟ ଛାତ୍ର - ନିତିଆ ଭାଇ, ଏତେ ସବୁ କାମ ପାଇଁ ପଞ୍ଚାୟତ ଟଙ୍କା କେଉଁଠାରୁ ପାଇବ ?

ନିତିଆ - ଶୁଣ..... ପଞ୍ଚାୟତରେ ଥିବା ହାଟ, ନଦୀଘାଟ, ପୋଖରୀ ଓ ଫଳତୋଚାକୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ନିଲାମ କରି ସେଥିରୁ ଟଙ୍କା ପାଇବ । ସାଇକେଲ, ରିକ୍ଷା ଓ ଶଗଡ଼ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ଟିକସ ଆଦାୟ କରି ସେଥିରୁ ଟଙ୍କା ପାଇବ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ସରକାର ପଞ୍ଚାୟତକୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ କିଛି କିଛି ଅର୍ଥ ସାହାୟ୍ୟ ଦେଇଥାଆନ୍ତି ।

ଶିକ୍ଷକ - (ପ୍ରବେଶ କରିଛନ୍ତି ଶିକ୍ଷକ) କିରେ ନିତିଆ, ଏଠି କ'ଣ ସବୁ ଚାଲିଛି ?

ନିତିଆ - ସାର, ଆମେ ଗୋଟିଏ ଦଳ ଗଡ଼ିଛୁ । ଅଭିନୟ ମାଧ୍ୟମରେ କେତୋଟି ସାମାଜିକ ଅନୁଷ୍ଠାନର ଗଠନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରୁଛୁ । ଆଜି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଛି, ହେଲେ ବୁଲ୍କ ପ୍ରଗତି

ଶିକ୍ଷକ - ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପରି ବୁଲ୍କପ୍ରଗତରେ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ବୁଲ୍କରେ ଥିବା ସବୁ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତକୁ ନେଇ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି ଗଡ଼ା ହୋଇଥାଏ । ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ମୁଖ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ଚେଯାରମ୍ୟାନ ବା ସଭାପତି । ସମିତିର ସଭ୍ୟ ଓ ସଭ୍ୟା ମିଶି ତାଙ୍କୁ ବାଛିଥାଆନ୍ତି ।

ଦୃଢୀୟ ଛାତ୍ର - ଆଉ କିଏ କିଏ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ?

ଶିକ୍ଷକ - ପ୍ରତି ବୁଲ୍କରେ ଜଣେ ବୁଲ୍କ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ (ବ.ଟି.ଓ) ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଚେଯାରମ୍ୟାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ସେ ବୁଲ୍କ ପାଇଁ କାମ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ସାହାୟ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଥାଆନ୍ତି । ବୁଲ୍କ ଅଫିସରେ ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଚତୁର୍ଥ ଛାତ୍ର - ତା'ହେଲେ ସହରାଞ୍ଚଳର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କେଉଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଛି ?

ଶିକ୍ଷକ - ସହରାଞ୍ଚଳର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ପୌର ପରିଷଦ ଗଡ଼ା ହୋଇଥାଏ । ଛୋଟ ଛୋଟ ସହରରେ ପୌର ପରିଷଦକୁ ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ (ଏନ୍.ଏ.ସି) କୁହାୟାଏ । ବଡ଼ ବଡ଼ ସହରରେ ପୌରସଭା (ମୁୟନିସିପାଲିଟି) ଓ ନଗରମାନଙ୍କରେ ମହାନଗର ନିଗମ ଗଡ଼ା ହୋଇଥାଏ । ଗୋଟିଏ ସହରର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ ଏସବୁ

ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ । ମୁୟନିସିପାଳିଟିର ମୁଖ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ଚେଯାରମ୍ୟାନ ବା ସଭାପତି ଓ ମହାନଗର ନିଗମର ମୁଖ୍ୟହେଉଛନ୍ତି ମେୟର । କାଉନ୍‌ସିଲରମାନେ ସଭାପତିଙ୍କୁ କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ସହରରେ ଶିକ୍ଷା, ସାସ୍କୃତିକ ଓ ଗମନାଗମନ ପ୍ରଭୃତିର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଏମାନେ କର୍ମ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ସହରର ଅଳିଆ ଆବର୍ଜନା ସଫା କରାଇ ସହରକୁ ପରିଷାର ପରିଛନ୍ତି ରଖିବା, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ, ଜଳଯୋଗାଣ ଇତ୍ୟାଦି କର୍ମ୍ୟ ଏମାନେ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହିସବୁ କାମ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ କିଛି ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଥାଆନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ପୌର ପରିଷଦ ସହରବାସୀଙ୍କଠାରୁ ଘରବାଡ଼ି ଓ ଯାନବାହନ ଉପରେ କିଛି କର ଆଦାୟ କରେ । କେତେକ ଜିନିଷର ବିକ୍ରି ଉପରେ ମଧ୍ୟ କର ଆଦାୟ କରେ । ଏସବୁ ଅର୍ଥ ସହରର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ।

ପୌର ପରିଷଦର ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଥାଏ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ ଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ କୁହାଯାଏ । ସେ ଚେଯାରମ୍ୟାନ୍‌କ ପରାମର୍ଶ ନେଇ ପୌର ପରିଷଦର ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି ।

ଏବେ ତୁମେ ଜାଣିଲ, ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ -

ସ୍ତର	କାର୍ଯ୍ୟକରେ	ମୁଖ୍ୟ	ସଭ୍ୟମାନେ	ଅଫିସର
ଗ୍ରାମ	ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତ	ସରପଞ୍ଚ	ଥୁଡ଼ିମେୟର	ପଞ୍ଚାୟତ ସମ୍ପଦକ
ବ୍ଲୁକ୍	ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତି	ଚେଯାରମ୍ୟାନ	ସମିତି ସଭ୍ୟ	ବ୍ଲୁକ୍ ଉନ୍ନୟନ ଅଧିକାରୀ (ବ.ଡ଼.ଓ)

ସହରାଞ୍ଚଳରେ -

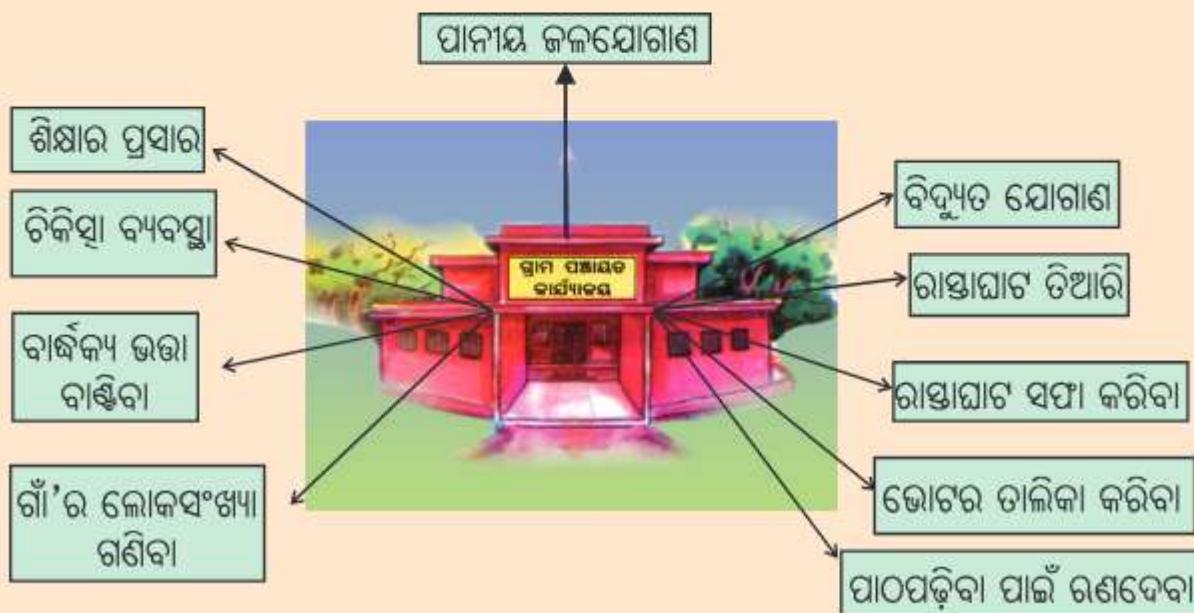
ସ୍ତର	କାର୍ଯ୍ୟକରେ	ମୁଖ୍ୟ	ସଭ୍ୟ	ଅଫିସର
ସହର	ବିଜ୍ଞାପିତ ଅଞ୍ଚଳ ପରିଷଦ	ସଭାପତି	କାଉନ୍‌ସିଲର	କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ
ବଡ଼ସହର	ମୁୟନିସିପାଳିଟି/ପୌରସଭା	ପୌରପାଳିକା	କାଉନ୍‌ସିଲର	କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ
ନଗର	ମହାନଗର ନିଗମ	ମେୟର	କରପାରେଟର	କମିଶନର

ଅଭ୍ୟାସ

୧. କେଉଁ କେଉଁ କାମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ କରିଥାଏ, ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ବାହି ଲେଖ ।

୨. ନିମ୍ନଲିଖିତ ଯେଉଁ କାମଟି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ନୁହେଁ, ତା' ଚାରିପଟେ ମୁଣ୍ଡୁଳି ବୁଲାଅ ।

୩. ନିଜ ଅଞ୍ଚଳ କଥା ଜାଣ ଓ ଲେଖ ।

ଦୁମ ଗଁ / ସହରର ନାମ	ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ନାମ	ପଞ୍ଚାୟତ ସମିତିର ନାମ	ପୌର ପରିଷଦର ନାମ

୪. ତୁମେ କେଉଁଠିକୁ ଯିବ, ତୀର ଚିହ୍ନ ଦିଆ ।

(କ) ଦୁମ ଗଁ'ର ରାଷ୍ଟ୍ର ଭାଙ୍ଗିଗଲେ	ଥାନା
(ଖ) ସାଇକ୍ଲେ ଟିକସ ପଇଠ କରିବାକୁ ହେଲେ	ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ
(ଗ) ଦୁମ ଫାସଲରେ ପୋକ ଲାଗିଲେ	ବ୍ୟାଙ୍କ
	ଗ୍ରାମ ସେବକ
	ଡାକଘର
	ଡାକ୍ତରଖାନା

୫. ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ)ପୌର ପରିଷଦର ମୁଖ୍ୟ ଅଟେ ।
(ଖ) ମହାନଗର ନିଗମର ମୁଖ୍ୟ ଅଟେ ।
(ଗ) କେଡୋଟି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ମିଶି ଗଠନ କରାଯାଇଛି ।

୬. ପୌରପରିଷଦ ଓ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ କାର୍ଯ୍ୟର ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।

ପୌର ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟ

ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର କାର୍ଯ୍ୟ

୭. ପଚାରି ବୁଝି ଲେଖ ।

- (କ) ତୁମ ସରପଞ୍ଜ ନାମ.....
- (ଖ) ତୁମ ଓଡ଼ିର ନମର.....
- (ଗ) ତୁମ ଓଡ଼ି ମେମରଙ୍କ ନାମ.....
- (ଘ) ତୁମେ ସହରରେ ରହୁଥିଲେ, ତୁମ ଓଡ଼ିର
କାଉନ୍‌ସିଲର / କର୍ପୋରେଟରଙ୍କ ନାମ ।

୮. ଖାଲିଥିବା କୋଠରିକୁ ପୂରଣ କର ।

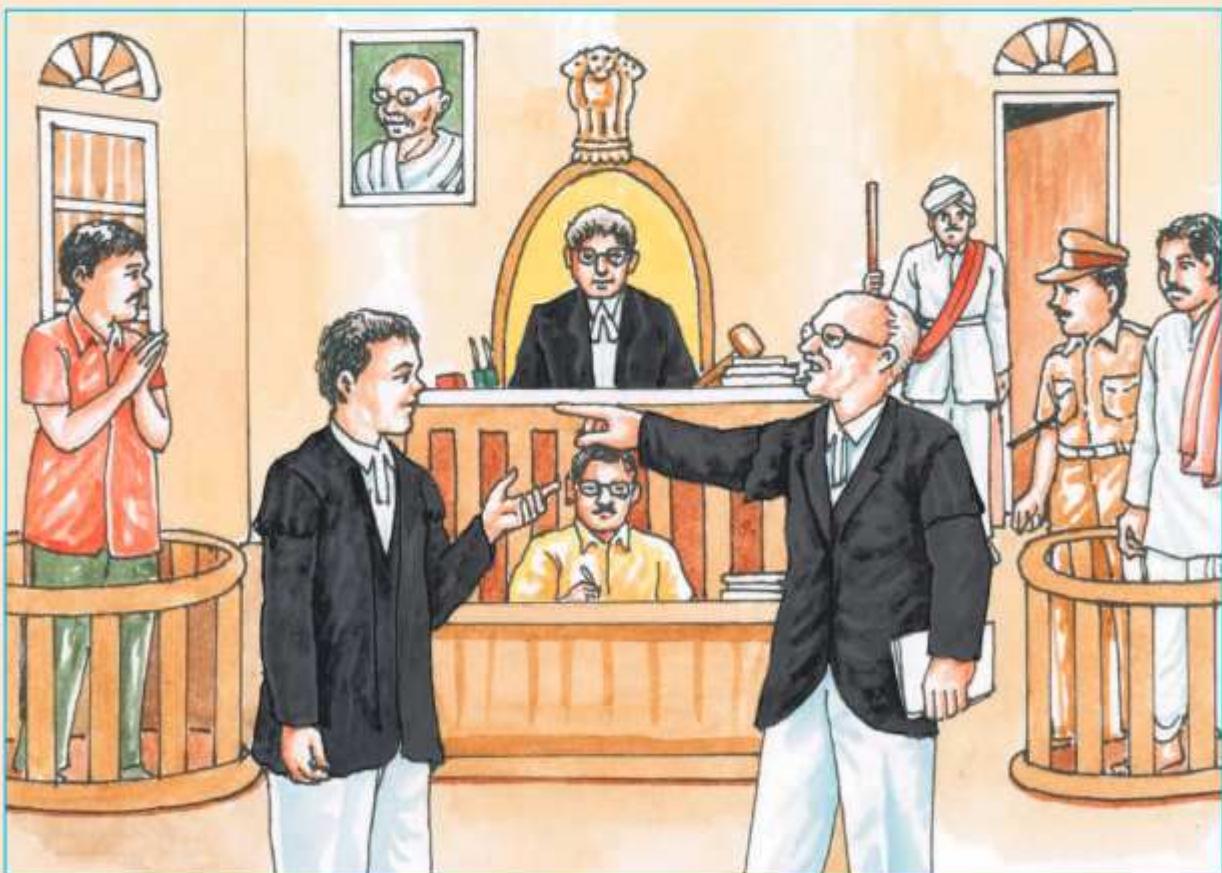
ତୁମ ପାଇଁ କାମ - ତୁମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ / ପୌର ପରିଷଦ ତୁମ
ସ୍କୁଲ ପାଇଁ କି କି କାମ କରିଛି, ତାହାର ଏକ ତାଳିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ
କର । (ଶିକ୍ଷକଙ୍କଠାରୁ ବୁଝି ଲେଖ)

ଅଦ୍ୟାଲତ

ଗାଁଆ ଓ ସହରରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅନେକ କାରଣରୁ କଳି ଝଗଡ଼ା ହୋଇଥାଏ । ଲୋକେ ଏକାଠି ବସି ଆଲୋଚନା କରି କେତେକ କଳିଗୋଳର ସମାଧାନ କରିଥାଆଛି । ଯେଉଁ କଳିଗୋଳର ସମାଧାନ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦୂରା ବା ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତରେ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ତାହାର ସମାଧାନ କେଉଁଠି ହୁଏ ବଡ଼ମାନଙ୍କଠାରୁ ବୁଝି ଲେଖ - _____

ତଳ ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖି ଅଦ୍ୟାଲତରେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଚିହ୍ନ, ତାଙ୍କ ନାମ ଏବଂ କାମ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ଲୋକ	କିଏ	କାମ
୧. କଳାକୋର୍ଟ ପିନ୍ଧି ବସିଥିବା ଲୋକ		
୨. କଳାକୋର୍ଟ ପିନ୍ଧି ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଲୋକ (ଦୁଇଜଣ)		
୩. କାଠଗଡ଼ାରେ ଏକା ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଲୋକ		
୪. କାଠଗଡ଼ାରେ ପୋଲିସ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଲୋକ		
୫. ଦ୍ୱାର ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଲୋକ		
୬. ତଳ ଚେବୁଲ-ଚୌକିରେ ବସିଥିବା ଲୋକ		

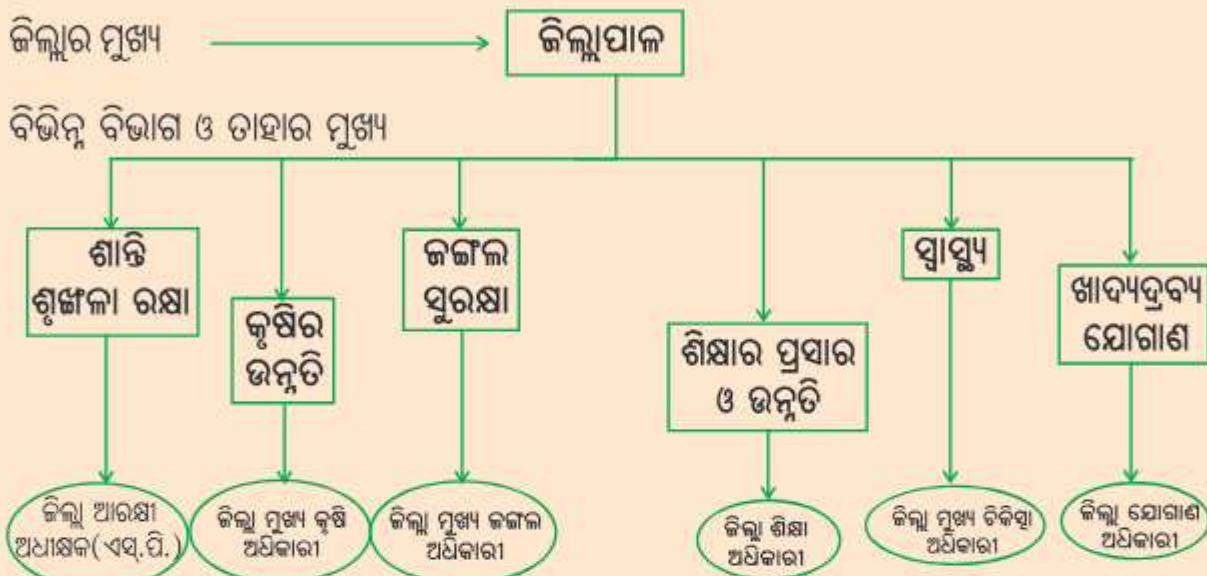
ମାଲିମୋକଦମାର ବିଚାର ପାଇଁ ସବ୍ରଦ୍ଧିଭିଜନ ଓ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଅଦାଳତମାନ ଅଛି । ଅଦାଳତ ବା ବିଚାରାଳୟ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଯଥା - ଦେଉନୀ ଅଦାଳତ ଓ ପୌଜଦାରୀ ଅଦାଳତ ।

ମୋକଦମା ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ଅଦାଳତଗୁଡ଼ିକରେ ବିଚାରପତିମାନେ ଥାଆନ୍ତି । ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ଥିବା ଅଦାଳତର ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ଜିଲ୍ଲା ଜଳ କୁହାୟାଏ । ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବା ଉଚ୍ଚ ଅଦାଳତ ଅଛି । ଏହାକୁ ହାଇକୋର୍ଟ କୁହାୟାଏ । ଏଥିରେ ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ବିଚାରପତି ଓ କର୍ମଚାରୀ ଥାଆନ୍ତି । ଅଦାଳତ କଳିକଜିଆର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରେ ଏବଂ ଦୋଷୀଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡବିଧାନ କରେ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଅଦାଳତର କାମ ।

ଜିଲ୍ଲା ସ୍ତରୀୟ ଶାସନ

ପ୍ରତି ଜିଲ୍ଲାର ଶାସନ ପାଇଁ ଜଣେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଥାଆନ୍ତି । ସେ ସାରା ଜିଲ୍ଲାର ଭଲମଦ ଓ ଶାସନ ବିଷୟ ବୁଝନ୍ତି । ଜିଲ୍ଲାର ପ୍ରତ୍ୟେକ କାମକୁ ସେ ଉଦାରଣ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମଚାରୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ୱାରା ଥାଆନ୍ତି ।

ସବ୍ରତିଭିଜନସ୍ତରୀୟ ଶାସନ

ପ୍ରତି ଜିଲ୍ଲାକୁ କେତୋଟି ଉପଖଣ୍ଡ ବା ସବ୍ରତିଭିଜନରେ ଭାଗ କରାଯାଇଛି । ସବ୍ରତିଭିଜନର ମୁଖ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ଉପଜିଲ୍ଲାପାଳ । ପ୍ରତି ସବ୍ରତିଭିଜନକୁ କେତୋଟି ତହସିଲରେ ଭାଗ କରାଯାଇଥାଏ ।

ତହସିଲର ମୁଖ୍ୟ ହେଉଛନ୍ତି ତହସିଲଦାର

ଅଭ୍ୟାସ

୧. କିଏ ମୁଖ୍ୟ ?

ଜିଲ୍ଲାର

→

ହାଇକୋର୍ଟର

→

ସବଡ଼ିଭିଜନର

→

ତହସିଲର

→

୨. କାହା ପାଖକୁ ଯିବା ?

(କ) ଜମିର ଖଜଣା ଦେବାକୁ -

(ଖ) ଜାତି, ବାସିଦା, ଉଭରାଧିକାରୀ ଓ ଆୟର ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ପାଇଁ -

(ଗ) ଫୌଜଦାରୀ ମୋକଦ୍ଦମା ଦାଖର କରିବା ପାଇଁ -

(ଘ) ନିଜ ଜମିରେ କେହି ଘର କରିଲେ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ -

୩. ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଭାଗର 'ମୁଖ୍ୟ ଅଧିକାରୀ' ନାମ ଲେଖ ।

ବିଭାଗ

ମୁଖ୍ୟ ଅଧିକାରୀ

୧.

୨.

୩.

୪.

୫.

୬.

୪. ଆମ ରାଜ୍ୟର ହାଇକୋର୍ଟ କେଉଁଠାରେ ଅଛି ?

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

ତୁମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ ତହସିଲ ଅଫିସ, ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅଫିସ ଓ
ଅଦାଲତକୁ ଯାଆ । କ'ଣ ଦେଖିଲ ଖାତାରେ ଲେଖ ।

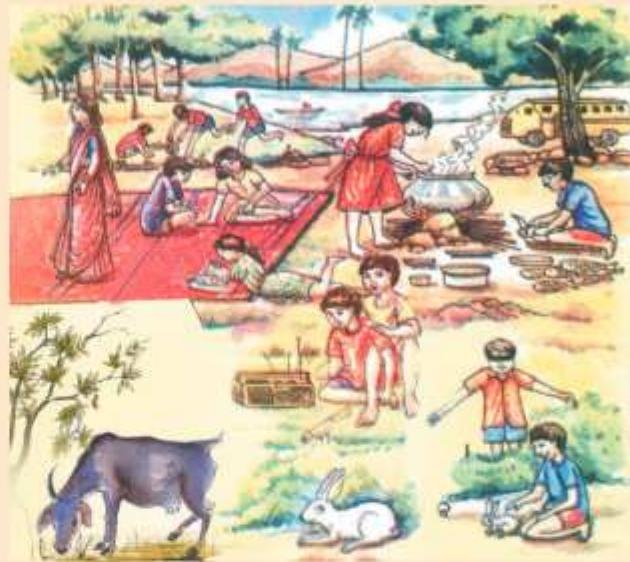

ତୃତୀୟ ପାଠ

ବଣଭୋଜି

ଖୁସିରେ ପିଲେ କରିଲେ ଭୋଜି
ମାରିଲେ ମିଶି ତାଳି,
ଦେଖିଲେ ବଣ ହୁରଣା ନଈ
ଖାଇଲେ ବୁଲି କୋଳି ।
ସବୁଏ ମିଳି ରାଷ୍ଟି ଖାଇଲେ
ଭାତ ତାଳି ତରକାରୀ,
ମନଖୁସିରେ ଘରକୁ ଗଲେ
ହିପ ହିପ ହୁରରେ କରି ।

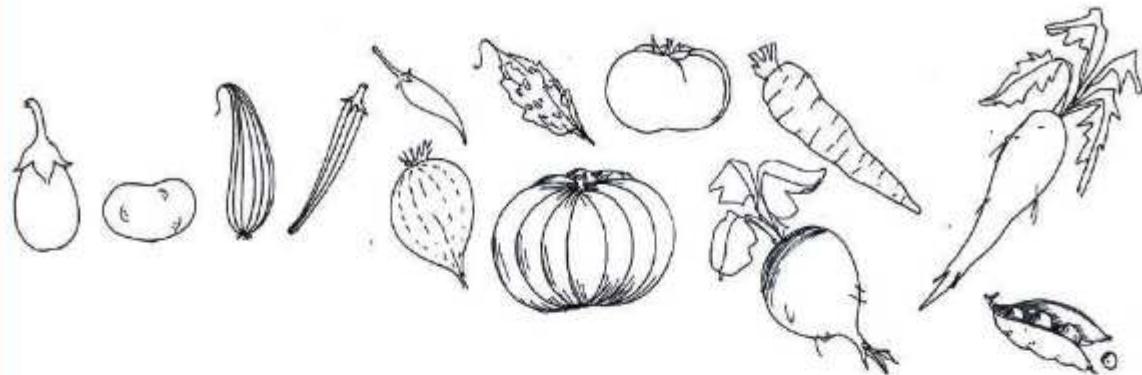

- ପିଲାମାନେ, ତୁମେ ତ ବଣଭୋଜି କରିଥିବା । ଏହିଠାରେ ଦେଖ ବଣଭୋଜିର ଚିତ୍ରଟିକୁ । ଏଥିରେ ପିଲାମାନେ କ’ଣ କ’ଣ ରାଷ୍ଟି ଖାଇଛନ୍ତି ଅନୁମାନ କରି ଲେଖ ।

ଭୋଜିରେ ରାଷ୍ଟି ଖାଇଥିବା ଖାଦ୍ୟର ନାମ	ସେହି ଖାଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ କେଉଁଠିରୁ ତିଆରି ?	ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହାକୁ କିଏ ଯୋଗାଏ ?

ଏହାହତା ତୁମେ ଆଉ କ’ଣ କ’ଣ ଖାଅ, ଲେଖ ।

ଚିତ୍ରରେ ରଙ୍ଗ ଦିଆ ।

ଆମେ ବଂଚିବା ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ, ରହିବା ପାଇଁ ଘର ଓ ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଲୁଗା ଦରକାର । ଏସବୁ ମିଳେ କେଉଁଠୁ ? ବିଭିନ୍ନ ଲୋକ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କାମ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ଆମର ଦରକାରୀ ଜିନିଷ ସବୁ ଉପାଦନ କରନ୍ତି । ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ପରିସା ବା ଅନ୍ୟକିଛି ଜିନିଷ ଦେଇ ସେବକୁ କିଣୁ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁମାନେ ଆମକୁ ଯୋଗାଇଥାଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଅଭିନୟ କରି ଶାତର୍ତ୍ତିଏ ଗାଥ । ଶାତରୁ ତାଙ୍କ ବୃଦ୍ଧି କ'ଣ ଅନୁମାନ କରା ।

ବୃଦ୍ଧି

ହାତରେ ଜାଲ, କାଖେ ଖାଲେଇ
ନଈ ପୋଖରୀ କୂଳେ,
ପାଣିରୁ ଧରି ଆଣିଲେ ମାଛ,
କୁଟୁମ୍ବ ମୋର ଚଳେ ।

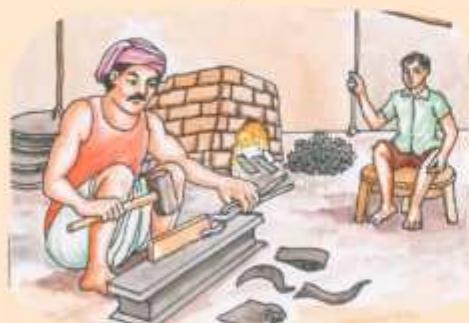
ବରଷା ଖରା ଶାତ କାକର
ସହି ଥରକୁ ଥର,
ସରଜି ଦିଏ ଫାସଲ ତେଉ
ଏଇ ଷେତରେ ମୋର ।

ଗାଇ ମଇଁଷି ପାଳଇ ମୁହଁ

ପାଲେ କୁକୁଡ଼ା ଛେଳି,
ଅରଜି ଧନ ସେହି କାମରୁ
କୁଚୁମ୍ବ ମୋର ପାଳି ।

ବାଙ୍କ ସଳଖି ବାରିସି ଧାରେ
କରତେ କାଟି କାଠ,
ମୋଜ ଚଉକି ଲଙ୍ଘନ କଣ୍ଠି
ଗଢ଼ି ପୋଷଇ ପେଟ ।

ଚଳାଇ ତତ୍ତ କରି ମିହନ୍ତ
ବୁଣେ କପଡ଼ା ଥାନ,
ଲୁଗା ଗାମୁଛା ଶାଢ଼ି ଯୋଗାଇ
ମେଣାଏ ଗୁଜୁରାଣ ।

ବୁଲାଇ ଚକ ଚଳାଇ ହାତ
ମାଟି ପିଣ୍ଡୁଳା ପରେ,
ହାଣ୍ଡି ପଳମ ମାଠିଆ ଘଢ଼ି
ଗଡ଼ଇ ମନ୍ଦଜରେ ।

ଭାଟିରେ ମୋର ତାତିଲା ଲୁହା
ହାତୁଡ଼ି ମାଡ଼ ଖାଏ,
ଦାଆ କଟୁରୀ କୋଦାଳ କୋଡ଼ି
ମୁହଁ ଯୋଗାଇ ଦିଏ ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା - ପିଲାମାନେ ଗୋଲେଇ କରି ଛିଡ଼ା ହେବେ । ଗାତଚିକୁ ଅଭିନୟ ସହ ଶିକ୍ଷକ ଆବୃତ୍ତି କରିବେ । ପିଲାମାନେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଦେଖି ଆବୃତ୍ତି କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଭିନୟ କରିବେ । ଏହିପରି ଥରେ ଆବୃତ୍ତି ପରେ ଶିକ୍ଷକ ଅଭିନୟ କରିବେ, ପିଲାମାନେ ପଦ ଆବୃତ୍ତି କରିବେ । ତା'ପରେ ପିଲାମାନେ ନିଜେ ନିଜେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏହିପରି କରିବେ ।

ଆମେ ସାଧାରଣତଃ ଭାତ, ରୁଟି, ତାଳି, ପନିପରିବା, ଦୁଧ, ମାଛ, ମାଂସ, ଅଣ୍ଡା ଓ ଫଳମୂଳ ଖାଇଥାଉ । ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଆମେ ଫଶଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁ । ଭାତ ପାଇଁ ଚାଉଳ ଦରକାର । ଚାଉଳ ଧାନରୁ ମିଳେ । ରୁଟି ପାଇଁ ଅଟା ଦରକାର । ଅଟା ଗହମରୁ ମିଳେ । ହରଡ଼, ମୁଗ, ବିରି, କୋଳଥରୁ ତାଳି ମିଳେ । ଏଷବୁକୁ ଖାଦ୍ୟ ଶବ୍ଦୀ କୁହାଯାଏ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ସୋରିଷ, ବାଦାମ, ରାଶି(ଖସା), ଅଳସି, ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ, ନଡ଼ିଆ ଜତ୍ୟାଦିରୁ ତେଲ ମିଳେ । ଆକୁ, ବାଇଗଣା, କବଳୀ, କଲରା, ଭେଣ୍ଟି, ଜହ୍ନ୍ନି, କୋବି, ଚମାଗୋ ଆଦି ପରିବା ଆମେ ଖାଇଥାଉ । ଆମ, ଅମୃତଭଣ୍ଡା, ପିଜୁଳି, ପଣସ, ସେଓ ଭଳି ଫଳ ଆମେ ବେଳେବେଳେ ଖାଉ । ଖାଦ୍ୟଶବ୍ଦୀ, ପନିପରିବା ଓ ଫଳମୂଳ ଚାଷରୁ ମିଳେ । ଯିଏ ଏଷବୁ ଚାଷ କରନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଚାଷୀ ବା କୃଷକ କହୁ ।

ଏହାହୁଡ଼ା ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ଆମେ ଗାଇ ଓ ମଇର କୁର୍ବାର ପିତା, ମାଛ ଖାଉ । ଅଣ୍ଡା ପାଇଁ କୁକୁଡ଼ା ଓ ବତକ ପାଲୁ । ମାଂସ ପାଇଁ ଛେଳି, ମେଘା ଓ କୁକୁଡ଼ା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁ । ଏଷବୁକୁ ଯେଉଁମାନେ ପାଳି ବ୍ୟବସାୟ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋପାଳକ ଓ ପଶୁପାଳକ କୁହାଯାଏ ।

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଲୋକମାନେ ଆମକୁ କ'ଣ ଯୋଗାଇଥାଆନ୍ତି ?

ଚାଷ କାମ କରୁଥିବା ଲୋକ	
ମାଛ ଧରାଳି	
ଲୁହା କାମ କରୁଥିବା ଲୋକ	
ହାଣିମାଠିଆ ଗଢ଼ୁଥିବା ଲୋକ	
କାଠକାମ କରୁଥିବା ଲୋକ	

ଲୋକମାନେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକରି ପରିବାର ଚଳାନ୍ତି । ଏଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ବା ବୃତ୍ତି ଅଟେ । ଆଗରୁ ପୁରୁଷାନୁକ୍ରମେ ବିଭିନ୍ନ ପରିବାରର ଲୋକେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ କାମକୁ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବିକା ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଆସୁଥିଲେ । ଆଜିକାଳି କୌଣସି ପରିବାର ବା ଲୋକଙ୍କୁ ଯେକୌଣସି ବୃତ୍ତି କରିବା ପାଇଁ ମନା ନାହିଁ ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା :

- ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ବୃତ୍ତିରେ ନିଯୋଜିତ ଲୋକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟମୂଳକୀକୁ ପିଲାଙ୍କୁ ନେଇ ବୁଲି ଦେଖାଇ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।
- ବିଦ୍ୟାଲୟକୁ ବିଭିନ୍ନ ବୃତ୍ତିର ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକି ସେମାନଙ୍କ କାମ ବିଷୟରେ ପିଲାଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରାଇବେ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ‘କ’ସ୍ତମ୍ଭରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଖାଇବା ଜିନିଷ ସହିତ ‘ଖ’ ସ୍ତମ୍ଭରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ନାମ ବାଛି ଯୋଡ଼ ।

‘କ’ସ୍ତମ୍ଭ

ଚାଉଳ

ମାଛ

ଲହୁଣି

‘ଖ’ସ୍ତମ୍ଭ

ମସ୍ତ୍ୟଜୀବି

ଗୋପାଳକ

କୃଷକ

କାରିଗର

୨. ନିମ୍ନରେ କୃଷକ କରୁଥିବା ଗୋଟିଏ କାମ ଲେଖାଯାଇଛି । ସେହିପରି ସେ କରୁଥିବା ଆଉ ଡିନୋଟି କାମ ଲେଖ ।

(କ) ଜମି ହଳ କରେ ।

(ଖ)..... | (ଗ)..... | (ଘ)..... |

୩. ଚାଷୀ ଅମଳ କରୁଥିବା କେତୋଟି ଫାସଲର ନାମ ତଳେ ଦିଆଯାଇଛି । ଏଥିରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଡାଳି ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରୁ ବାଛି ଲେଖ ।

ମାଣ୍ଡିଆ, ହରଡ଼, ଗହମ, କୋଳଥ, କପା, ସୂର୍ଯ୍ୟମୂଣ୍ଡା, ନଳିତା, ମୁଗ

୪. ତୁମ ଘରେ କେଉଁ କେଉଁ ପରିବା ଖାଆ, ତା’ର ଏକ ତାଲିକା କର ।

୫. ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର । ଏସବୁ କେଉଁଠିରୁ ତିଆରି ? ଏହା ସହିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୃତ୍ତିର ନାମ କ’ଣ ?

୭. କେଉଁ କାମରେ ଲାଗେ ?

କୋଦାଳ

କଲାପଟା

କରତ

ମାଟି

୯. ଡଳ ଅକ୍ଷର-ଚେବୁଲରେ ବିଭିନ୍ନ ଜୀବିକା ସଂପର୍କୀୟ ବସ୍ତୁ ଲୁଚି ରହିଛି । ଖୋଜି ବାହାର କରି ଜୀବିକା ସହ ଯୋଡ଼ି ପାଖ ଚେବୁଲରେ ଲେଖ ।

ଅ	ଝ	ଡ଼	ଟା	ବ	ଶି
ହା	ଜା	ଲ	ଙ୍ଗି	ନି	ତୁ
ଗ	ଟ	ଙ୍ଗୀ	ଆ	ଶି	ଡ଼ି
ଙ୍ଗା	ଲ	ଚ	ସ୍ତ୍ରୀ	ମି	ଙ୍କି
ସା	ଫା	କ	ଇ	ହୁ	ଶ୍ରି

ବସ୍ତୁ	ଜୀବିକା
ହାତୁଡ଼ି	ଲୁହାକାମ

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

- ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ବୃଦ୍ଧ ବିଷୟରେ, ସେହି ବୃଦ୍ଧ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିତାରୁ ପଚାରି ଲେଖ ।
- ତୁମେ ଜାଣିଥିବା ୧୦ଟି ହତିଆରର ନାମ ଲେଖ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ଚିତ୍ର ଆଜି ସେଥିରେ ରଙ୍ଗ ଦିଅ ।
- ତୁମେ ଦେଖିଥିବା ୧୦ଟି ଶସ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କର ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖି ଛୋଟ ଛୋଟ ମୁଣିରେ ସାଇତି ରଖ ।

ଚତୁର୍ଥ ପାଠ

ମାନଚିତ୍ର ଆଙ୍କିବା

ଲେଖ -

ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟର ନାମ.....

ଶ୍ରେଣୀ.....

ଚିତ୍ର ଦେଖି ଲେଖ -

ଦ୍ୱାର ସଂଖ୍ୟା.....

ଝରକା ସଂଖ୍ୟା.....

କଳାପଟା ସଂଖ୍ୟା.....

ଚେବୁଲ ସଂଖ୍ୟା.....

ଚଉକି ସଂଖ୍ୟା.....

ପିଲାମାନଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା.....

ଶିକ୍ଷକ ସଂଖ୍ୟା.....

ଉପର ଚିତ୍ରରେ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି ?

ଦ୍ୱାର ସାମନାରେ.....

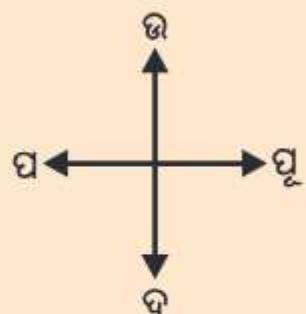
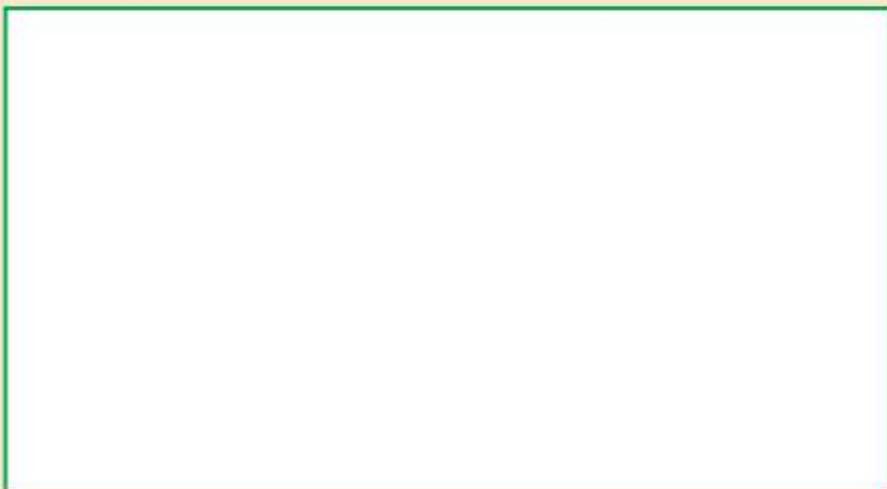
କଳାପଟା ପାଖରେ.....

ଝରକା ସାମନାରେ.....

ଚେବୁଲ ପାଖରେ

ତୁମ ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିରେ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି ତାହାର ତାଲିକା କର ।

ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିର ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖି ତୁମ ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିର ନକ୍ସା ଖାଲି ଘରେ ଅଙ୍କନ କର ।

ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିର ଦିଗ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ।

କୌଣସି ସ୍ଥାନର ମାନଚିତ୍ର ବା ନକ୍ସା କାଗଜ ଉପରେ ଆଙ୍କିଲେ କାଗଜର ଉପରପଟ ଉଭର ଦିଗକୁ ସୂଚାଏ । ତଳପଟ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ସୂଚାଇଥାଏ । ଆମର ତାହାଣ ହାତ ଯେଉଁ ଆଡ଼କୁ ରହେ ତାହା ପୂର୍ବ ଦିଗକୁ ଓ ବାମ ହାତ ଯେଉଁ ଆଡ଼କୁ ରହେ ତାହା ପଣ୍ଡିମ ଦିଗକୁ ସୂଚାଇଥାଏ ।

ତୁମେ ଆଙ୍କିଥିବା ଶ୍ରେଣୀକୋଠରିର ନକ୍ସାରେ ବିଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ଦର୍ଶାଅ । ନକ୍ସା ଦେଖି ନିମ୍ନ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉଭର ଲେଖ ।

୧. ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିର ପୂର୍ବ ପଟେ କ'ଣ ଅଛି ?

୨. ପଣ୍ଡିମ ପଟେ କ'ଣ ଅଛି ?

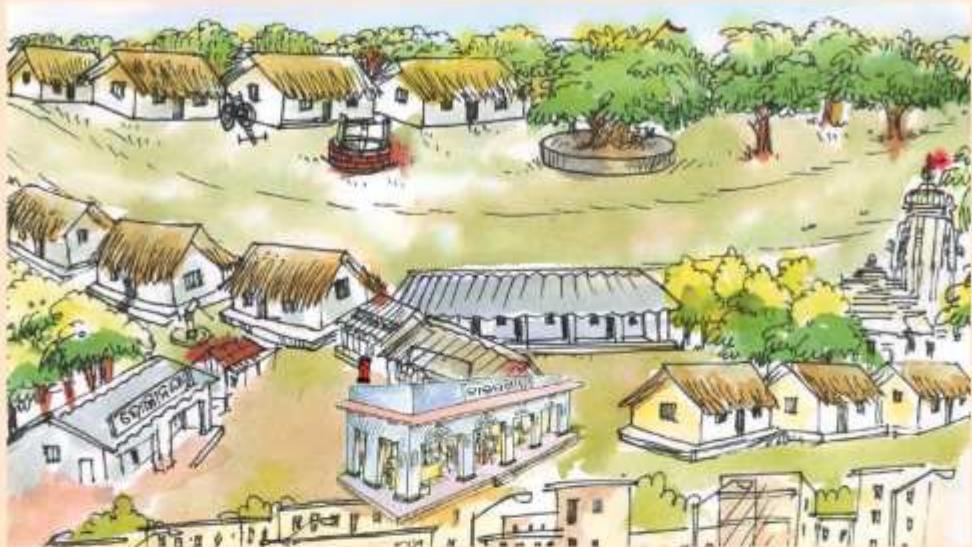
୩. ଉଭର ପଟେ କ'ଣ ଅଛି ?

୪. ଦକ୍ଷିଣ ପଟେ କ'ଣ ଅଛି ?

୪. ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିଟି ଦିଗରୁ ଦିଗକୁ ଲମ୍ବିଛି ।
୫. ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିଟି ଚଉଡ଼ାରେ ଦିଗରୁ ଦିଗକୁ ଅଛି ।
୬. ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିରେ ତୁମର ବସିବା ସ୍ଥାନକୁ ନକ୍ସାରେ ଗୋଲ ଚିହ୍ନ ଦେଇ ସୂଚାଅ ।
- ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ହତା ଭିତରେ ଓ ଚାରି ପାଖରେ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି ତାଲିକା କର ।
ବିଦ୍ୟାଳୟ ହତା ଭିତରେ	ବିଦ୍ୟାଳୟ ହତା ଚାରିପାଖରେ
ପୂର୍ବରେ.....	
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତରେ.....	
ଉତ୍ତରରେ.....	
ଦକ୍ଷିଣରେ.....	
- ତଳେ ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଭିତର ନକ୍ସା ଅଙ୍କନ କରି ତୁମ ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରିକୁ ଚିହ୍ନାଅ ।

- ତଳେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଚାରିପାଖର ନକ୍ସା ଅଙ୍କନ କର ।

- ତଳେ ଗୋଟିଏ ଗାଁ’ର ନକ୍ସା ଦିଆଯାଇଛି । ତାକୁ ଦେଖ ଓ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉଚର ଲେଖ ।

- କ’ଣ ଅଛି ? ଗାଁ’ର -

ପୂର୍ବ ପାର୍ଶ୍ଵରେ

ପରିମ ପାର୍ଶ୍ଵରେ

ଉଚର ପାର୍ଶ୍ଵରେ

ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ଵରେ

- ତୁମ ଗାଁ’ରେ / ସାହିରେ କ’ଣ କ’ଣ ଅଛି ? ତାଲିକା କର ।

.....

.....

.....

- ତଳ କୋଠରିରେ ତମ ଗାଁ’ର ନକ୍ସା ଅଙ୍କନ କର ।

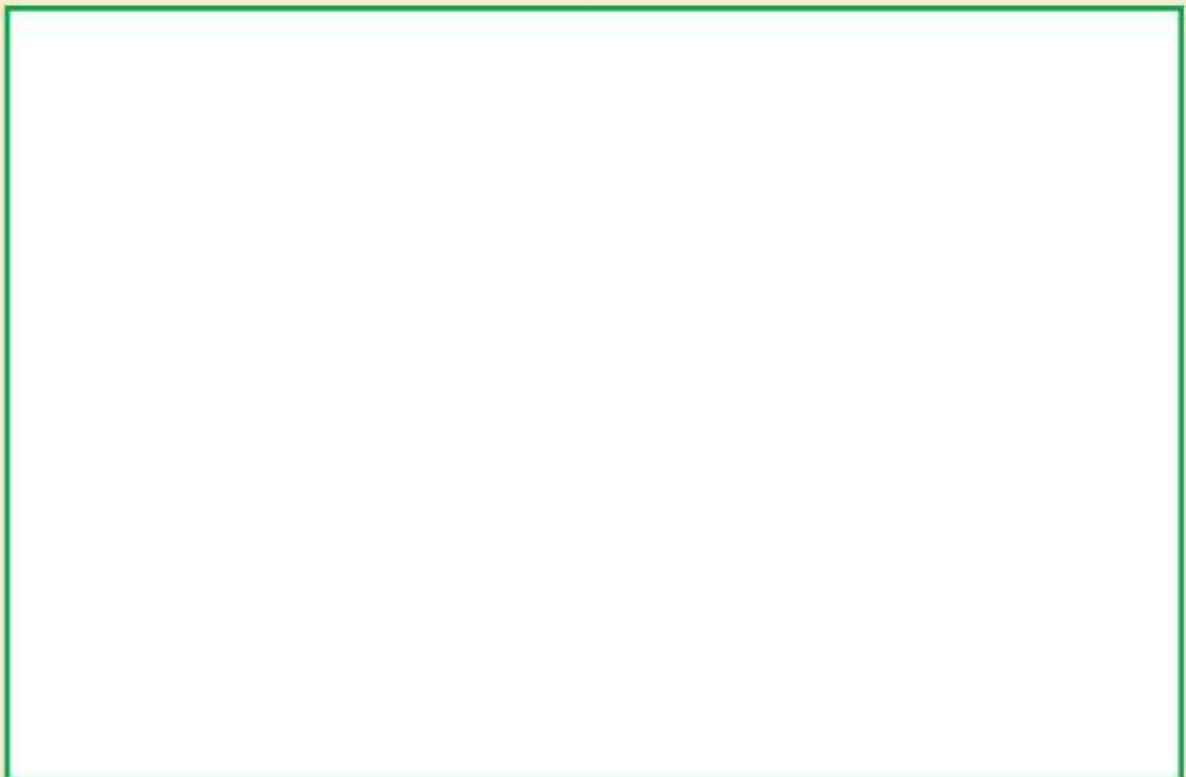
- ତୁମେ ଆଜିଥିବା ମାନଚିତ୍ର ତୁମ ସାଙ୍ଗକୁ ଦେଖାଇ କେଉଁ ଦିଗରେ କ’ଣ କ’ଣ ଅଛି ପଚାର ଏବଂ ଠିକ କହିଲେ ତାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦିଅ ।

ଠିକ ମାପ ନ ନେଇ ଆମେ ଆମ ଗାଁ’ / ସାହିର ହାତ ଅଙ୍କା ନକ୍ସାଟିଏ ଆଜିପାରିବା । ସେଥିରେ ବିଦ୍ୟାଳୟ, ପଞ୍ଚାୟତ ଅଫିସ, ମନ୍ଦିର, ତାଙ୍କରଖାନା, ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ, ଦୋକାନ, ରାଷ୍ଟ୍ରା ଜତ୍ୟାଦି ଦେଖାଇ ପାରିବା । କିନ୍ତୁ ଏହିସବୁ ନକ୍ସା ଠିକ ଭାବେ ଆଜିବା ପାଇଁ ଆମେ ସେଇ ସାହାଯ୍ୟରେ ମାପ ନେଇପାରିବା । ଏହିପରି ମାନଚିତ୍ରରେ ନିଜ ଗାଁ, ସହର, ନିଜ ଘର, ନିଜ ଜିଲ୍ଲାକୁ ଦେଖାଇପାରିବା ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ମାନଚିତ୍ର / ନକ୍ସା ଆଜିବା ସମୟରେ ଦିଗ କିପରି ଚିହ୍ନଟ କରିବ ଲେଖ ।

୨. ତୁମ ଘରର ନକ୍ସା ଅଙ୍କନ କରି କେଉଁ ଦିଗରେ କ’ଣ କ’ଣ ଅଛି ଦର୍ଶାଅ ।

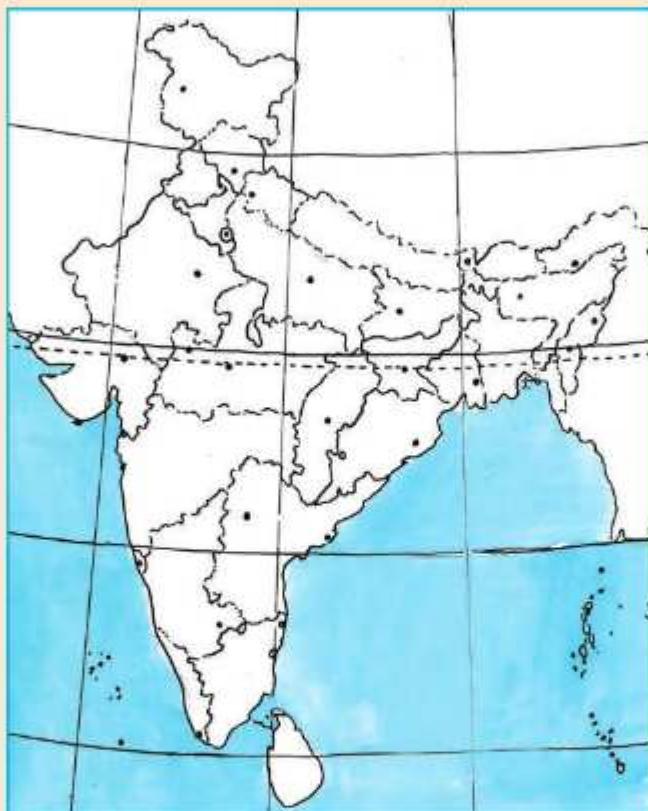

ଆମ ଜିଲ୍ଲା

ଲେଖ

ଆମ ଦେଶର ନାମ -

ଆମ ରାଜ୍ୟର ନାମ -

- ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଭାରତର ରେଖାଙ୍କିତ ମାନଚିତ୍ରରେ ଦୁମା ରାଜ୍ୟକୁ ରଙ୍ଗ କରି ଚିହ୍ନାଥ ।
- ଦୁମା ରାଜ୍ୟ ଭାରତର କେଉଁ ଭାଗରେ ଅଛି ଚିହ୍ନଗ କରି ଲେଖ ।

- ପର ପୃଷ୍ଠାରେ ଥିବା ଦୁମା ରାଜ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ମାନଚିତ୍ରକୁ ଭଲଭାବରେ ଦେଖ ଓ ସେଥିରେ କେତୋଟି ଜିଲ୍ଲା ଅଛି ଗଣି ଲେଖ ।

- ତୁମ ଜିଲ୍ଲାର ନାମ ଲେଖ ।
- ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଓଡ଼ିଶା ମାନଚିତ୍ରରେ ତୁମ ଜିଲ୍ଲାକୁ ଚଙ୍ଗ ଦିଅ ।
- ତୁମ ଜିଲ୍ଲା ଓଡ଼ିଶାର କେଉଁ ଭାଗରେ ଅଛି, ମାନଚିତ୍ର ଦେଖି ଲେଖ ।

ତୁମ ଜିଲ୍ଲାକୁ ଲାଗି କରି ଯେଉଁ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ଅଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ତୁମର ପଡ଼ୋଶୀ ଜିଲ୍ଲା ।

- ତୁମ ଜିଲ୍ଲାର ପଡ଼ୋଶୀ ଜିଲ୍ଲା ଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।
-
-

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ଵଚନା - ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଓଡ଼ିଶା ମାନଚିତ୍ର ଦେଖି ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକର ନାମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଲେଖିବେ ।
ପିଲାମାନଙ୍କୁ ୪/୭ଟି ଦଳରେ ଭାଗକରି ବସାଇବେ । ପିଲାମାନେ ଦଳରେ ଆଲୋଚନା କରି ଜିଲ୍ଲାର ତାଲିକା କରିବେ ।
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦଳରେ ପିଲାମାନେ ୪/୭ଟି ଲେଖାଏଁ ଜିଲ୍ଲାର ନାମ କହିବେ । ଗୋଟିଏ ଦଳ ଜିଲ୍ଲାର ନାମ କହିଥାରିବା ପରେ ଅନ୍ୟ ଦଳର ପିଲାମାନେ ସେହି ଜିଲ୍ଲାର ନାମ ଆରଥରେ କହିବେ ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷକ ସବୁ ଜିଲ୍ଲାର ନାମ କଲାପଣାରେ ଲେଖିବେ ।

- ‘ତୁମ ବାପାମା’ / ଶିକ୍ଷକ / ଅନ୍ୟ ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ପଚାରି ତୁମ ଜିଲ୍ଲା ବିଷୟରେ ତଳେ ଲେଖି ଶ୍ରେଣୀରେ ସାଂଗ୍ରହିତ ସହ ଆଲୋଚନା କର ।
- * ତୁମ ଜିଲ୍ଲାର ନାମ - _____
- * ଜିଲ୍ଲା ସଦର ମହକୁମାର ନାମ - _____
- * ପ୍ରଧାନ ସହର ଗୁଡ଼ିକର ନାମ - _____
- * ସବ୍ରତିଭିଜନଗୁଡ଼ିକର ନାମ - _____
- * କୁକୁର ସଂଖ୍ୟା - _____
- * କୁକୁରଗୁଡ଼ିକର ନାମ - _____
- * ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ପାହାଡ଼, ପର୍ବତର ନାମ - _____
- * ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟଦେଇ ଯାଇଥିବା ନଦୀ, ନାଲ, ହୃଦର ନାମ - _____
- * ଜିଲ୍ଲାରେ ହେଉଥିବା ଫ୍ରେଶର ନାମ - _____
- * ଜିଲ୍ଲାର ମିଳୁଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ନାମ - _____
- * ମୁଖ୍ୟ ପର୍ବପର୍ବାଣିର ନାମ - _____
- * ଜଙ୍ଗଳରୁ ସଂଗୃହୀତ ଦ୍ରବ୍ୟର ନାମ - _____
- * ଜିଲ୍ଲାର ମୁଖ୍ୟ ଶିଷ୍ଟର ନାମ - _____
- ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ତୁମ ଜିଲ୍ଲାରେ ଆଉ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି ପଚାରି ବୁଝି ଲେଖ ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଚନା - ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ନିଜ ଜିଲ୍ଲା ବିଷୟରେ ଉପର ଲିଖିତ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖି ଆଣିବେ । ଏଥିପାଇଁ ଶିକ୍ଷକ ପିଲାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରେଣୀରେ ତଥ୍ୟକୁ ଆଲୋଚନା କରିବେ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ତୁମର ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ଭାରତ ବାହାରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ଯାଇଛି । ସେ ତୁମ ପାଖକୁ ଚିଠି ଦେଲେ କେଉଁ ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଦେବା ଲେଖ ।
-
-
-

୨. ତଳେ ନିଜ ଜିଲ୍ଲାର ମାନଚିତ୍ର ଆଙ୍କି ସେଥିରେ ତାହାର ସଦର ମହକୁମା ଚିହ୍ନାଥ ।
-

୩. ତୁମ ଜିଲ୍ଲାର ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।
-

୪. ତୁମ ଘର କେଉଁ ସବ୍ଦିଭିଜନରେ, କେଉଁ ବ୍ଲକରେ ଓ କେଉଁ ତହସିଲରେ ଅଛି ଲେଖ ।
(ଉଭର ନ ଜାଣିଲେ ଶିକ୍ଷକ / ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରି ଲେଖ ।)
-

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

ଓଡ଼ିଶାର ମାନଚିତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରି ତୁମ ଜିଲ୍ଲାକୁ ରଙ୍ଗ ଦିଆ ।

ପଞ୍ଚମ ପାଠ

ପୁରାତନରୁ ନୂତନ

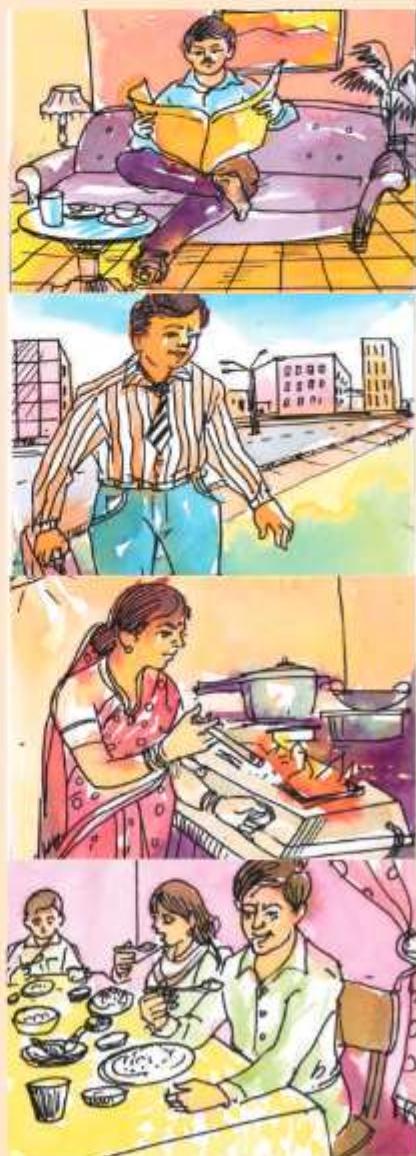
ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ କେତେ ଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ମଣିଷ ପ୍ରଥମେ ଦେଖାଯାଇଥିଲେ ? ସେ କାଳର ମଣିଷ (ଆଦିମ ମଣିଷ) ଆଜିର ମଣିଷପରି ଥିଲେ କି ? ସେମାନେ ଆଜିର ମଣିଷପରି ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିଲେ କି ? ତଳେ ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୋଡ଼ା ଚିତ୍ରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ସେ ବିଷୟରେ ଆସ ଜାଣିବା ।

ଆଦିମ ମଣିଷ

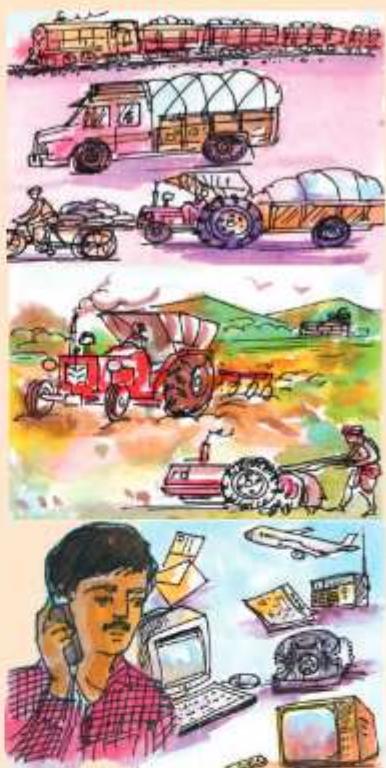
ଆଜିର ମଣିଷ

ଆଦିମ ମଣିଷ

ଆଜିର ମଣିଷ

ଉପର ଚିତ୍ର ଦେଖି ଆଦିମ ମଣିଷ ଓ ଆଜିର ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ କି କି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖିଲ ତଳ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ଚିତ୍ର	ଆଦିମ ମଣିଷ	ଆଜିର ମଣିଷ
୧. ବାସଗୃହ		
୨. ପୋଷାକ		
୩. ନିଆଁର ବ୍ୟବହାର		
୪. ଖାଦ୍ୟ		
୫. ପରିବହନ		
୬. କୃଷି		
୭. ଖବର ପଠାଇବା ଓ ଜାଣିବା		

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଚନା - ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ସାରଣୀ ପୂରଣ କରିବାରିବା ପରେ ଶିକ୍ଷକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଦଳରେ ବସାଇ ଦଳଗଡ଼ ଆଲୋଚନା କରାଇବେ ।

- ଆଦିମ ମଣିଷ ପଶୁମାନଙ୍କ ପରି ଜଙ୍ଗଲରେ ଛୋଟିଆ ଛୋଟିଆ ବଳରେ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ରହୁଥିଲେ । ଗଛରୁ କଞ୍ଚା ଫଳ ତୋଳି ବା ଶିକାର କରି କଞ୍ଚା ମାଂସ ଖାଉଥିଲେ । ତେବେ ଆଦିମ ମଣିଷ ଗୋଟିଏ ଜାଗାର ଫଳମୂଳ ବା ଶିକାର ସରିଗଲେ କ'ଣ କରୁଥିବେ ? ଲେଖ -

- ସେମାନେ ଜଙ୍ଗଲରେ ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁଙ୍କଠାରୁ ନିଜକୁ କିପରି ରକ୍ଷା କରୁଥିବେ ?

- ସେମାନେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ଜାଣି ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମନ କଥା ଅନ୍ୟକୁ କିପରି ଜଣାଉଥିବେ ?

- ସେତେବେଳେ ଆଜିକାଲିକା ପରି ପୋଷାକପତ୍ର ନ ଥିଲା । ସେମାନେ ଶୀଘ୍ର ନିଜକୁ କିପରି ରକ୍ଷା କରୁଥିବେ ?

- ଆଦିମ ମଣିଷ ଜଙ୍ଗଲରେ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କୁ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟ ଶିଖିଥିଲା । କାହା ପାଖରୁ କ'ଣ ଶିଖିଥିବ ଗାର ଟାଣି ଯୋଡ଼ ।

ପାଣିରେ ପହଞ୍ଚିବା

ବଣି ଓ ବାଇଚଢ଼େଇ

ଏ ଗଛରୁ ସେ ଗଛକୁ ଡେଇଁବା

କୁମ୍ଭୀର, ମାଛ

ପତ୍ର ବିଛାଇ କୁଡ଼ିଆ ତିଆରି କରିବା

ମାଙ୍କଡ଼, ସିମାଞ୍ଜି ଓ ଗରିଲା

- ଆଜିକାଲି ପରି ଆଦିମ ମଣିଷ ବିଜୁଳି ଆଲୁଆ, ପାଇୟ ପାଣି ବା କୃଷିଜାତ ପଦାର୍ଥ ପାଉ ନ ଥିଲା ।

ଆଦିମ ମଣିଷ କାହାଠାରୁ କ'ଣ ପାଉଥିଲା ଲେଖ ।

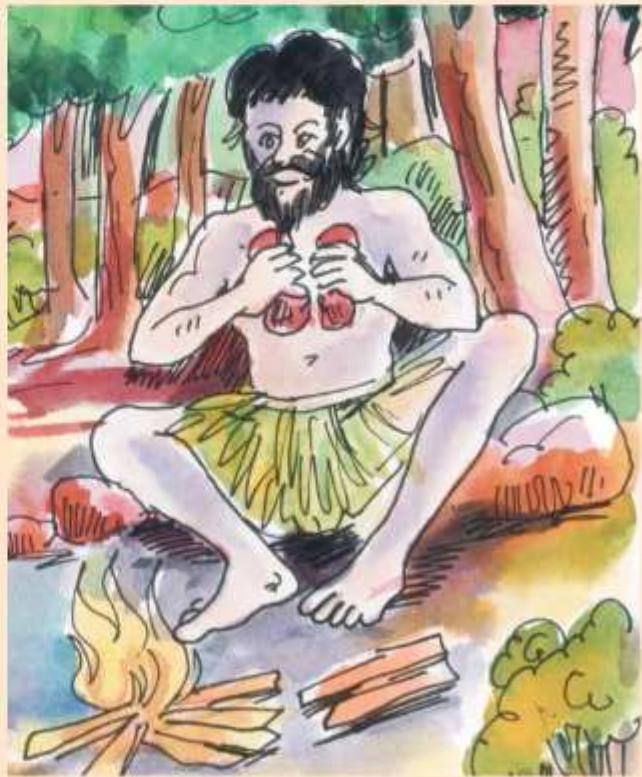
ରାତିରେ ଆଲୁଆ

ପାଣି

ଫଳ

ନିଆଁର ଜନ୍ମକଥା

ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ବହୁତ ଜୋଗରେ ବର୍ଷାହେଲା । ଜୋଗରେ ବିଜୁଳି, ଘଡ଼ଘଡ଼ି ମାରିବା ଫଳରେ ଲାଇନ୍ (ବିଦୁୟତ ସରବରାହ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା) ଚାଲିଗଲା । ଚାରିଆଡ଼ କିଟିକିଟି ଅନ୍ଧାର । ମା' ମୁନୁକୁ କହିଲେ, ‘ମୁନୁ, ଟର୍ଚ ଜଳାଇ ଦିଆସିଲି ଆଣେ ଓ ମହମବତୀ ଲଗା’ । ମୁନୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦିଆସିଲି ମାରି ମହମବତୀକୁ ଜଳାଇଦେଲା । ତାପରେ ମହମବତୀର ଶିଖାକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ କେତେ କ'ଣ ଭାବିଲା । ତା'ମନରେ ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ । ଏ ନିଆଁ ଆସିଲା କୁଆଡ଼ୁ ? କିଏ ପ୍ରଥମେ ଏଇ ନିଆଁକୁ ଦେଖିଲା ? ଉଭର ଖୋଜି ପାଇଲା ନାହିଁ । ଏଣୁ ମା'କୁ ପଚାରିଲା । ମା' କହିଲେ, “ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ସେତେବେଳେ ପୃଥିବୀର ଚାରିଆଡ଼ ଘୋର ଜଙ୍ଗଳ ଥିଲା । ଜଙ୍ଗଳରେ ବେଳେବେଳେ କାଠକୁ କାଠ ଘଷି ହୋଇ ଓ ବିଜୁଳି ମାରି ନିଆଁ ଲାଗିଯାଉଥିଲା । ଆଦିମ ମଣିଷ ତା ପୂର୍ବରୁ ନିଆଁର ବ୍ୟବହାର ଜାଣି ନ ଥିଲା । ସେ ଦେଖିଲା ନିଆଁକୁ ତରି ହିଂସ୍ରଜନ୍ମ ଦୌଡ଼ି ପଳାଉଛନ୍ତି । ନିଆଁ ପାଖରେ ବସିଲେ ଉଷ୍ମମ ଲାଗୁଛି । ପୁଣି ନିଆଁରେ ପୋଡ଼ି ଯାଇଥିବା ପଶୁ ପକ୍ଷୀଙ୍କ ମାଂସ ଅଧିକ ସୁଆଦିଆ ଲାଗୁଛି । ତା'ପରେ ସେ ନିଆଁକୁ କିପରି ନିଜେ ଜଳାଇପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ଦେଖିଲା ପଥରକୁ ପଥରରେ ବାଡ଼େଇ ଭାଙ୍ଗି ମୁନିଆଁ କଳାବେଳେ ସେଥିରୁ ନିଆଁର ଝଲକ ବାହାରୁଛି । ତା'ପରେ ନିଜେ ପଥରକୁ ପଥରରେ ଘଷି ନିଆଁ ବାହାର କଲା । କାଠକୁ କାଠରେ ଘଷିଲା । ଏହିପରି ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କରି କରି ଶେଷରେ ଆଜିର ଦିଆସିଲି ବାହାରିଲା । ଦିଆସିଲି ବାହାରିଲା ପରେ ଏହା ସାହାଯ୍ୟରେ ଆମେ ସୁବିଧାରେ ନିଆଁର ବ୍ୟବହାର କରିପାରୁଛୁ ।”

ଆଦିମ ମଣିଷ ନିଆଁକୁ କେଉଁ କେଉଁ କାମରେ ଲଗାଇଥିବ ଲେଖ ।

ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲଭାବରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ରରେ କ'ଣ ଦେଖୁଛ ଲେଖ ।

ଚିତ୍ର. ୧

ଚିତ୍ର. ୨

ଚିତ୍ର. ୩

ଚିତ୍ର. ୪

ଚିତ୍ର. ୫

ଚିତ୍ର. ୬

ଜାଣିଛ କି ? ଚକ ତିଆରି ହେଉଛି ମଣିଷର ପ୍ରଥମ ଭଭାବନ ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୃଜନା - ଚକର ଧାରଣା କିପରି ମଣିଷ ମନକୁ ଆସିଲା ତାହା ବୁଝାଇବା ଉପରେ ଶିକ୍ଷକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବେ । ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚିତ୍ର ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଦଳରେ ବସାଇ ଆଲୋଚନା କରାଇବେ ।

କେଉଁ ଜିନିଷ ନଦୀରେ ଭାସିବାର ଦେଖି ଆଦିମ ମଣିଷ ଭେଲା ତିଆରି କରିଥିବ ?

ଆଦିମ ମଣିଷ ପ୍ରଥମେ ତିନି/ଚାରି ଖଣ୍ଡ କାଠକୁ ଲଟାରେ ବାନ୍ଧି ଭେଲା କରି ତା ଉପରେ ବସି ନଦୀ ପାର ହେଲା । ଶୀଘ୍ର ନଦୀ ପାର ହେବା ପାଇଁ ଆଉ ଖଣ୍ଡ ଲମ୍ବା କାଠ ଧରି ଆହୁଲା ମାରିବା ଶିଖିଲା । ପରେ କାଠରୁ ଡଙ୍ଗା ତିଆରି କରି ପାଣିରେ ଯିବା ଆସିବା ସହଜରେ କରିପାରିଲା ।

* ବାକ୍ସ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ଜୀବଜନ୍ମୁଙ୍କ ନାମ ଦିଆଯାଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁମାନଙ୍କୁ ଆଦିମ ମଣିଷ ନିଜ ପାଖରେ ପୋଷା ମନାଇ ରଖିଥିବ ଖାଲି ଘରେ ଲେଖ ।

ଘୋଡ଼ା, ବିଲୁଆ, ବାଘ, ଗଧ, ଭାଲୁ, ସିଂହ, ହାତୀ, କୁକୁର, ମାଙ୍ଗଡ଼, ଛେଳି, ମେଘା, ମଇଁଷି, ଗାଇ, ଓଟ, ଗଯଳ, ବଳଦ, ଠେକୁଆ, ହରିଣ	
--	--

- ତେବେ କେଉଁ ପଶୁମାନେ ଆଦିମ ମଣିଷକୁ କିପରି ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିବେ ତଳେ ଲେଖ ।
 - * କାହାଠାରୁ କ୍ଷାର ପାଉଥିବ ?
 - * କାହା ସାହାଯ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନକୁ ଯାଉଥିବ ?
 - * କିଏ ଘର ଜଗୁଥିବ ?
 - * କିଏ ଜିନିଷ ପଡ଼ୁ ବୋହି ନେଉଥିବ ?
 - * କିଏ ଗାଡ଼ି ଟାଣୁଥିବ ?
 - ଆଦିମ ମଣିଷ ଫଳ ଖାଇ ମଞ୍ଜି ପକାଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ କିଛିଦିନ ପରେ ମଞ୍ଜି ନ ଦେଖି ନୂଆ ଗଛ ହୋଇଥିବାର ଦେଖି କ'ଣ ଚିନ୍ତା କରିଥିବ ଓ ତାପରେ କ'ଣ କରିଥିବ ଲେଖ ।
-
-
-

- ଆଦିମ ମଣିଷ କାହିଁକି ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରୁ ଅନ୍ୟ ଜାଗାକୁ ନ ଯାଇ ସେହି ଜାଗାରେ ସ୍ଥାଯୀ ଭାବେ ରହିଲା ଲେଖ ।
-
-
-

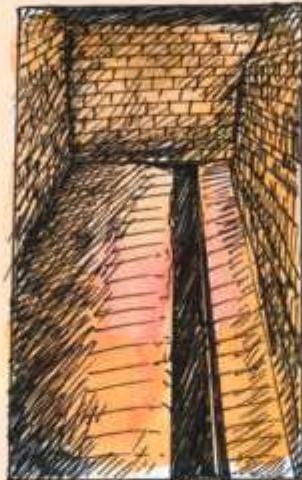
ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଦିମ ମଣିଷ ଚାଷ କରିବା ଶିଖିଲା ଓ ଶସ୍ୟକୁ ସାଇତି ରଖିବା ଶିଖିଲା ।

ଆଦିମ ମଣିଷ ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥାଯୀ ଭାବରେ ବସବାସ କଲା । ଲୋକସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ପରିବାର ଗଠନ ହେଲା । କେତେବୁଡ଼ିଏ ପରିବାରକୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗାଁ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଏହି ଗାଁପବୁ ବଢ଼ି ସହର ଓ ନଗରରେ ପରିଣତ ହେଲା ।

ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ହଜାର ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଏହିପରି କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନଗର ସିନ୍ଧୁ ନଦୀ କୂଳରେ ଗଡ଼ି ଉଠିଥିଲା । ତାକୁ ସିନ୍ଧୁ ସଭ୍ୟତା ବା ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ ସଭ୍ୟତା କହନ୍ତି । ସିନ୍ଧୁ ନଦୀ କୂଳରେ ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ ଓ ହରପ୍ପା ଅଞ୍ଚଳରେ ମାଟି ଖୋଲା ଯାଇ ଏଭଳି ସଭ୍ୟତାର ଚିହ୍ନଗୁଡ଼ିକ ମିଳିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ପାକିସ୍ତାନରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହା ହେଉଛି ଆମର ପ୍ରଥମ ସଭ୍ୟତା । ସେଠାରେ ମାଟି ଖୋଲିବା ପରେ ମିଳିଥିବା କେତେକ ଜିନିଷର ଚିତ୍ର ତଳେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଚିତ୍ର ନଂ ୧

ଚିତ୍ର ନଂ ୨

ଚିତ୍ର ନଂ ୩

ଚିତ୍ର ନଂ ୪

ଚିତ୍ର ନଂ ୫

ଚିତ୍ର ନଂ ୬

ଚିତ୍ର ନଂ ୭

ଚିତ୍ର ନଂ ୮

ଚିତ୍ର ନଂ ୯

ပြုပုံစံရေးပါဝာ ပိုက္ခု ပေါ်လေ့ရှိနေရ လောင်း။

- ပိုက္ခု ပေါ်လေ့ရှိနေရ လောင်းများ အတွက် ဘယ်လောက် ဖြစ်တဲ့ ဒေသများ မျှတော်းဆောင် မှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ် ?

- ပိုက္ခု ပေါ်လေ့ရှိနေရ လောင်းများ အတွက် ဘယ်လောက် ဖြစ်တဲ့ ဒေသများ မျှတော်းဆောင် မှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ် ?

- ဒေသများ အတွက် ဘယ်လောက် ဖြစ်တဲ့ ဒေသများ မျှတော်းဆောင် မှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ် ?

အဓိပ္ပာ

၁. အာမိန္ဒီ မာရီ မာရီ အတွက် ဘယ်လောက် ဖြစ်တဲ့ ဒေသများ မျှတော်းဆောင် မှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ် ?

୨. କାହାପରେ କିଏ ଲେଖ ।

(କ) ରଷା ମାଁସ, ପୋଡ଼ା ମାଁସ, କଞ୍ଚା ମାଁସ

(ଖ) ଶଗଡ଼, କାଠଗଡ଼ ଗଡ଼ିବା, ପଥର ଗଡ଼ିବା, ଚକ

(ଗ) ଚକମକି, ପଥର, ଦିଆସିଲି, ଶୁଖିଲା କାଠକୁ କାଠରେ ଘଷିବା

(ଘ) ଚମଡ଼ାର ପୋଷାକ, କପଡ଼ାର ପୋଷାକ ପଡ଼, ବକଳ ପିଛିବା, ପଶୁ ଚମଡ଼ା ପିଛିବା

୩. ନିଆଁ ନ ଥିଲେ କ'ଣ ଅସୁବିଧା ହୋଇଥାଏତା ଲେଖ ।

୪. ଚକର ଉଭାବନ ଦ୍ୱାରା ଆମର କି କି ସୁବିଧା ହେଉଛି ଲେଖ ।

୪. ଠିକ ଉତ୍ତରରେ ଗୋଲ ବୁଲାଅ ।
- (କ) ମହେଞ୍ଜୋଦାରୋ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁଠି ଅଛି ?
(ଭାରତ, ପାକିସ୍ତାନ, ଆଫଗାନିସ୍ତାନ, ଇରାନ)
- (ଖ) ସିନ୍ଧୁ ସର୍ବ୍ୟତା କେଉଁ ସହରରେ ଗଡ଼ି ଉଠିଥିଲା ?
(ଜୟପୁର, ଦିଲ୍ଲୀ, ହରପ୍ପା, ଚଣ୍ଡିଗଢ଼)
- (ଗ) ସିନ୍ଧୁ ସର୍ବ୍ୟତାର ଲୋକମାନେ କେଉଁଠିରେ ତିଆରି ବାସନକୁସନ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ?
(ଲୁହା, ପଥର, ମାଟି, ତମା)

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

- ମାଟିରେ ବିଭିନ୍ନ ଗାଡ଼ିର ଚକ, ବିଭିନ୍ନ ବାସନକୁସନ ଓ ଅସ୍ତରଶବ୍ଦ ତିଆରି କର ।
- କାଠ ଓ ସୂତାରେ ଭେଲା ଏବଂ ଧନୁଶର ତିଆରି କର ।
- ପୁରୁଣା ମୁଦ୍ରା ସଂଗ୍ରହ କର । ସେହି ମୁଦ୍ରାରେ କି କି ଚିହ୍ନ ଅଛି ଦେଖ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମୁଦ୍ରା ସହ ତାହାର ତୁଳନା କର ଓ ଶ୍ରେଣୀରେ ଆଲୋଚନା କର ।
- ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ କିପରି ଚାଷ କରାଯାଉଛି ଦେଖ ଓ ବୟକ୍ତି ଲୋକଙ୍କୁ ପଚାରି ବୁଝୁ ଆଗରୁ କିପରି ଚାଷ କରାଯାଉଥିଲା । ଖାତାରେ ଲେଖି ଆଣ ।
- ତୁମେ ତୁମ ଘରେ କେଉଁ କେଉଁ ଧାତୁର ବାସନ ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟବହାର କରୁଛ ଓ ଆଗ କାଳରେ କେଉଁ କେଉଁ ବାସନ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିଲା ମା'ଙ୍କୁ ପଚାରି ବୁଝି ଲେଖ ।

ଷ୍ଟ୍ର ପାଠ

ସୁଖୀ ପରିବାର

ଥରେ ବାଘ, ସିଂହ ଓ ବିଲୁଆମାନଙ୍କ ସତା ବସିଲା । ବାଘ କହିଲା, “ ଜଙ୍ଗଳ ତ ସଫା ହୋଇଗଲାଣି । ଆଉ ଶିକାର ମିଳୁନାହିଁ, କ’ଣ କରିବା ? ” ସିଂହ କହିଲା, “ ଚାଲ, ସମସ୍ତେ ମିଶି ଶିକାର ଖୋଜିବା ” । ଜଙ୍ଗଳ ଭିତରେ ଖୋଜାଖୋଜି କରୁ କରୁ ସମରଚାଏ ମିଳିଗଲା । ସେମାନଙ୍କ ମନ ଭାରି ଖୁସି । ସେମାନେ ମାଂସକୁ ସମାନ ସମାନ ଭାଗ କଲେ । ଯେ ଯାହାର ଭାଗ ଧରି ଫେରିଲେ । ବାଘର ଛୁଆ ବୋଲି ଗୋଟେ, ହେଲେ ସିଂହର ଦୁଇଟା ଆଉ ବିଲୁଆର ଛାଟି ।

ତଳ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉଭର ଲେଖ ।

୧. କାହା ଛୁଆ ଭାଗରେ ବେଶୀ ମାଂସ ପଡ଼ିଥିବ ?

୨. କାହାର ଛୁଆ ସବୁଠାରୁ କମ୍ ମାଂସ ପାଇଥିବ ?

୩. କାହାର ଖାଦ୍ୟ, ଖାଇବା ପରେ ବଳି ପଡ଼ିଥିବ ?

ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକର ଓ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

ଚିତ୍ର-୧ (କ)

ଚିତ୍ର-୧ (ଖ)

କେଉଁ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ସୁବିଧାରେ ଶୋଇଛନ୍ତି ଓ କାହିଁକି ?

ଚିତ୍ର- ୨ (କ)

ଚିତ୍ର-୨ (ଖ)

କେଉଁ ପରିବାରର ପିଲାମାନେ ସୁବିଧାରେ ବସି ପାଠ ପଢୁଛନ୍ତି ?

ଚିତ୍ର-୩ (କ)

ଚିତ୍ର-୩ (ଖ)

ଚିତ୍ରରେ କେଉଁ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଭଲ ଭାବରେ ଖାଉଛନ୍ତି ?

ଚିତ୍ର-୪ (କ)

ଚିତ୍ର-୪ (ଖ)

କେଉଁ ପରିବାରର ପିଲାମାନେ ଖୁସିରେ ଅଛନ୍ତି ?

- ପରିବାର ବଡ଼ ହେଲେ କି କି ଅସୁବିଧା ହେବ ?

*

*

*

ଛୋଟ ପରିବାରର ସୁବିଧାଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

*

*

*

ଏଥିରୁ ଆମେ କ'ଣ ଜାଣିଲେ ?

ପରିବାର ବଡ଼ ହେଲେ ଲୋକମାନଙ୍କର ବସିବା, ଶୋଇବା, ପଡ଼ିବା ଓ ଖାଇବା ପାଇଁ ଜାଗାର ଅଭାବ ହୁଏ । ଖାଦ୍ୟ, ପୋଷାକ, ବହିପତ୍ର, ଔଷଧ ଇତ୍ୟାଦିର ଅଭାବ ହୁଏ । ସୁଖ ସୁବିଧା ମିଳେ ନାହିଁ । ପରିବାର ଛୋଟ ହେଲେ ପିଲାଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ଯତ୍ନ ନିଆୟାଇପାରିବ । ସେମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟର ମାନ ଉନ୍ନତ ହେବ । ଫଳରେ ପରିବାରରେ ସୁଖ ଶାନ୍ତି ରହିବ । ପରଞ୍ଚର ମଧ୍ୟରେ ଭଲ ବୁଝାମଣା ରହିବ । ତେଣୁ ଛୋଟ ‘ପରିବାର ସୁଖୀ ପରିବାର’ ।

ପରିବାରର ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ବଡ଼ିଲେ ଦେଶର ଲୋକ ସଂଖ୍ୟା ବଡ଼େ । ଏଥିପାଇଁ ଅଧିକ ଜୀବିତ, ବାସଗୃହ, ପୋଷାକ ଜତ୍ୟାଦି ଦରକାର ହୁଏ । ଗମନାଗମନ ପାଇଁ ଅଧିକ ବସ, ରେଳ ଚାଲିବା ଦରକାର ହୁଏ । ପାଠ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ଓ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଅଧିକ ଡାକ୍ତରଙ୍ଗାନା ଦରକାର ହୁଏ ।

ନିମ୍ନରେ କେତେକ ଉଚ୍ଚି ଦିଆଯାଇଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଜନସଂଖ୍ୟା ବଡ଼ିଲେ ଘଟିବ ବୋଲି ଭାବୁଛ ପାଖ ବାକ୍ସରେ ଠିକ (✓) ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

- ଡାକ୍ତରଙ୍ଗାନରେ ଅଧିକ ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ
- ଲୋକମାନେ ସୁବିଧାରେ ଯିବା ଆସିବା କରିପାରିବେ
- ଜୀବ୍ୟର ଅଭାବ ହେବ
- ଚାକିରି ମିଳିବ ନାହିଁ
- ରହିବାକୁ ଜାଗା ମିଳିବନି
- ପରିବେଶ ନଷ୍ଟ ହେବ
- ଦରଦାମ୍ କମିବ
- ପରିବେଶ ନିର୍ମଳ ରହିବ
- ଜଙ୍ଗଳ ନଷ୍ଟ ହେବ
- ଗାଡ଼ି ମରର ସଂଖ୍ୟା ବଡ଼ିବ

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ବୟକ୍ତି ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କର । ସେମାନଙ୍କୁ ତଳେ ଲେଖାହୋଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ପଚାରି ଉଭର (ହଁ କିମ୍ବା ନା) ଲେଖ ।

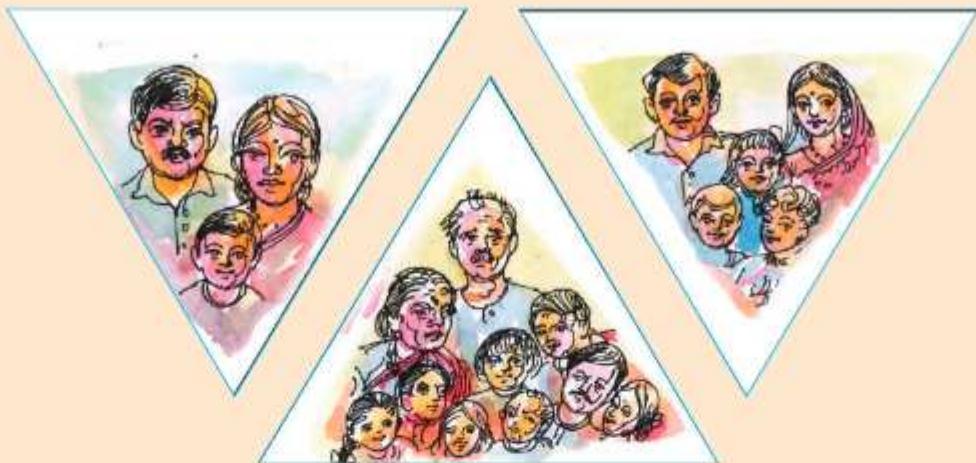
- ଆପଣଙ୍କ ସମୟରେ ବସ୍ତୁ / ରେଳରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଳି ଭିଡ଼ ହେଉଥିଲା କି ?
- ଡାକ୍ତର ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଲମ୍ବା ଧାଡ଼ିରେ ଠିଆ ହୋଇ ବହୁତ ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା କି ?
- ହାଟ ବଜାରରେ ଏତେ ଭିଡ଼ ଥିଲା କି ?
- ରାତ୍ରାରେ ଏତେ ଗାଡ଼ି ମଟର ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲା କି ?
- ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସହଯୋଗ ଓ ଭଲ ବୁଝାମଣା ଥିଲା କି ?
- ବର୍ତ୍ତମାନ ଅପେକ୍ଷା ସେତେବେଳେ ଜଙ୍ଗଳ ଅଧିକ ଥିଲା କି ?
- ସବୁ ଜିନିଷର ଦାମ ବର୍ତ୍ତମାନଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା କି ?
- ଗାଁରେ ଏତେ ଲୋକ ଥିଲେ କି ?

ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଆପଣ (ବାପା, ମା' / ଗୁରୁଜନ)ଙ୍କ ମତମତ କ'ଣ ?

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା - ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ବୟକ୍ତି ଲୋକଙ୍କୁ ଉପର ଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରି ଉଭର ଲେଖି ଆଣିଥାରିବା ପରେ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଉଭରଗୁଡ଼ିକୁ ଓ ପୂର୍ବେ ଲୋକମାନେ ସ୍ଵର୍ଗ ସୁବିଧାରେ ରହିବାର କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ରେଣୀରେ ଆଲୋଚନା କରିବେ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଚିତ୍ର ଦେଖି କେଉଁ ପରିବାରକୁ ସୁଖୀ ପରିବାର କହିବ ଓ କାହିଁକି, ଲେଖ ।

୨. ଗୀତଟି ପଡ଼ି ତାହାର ନାମକରଣ କର ।

ବାପା ମାଆ ସାଥେ ଭଉଣୀ ଭାଇ,
ବାପା ମାଆଙ୍କର ସ୍ଵେହଶରଧା,
ଝିଆପିଆ କରୁ ମନମତଜେ,
ଗୋଗେ ପଡ଼ି ମାଆ ନହୁଏ ଘାଁ,
ଖୁସିରେ ସମୟ ଯାଅଇଗଡ଼ି,
ଅଭାବ ଦୁଃଖର ନଥାଏ ତର,
ଆମର ହେଉଛି ଛୋଟ ପରିବାର,

ଏଯରେ ରହିଛୁ ଆଦରପାଇ । ୧ ।
ମିଳିବାରେ କିଛି ନଥାଏ ବାଧା । ୨ ।
ପଡ଼ାଲେଖା କାମ ତାଲେସହଜେ । ୩ ।
ଭୋକରେ ଶୋଷରେ ଶୁଖେନା ତଣ୍ଡି । ୪ ।
ସୁଖେ ଚାଲୁଆଏ ଜୀବନ ଗାଡ଼ି । ୫ ।
ଘରଟି ଆମର ସରଗପୂର । ୬ ।
ଆମେ ହେଉଛୁ ସୁଖୀ ପରିବାର । ୭ ।

ଆମର ଗୁରୁଜନ

- ତୁମ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ତାଳିକା କର ।
-
-

- ତୁମ ପରିବାରରେ ୫୦ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଅଧିକ ବୟସର କେତେଜଣ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ?
-

- ଚିତ୍ର ଦେଖି ଓ ଲେଖ, ତୁମେ କେଉଁ କାମଗୁଡ଼ିକ ପସନ୍ଦ କରୁଛ ଓ କେଉଁ କାମକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନାହିଁ ।

ପସନ୍ଦ

ପସନ୍ଦ ନୁହେଁ

- ତୁମ ପାଇଁ ଓ ତୁମ ଭାଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ମା' କ'ଣ କ'ଣ କାମ କରନ୍ତି ତାହାର ତାଲିକା କର ।
-
-

- ତୁମ ବାପା ତୁମମାନଙ୍କ ପାଇଁ କି କି କାମ କରନ୍ତି ତାହାର ତାଲିକା କର ।
-
-

- ତୁମେ ତୁମ ଜେଜେବାପା, ଜେଜେମାଆ, ବାପା, ମା' ଓ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କୁ କି କି କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କର ?
-

ଆମ ବାପା, ମା' ଓ ପରିବାରର ଲୋକମାନେ ଆମର ବିଭିନ୍ନ କାମ କରନ୍ତି । ଦେହ ଖରାପ ହେଲେ ଆମର ସେବାୟତ୍ତ କରନ୍ତି । ଆମର କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବାକୁ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଆମେ ମଧ୍ୟ ଆମ ପିତାମାତା ଓ ଅନ୍ୟ ବୟସ୍କ ଲୋକଙ୍କ କଥା ମାନିବା ଓ ସେମାନଙ୍କର ଦେହ ଖରାପ ହେଲେ ତାଙ୍କର ସେବାୟତ୍ତ କରିବା । ତାଙ୍କର ମନଦୂଷଣ ହେଲା ଭଲି କୌଣସି କାମ କରିବା ନାହିଁ ।

(ତୁମ ପରିବାର ସଦସ୍ୟଙ୍କର ଫଟୋ ତଳେ ଲଗାଅ)

ତଳ ଲେଖାକୁ ପଡ଼ି । ଯେଉଁ କାମ କରିବ ତା'ପାଖ ବାକ୍ସରେ '✓' ଚିହ୍ନ ଦିଆ ଓ ଯେଉଁ କାମ କରିବ ନାହିଁ ତା' ପାଖରେ '✗' ଚିହ୍ନ ଦିଆ ।

ବସରେ ଗଲାବେଳେ ବୃଦ୍ଧ ଲୋକଙ୍କୁ

ବସିବା ପାଇଁ ନିଜ ସିଂହାତିଦେବା

ବୁଢ଼ା ବାପାମା'ଙ୍କ କଥା ନମାନିବା

ବାପା ଓ ମା'ଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା

ଘରକୁ ଅତିଥି ଆସିଲେ ତାଙ୍କୁ

ନମସ୍କାର କରି ବସିବାକୁ କହିବା

ବୟସ ଲୋକଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା

ପରିବାରରେ ଜଣଙ୍କର ଦେହ ଖରାପ ହେଲେ

ବୁଢ଼ା ଲୋକଙ୍କର କଥାକୁ

ତାଙ୍କୁ ଔଷଧ ଓ ଖାଦ୍ୟ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଦେବା

ଧୈର୍ୟର ସହ ଶୁଣିବା

ବୟସମାନେ ମନାକରୁଥିବା କାମକୁ କରିବା

ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ

ଅସଥା ଯୁକ୍ତି କରିବା

ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ବାହାରେ ଦେଖିଲେ

ଜେଜେମା'ଙ୍କ ହାତଧରି

ନମସ୍କାର କରିବା

ତାଙ୍କୁ ବୁଲାଇ ନେବା

ଅଭ୍ୟାସ

ତୁମେ କ'ଣ କରିବ ?

୧. ତୁମ ଜେଜେମା'ଙ୍କର ଦେହ ଖରାପ ହେଲେ -

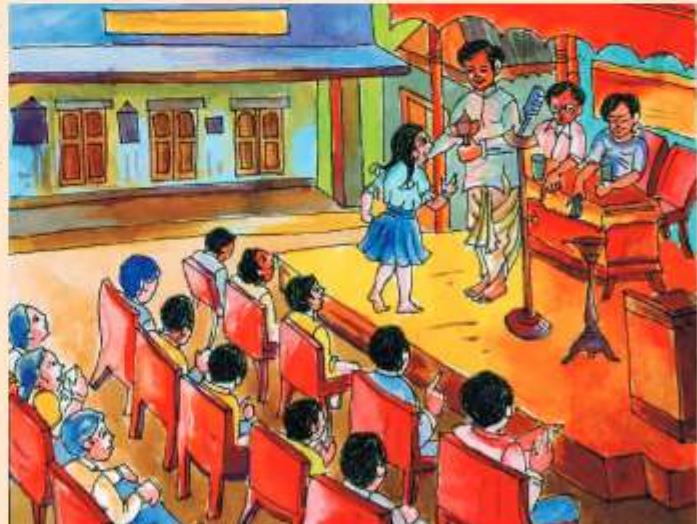
୨. ତୁମ ଘରକୁ ଅତିଥି ଆସିଲେ -

୩. ତୁମକୁ ବାପା ଚେଲିଭିଜନ୍ ଦେଖିବାକୁ ମନା କଲେ -

ଆଖି ଖୋଲିଲା

ରାମପୁର ଗାଁରେ ଅନିଲ ବାବୁଙ୍କ ଘର। ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଆ। ସେମାନେ ହେଲେ ହରିଶ ଓ ହୀରା। ହରିଶ ଓ ହୀରାଙ୍କର ଜେଜେମା' ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ରହନ୍ତି। ବୁଡ଼ୀ ମାଆ ପୁରୁଣାକାଳିଆ ଲୋକ। ପସଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ ହୀରାର ପାଠପଢାକୁ। ମାଆଙ୍କ ଅଣ୍ଟା ଅବସ୍ଥା ବି ଭଲ ନୁହେଁ। ତେଣୁ ସକାଳୁ ଉଠି ଦଶ ବର୍ଷର ଝିଆ ହୀରା ଦାଣ୍ଡଠାରୁ ବାଡ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାତ୍ରୁ କରେ। ମାଆ ରୋଷେଇ ଘରକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ବାସନ ମାଜି ପାଣି ଆଣି ରଖିଦିଏ। ଏତକ କାମ ସରିଲେ ସେ ସାନଭାଇ ହରିଶକୁ ଉଠାଇ ତା କଥା ବୁଝେ। ମାଆ ହରିଶକୁ କ୍ଷୀର ଗିଲାସେ ଦିଅନ୍ତି। ହୀରା ପାଇଁ କିନ୍ତୁ କ୍ଷୀର ଗିଲାସେ ସ୍ଵପ୍ନ। ମାଆ, ଜେଜେମାଆ କହନ୍ତି, ଝିଆ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଏସବୁ ଦରକାର ନାହିଁ। ହରିଶ ଗରମ ଭାତ, ତାଳି, ତରକାରୀ ଖାଇ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯାଏ। ହେଲେ ହୀରା ଖାଏ ପଖାଳଭାତ ସହ ବାଇଗଣ କିମ୍ବା ଆଲୁ ପୋଡ଼ାଟିଏ। ସେଥିରେ ବି ହୀରାର କିଛି ଆପରି ନଥାଏ। କାରଣ ସେ ଭାବେ କିଛି କହିଲେ କାଳେ ତା ବୁଡ଼ୀମାଆ ତା ପାଠପଢାଟି ବନ୍ଦ କରିଦେବେ। ସ୍କୁଲରୁ ଫେରି ହରିଶ ଖାଇଦେଇ ଖେଳିବାକୁ ଯାଏ, କିନ୍ତୁ ହୀରା ଯାଏ ରୋଷେଇ ଘର ସଫା କରିବାକୁ। ଘରକୁ ଯାହା ଭଲ ଜିନିଷ ଆସେ ଆଗ ଖାଇବ ହରିଶ, ଯଦି ବଲେ ତେବେ ହୀରାକୁ ମିଳେ। ଏସବୁ ସଭ୍ରେ ବି ହୀରା ସବୁ କାମଦାମ ସାରି ନିଜ ପାଠପଢା ପ୍ରତି ନଜର ଦିଏ।

ଦିନକର ଘରଣା। ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବାର୍ଷିକ ଉସ୍ବବ ଅନୁଷ୍ଠାତ ହେବ। ତେଣୁ ଗୁରୁଜୀ ହରିଶ ଓ ହୀରାଙ୍କର ବାପା ମାଆଙ୍କୁ ନିମନ୍ତଣ କରିଥାନ୍ତି। ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ହରିଶ ଓ ହୀରା ସହିତ ବାପା, ମାଆ ଓ ଜେଜେମା' ସମସ୍ତେ ଗଲେ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଉସ୍ବବ ଦେଖିବାକୁ। ଅତିଥିଙ୍କ ଭାଷଣ ସରିଲା ପରେ ପୁରସ୍କାର ବିତରଣ କରାଗଲା। ହୀରାର ନାଁ ତାକି ଶିକ୍ଷକ, ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଥମ ହେଉଥିବାରୁ, ଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା କରୁଥିବାରୁ ଓ ଭଲ ନେତୃତ୍ବ ନେଉ ଥିବାରୁ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ତିନୋଟି ପୁରସ୍କାର ବଢ଼ାଇଦେଲେ। ସମସ୍ତେ ହୀରାର ଖୁବ୍ ପ୍ରଶଂସା କଲେ ଓ ପଡ଼ୋଶୀମାନେ ମଧ୍ୟ ହୀରାକୁ ବହୁତ ପ୍ରଶଂସା କଲେ। ସେତେବେଳକୁ ହୀରା ବାପା ମା'ଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ହୋଇଗଲା। ନିଜ ଭୁଲ

ସେମାନେ ବୁଝିପାରିଲେ । ସେହି ଦିନ ୩ାରୁ ଅନିଲ ବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ଯାହା ଆସିଲା ହରିଶ ଓ ହୀରାଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବରେ ଦିଆଗଲା । ଜେଜେମା' ମଧ୍ୟ ହୀରାର ପାଠପଢ଼ାକୁ ପସଦ କଲେ । ମାଆ ଓ ଜେଜେମା' ମିଶି ଘର କାମ କଲେ । ହୀରାକୁ ଏବେ ବହୁତ ସମୟ ମିଳିଲା ପାଠ ପଡ଼ିବାକୁ ।

ଉପରୋକ୍ତ ଗପ ଭଲି ଆମ ସମାଜରେ ପୁଅ ଝିଅ ମଧ୍ୟରେ ବାଛବିଚାର ବହୁକାଳରୁ ଅଛି । ଅନେକ ପରିବାରରେ ବାପା ମାଆମାନେ ଝିଅମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ପୁଅମାନଙ୍କର ପାଠପଡ଼ା ଓ ଖେଳକସରତ ପ୍ରତି ଅଧିକ ଧାନ ଦିଅନ୍ତି । ଝିଅକୁ ଘରକାମରେ ଲଗାଇ ପୁଅକୁ ଉଜ୍ଜିଷ୍ଣା ପାଇଁ ବାହାରକୁ ପଠାନ୍ତି । ଏହାପଳରେ ଝିଅମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କେତେକ ଝିଅ ବଡ଼ ହୋଇ ବିରିନ୍ଦ୍ର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ଆଜିକାଳି ଅନେକ ପରୀକ୍ଷାରେ ପୁଅମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ଝିଅ ଅଧିକ ଭଲ କରୁଛନ୍ତି ।

ଡଳେ କେତେକ ମହିଳାଙ୍କ ନାମ ଦିଆଯାଇଛି, ସେମାନେ କେଉଁ କେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି ପଚାରି ବୁଝି ଲେଖ । ଏହି ତାଲିକାରେ ଆଉ କେତେକଙ୍କ ନାମ ଯୋଡ଼ ।

୧. ରାଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀବାଈ	୨. କହନା ଚାନ୍ଦିଲା
୩. ସରୋଜିନୀ ନାଇତ୍ରୁ	୪. କିରଣ ବେଦୀ
୫. ମ୍ୟାଡ଼ମ କ୍ଲ୍ୟରୀ	୬. ପି.ଟି. ଉଷା
୭. ପଦ୍ମିନୀ ରାଉତ	୮. ବଲ୍ଲେଷ୍ଟି ପାଲ
୯. ଇନିରା ଗାନ୍ଧୀ	୧୦. ନଦିନୀ ଶତପଥୀ
୧୧.	୧୧.

ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ ସୁବିଧା ଓ ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ଝିଅମାନେ ମଧ୍ୟ ପୁଅଙ୍କ ଭଲି ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉନ୍ନତି କରିପାରିବେ । କୌଣସି ଗୁଣରେ ପୁଅମାନଙ୍କଠାରୁ ଝିଅମାନେ କମ ନୁହଁଛି । ପୁଅ ଝିଅ ଉଭୟଙ୍କୁ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ ଓ ସବୁ ପ୍ରକାର ଜୀବିକା ପାଇଁ ସମାନ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଦିଆଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପୁଅ ଝିଅଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଛବିଚାର ଦେଶର ଉନ୍ନତି ପଥରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ତେଣୁ ପରିବାରରେ ପୁଅଝିଅଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଛବିଚାର ବନ୍ଦ କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଆଇନ୍ କରିଛନ୍ତି ଓ ମହିଳା କମିଶନ ଗଠନ କରିଛନ୍ତି ।

ତଳେ କେତେବୁଡ଼ିଏ ଉଚ୍ଚି ଦିଆଯାଇଛି । ତୁମେ ଯେଉଁ ଉଚ୍ଚି ସହିତ ଏକମତ ତା'ପାଖରେ ଠିକ୍
‘✓’ ଚିହ୍ନ ଦିଆ ।

(କ) ଘରେ

୧. ପୁଅ ଝିଅ ଉଭୟଙ୍କୁ ସମାନ ଖାଦ୍ୟ ଦେବା
୨. ଉଭୟ ପୁଅଝିଅଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ପାଠ ଉପକରଣ ଯୋଗାଇଦେବା
୩. ଦେହ ଖରାପ ହେଲେ ପୁଅ ଝିଅ ଉଭୟଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା ଯୋଗାଇଦେବା
୪. ପର୍ବ ପର୍ବାଣିରେ ଉଭୟଙ୍କ ପାଇଁ ନୂଆ ପୋଷାକ କିଣିବା
୫. ନିଜ ନିଜର ଆଗ୍ରହଥିବା କାର୍ଯ୍ୟରେ (ଗୀତ/ନାଚ/ଖେଳ) ଇତ୍ୟାଦିରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ
ସମାନ ସ୍ଵୀଚ୍ଛା ଦେବା
୬. ଉଭୟଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାକୁ ବୁଲାଇବାକୁ ନେବା
୭. ବିଭିନ୍ନ ଘର କାମରେ ଯଥା, ଘର ସଜାହିବା... ଇତ୍ୟାଦି ଉଭୟଙ୍କୁ ସମାନ କାମ ଦେବା ।

(ଖ) ବିଦ୍ୟାଳୟରେ

୧. ପୁଅଝିଅଙ୍କୁ ଏକାଠି ବସିବାକୁ ଦେବା ।
୨. ଦଳଗତ ଶିକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପୁଅ ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି ବସି କାମ କରେଇବା ।
୩. ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରିମଳ କମିଟିରେ ପୁଅଝିଅ ମିଶି ରହିବା ।
୪. ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପୂଜା / ଜାତୀୟ ଉସ୍ତ୍ର, ବାର୍ଷିକ ଉସ୍ତ୍ର ପାଳନ ସମୟରେ ସବୁକାମ
ପୁଅଝିଅ ମିଶି କରିବା ।
୫. ପୁଅଝିଅ ଉଭୟ ଶ୍ରେଣୀ କଷ ଓଳାଇବା ।

ଶିକ୍ଷକ ପାଇଁ ସୂଚନା - ପିଲାମାନେ ପୁତ୍ରେୟକ ଉଚ୍ଚିରେ ଠିକ୍ (✓) ଚିହ୍ନ ମାରିବା ପରେ ଶିକ୍ଷକ ପୁତ୍ରେୟକ ଉଚ୍ଚିପାଇଁ କେତେଜଣ
ରାଜି ଓ କେତେଜଣ ଅରାଜି ଶରୀର କଳାପଟାରେ ଲେଖିବେ । ଅରାଜି ପାଇଁ ଆଲୋଚନା କରିବେ । ବାନ୍ଧ ବିଚାର ନ ରହିବା ପାଇଁ
ଘରେ, ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଓ ଅନ୍ୟ ସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପିଲାମାନେ କି କି ପଦକ୍ଷେପ ନେବେ ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା
କରିବେ । ଯେପରି ପୁଅମାନେ ଜହିବେ ମୋତେ ଯାହା ଦିଆଯାଇଛି ମୋ ଉଭଣାକୁ ମଧ୍ୟ ତାହା ଦିଆଯାଇଛି । ଝିଅପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ
ନିଜର ଅଧିକାର ଦାବି କରିବା ଉଚ୍ଚିତ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭଲ ପାଠ ପଡ଼ି, ଭଲ ଖେଳି ବା ଭଲ କାମ କରି ନାଁ କରିଥିବା କେତୋଟି ଟିଅଙ୍କ ନାମ ଲେଖ ।

୨. ତୁମ ଘରେ ଓ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପୁଅଣ୍ଡିଆ ବାଛବିଚାର ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ କି କି ସ୍ନେଗାନ୍ ଲେଖି ଲଗାଇବ ସେଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

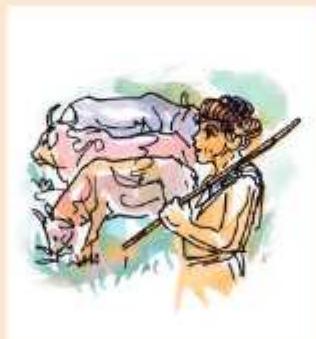
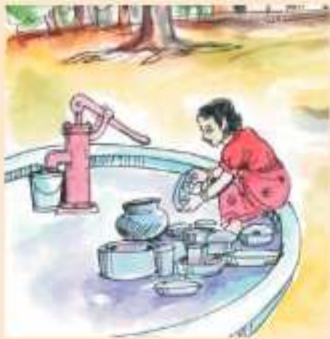

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

ଶ୍ରୀମତୀ ଲେନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀ ଓ ଶ୍ରୀମତୀ
ନନ୍ଦିନୀ ଶତପଥୀଙ୍କ ଫଟୋ ସଂଗ୍ରହ
କରି ଖାତାରେ ଲଗାଅ । ସେମାନଙ୍କ
ନେଡ଼ିବୁ ବିଷୟରେ ଲେଖ ।

ନୁହେଁ ମୁଁ ଶ୍ରମିକ

ଉପରୋକ୍ତ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖ ଓ ପିଲା କରୁଥିବା କେଉଁ କାମଗୁଡ଼ିକ ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗୁଛି ଓ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ, ତାଳିକା କର ।

ଭଲ ଲାଗୁଥିବା କାମ

ଭଲ ଲାଗୁ ନଥିବା କାମ

- ଏହି କାମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ତୁମ ବୟସର ପିଲାଟିଏ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ କରିବା ଉଚିତ ଓ କାହିଁକି ?
-
-
- କେଉଁ କାମରେ ପିଲାଙ୍କୁ ନିଯୋଜିତ ନ କରିବା ଉଚିତ ଓ କାହିଁକି ?
-
-
- ପାଠ ପଡ଼ିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶୁର ଅଧିକାର ।
 - ୧୪ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ପିଲାଙ୍କୁ ଶ୍ରମିକ ଭାବରେ ଖାଲିବା ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ।

ଆଜ୍ୟାସ

୧. ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ତୁମ ବୟସର ପିଲା ପାଠ ନ ପଡ଼ି ଶ୍ରମିକ ଭାବେ କାମ କରୁଥିବାର ଦେଖିଲେ ତୁମେ କ'ଣ କରିବ ?

୨. କେତେ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ପିଲା କାମ କରିବା ଦଣ୍ଡନୀୟ ଅପରାଧ ?

୩. ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ କାହିଁକି ରୋଜଗାର ପାଇଁ କାମରେ ଲଗାଇବା ନାହିଁ ?

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

୧. ତୁମ ଗୁଁ' / ସାହିର କେଉଁ କେଉଁ ପିଲାମାନେ ପାଠ ନ ପଡ଼ି କାମ କରୁଛନ୍ତି ପଚାରି ତାହାର ତାଲିକା କର ।
୨. ସମାଦପତ୍ରରୁ ବାଲଶ୍ରମିକଙ୍କ ବିଷୟରେ ବାହାରୁଥିବା ଖବରଗୁଡ଼ିକ କାଟି ଡ୍ରାଇଙ୍ ସିରିଜ୍ ଅଠାରେ ଲଗାଇ ତୁମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଟାଙ୍କ ।

ସପ୍ତମ ପାଠ

ପ୍ରାକୃତିକ ଓ କୃତ୍ରିମ

ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ମଣିଷ ତିଆରି କରିଛି ଓ କେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ମଣିଷ ତିଆରି କରିନାହିଁ ଅଳଗା କରି ଲେଖ ।

ମଣିଷ ତିଆରି କରିଛି	ମଣିଷ ତିଆରି କରିନାହିଁ

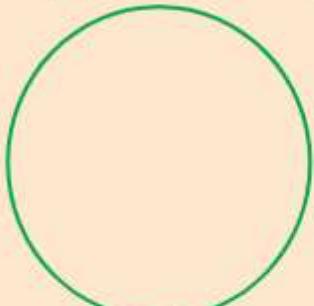
କହିଲ ଦେଖି, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକୁ ମଣିଷ ତିଆରି କରିନାହିଁ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ କିଏ ତିଆରି କରିଛି ? ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରକୃତି ତିଆରି କରିଛି । ତେଣୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାକୃତିକ ଜିନିଷ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ସେହିପରି ମନୁଷ୍ୟ ତିଆରି କରିଥିବା ଜିନିଷକୁ ମନୁଷ୍ୟକୃତ ବା କୃତ୍ରିମ ଜିନିଷ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା :- ଶିକ୍ଷକ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରେଣୀ ବାହାରକୁ ନେଇ ପ୍ରାକୃତିକ ଓ କୃତ୍ରିମ ଜିନିଷ ଚିହ୍ନାଇବାକୁ କହିବେ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାକୃତିକ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଲ ଭିତରେ ଓ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ କୃତ୍ରିମ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବାକ୍ସ ଭିତରେ ଲେଖ ।

ଅଟା, ଆଖୁ, ଚିନି, ମାଟି, ବହି, ଖାତା, ବାଲି, ସିମେଣ୍ଟ, ସୁନାହାର, ଆମଗଛ, ଚେବୁଳ, ସେଲ, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଚନ୍ଦ୍ର, ତାରା, କପ, ପବନ, ପାଣି, ଖଟ, କୁକୁର, ମଟର, ଦର୍ପଣ, ଝରକା, କବାଟ

୨. ତୁମ ଘରେ, ବାହାରେ ଓ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦେଖୁଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ କୃତ୍ରିମ ଓ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାକୃତିକ ତଳେ ଲେଖ ।

କୃତ୍ରିମ	ପ୍ରାକୃତିକ

୩. ଗୋଟିଏ ମନୁଷ୍ୟକୃତ ଓ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାକୃତିକ ଜିନିଷର ଚିତ୍ର କର ।

--	--

ଜୀବ ନିର୍ଜୀବ

ତୁମେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଦେଖୁଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକର ତାଲିକା କର ।

ଶ୍ରେଣୀ ଭିତରେ	ବିଦ୍ୟାଳୟ ଭିତରେ	ଘରେ	ରାସ୍ତାରେ	ତୁମ ପରିବେଶରେ

- ଏମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନକୁ ନିଜେ ଯାଇପାରନ୍ତି ତଳେ ଲେଖ ।

- କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ନିଜେ ଯାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ ତଳେ ଲେଖ ।

ତଳ ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖ, ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅଛି ଲେଖ ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୃଜନା - ପିଲାମାନେ, କେଉଁମାନେ ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅଛି ଲେଖିଥାରିଲା ପରେ ସେମାନକୁ ବିଭିନ୍ନ ଦଳରେ ବସାଇବେ । ଦଳରେ ଆଲୋଚନା କରି ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦଳରୁ ଜଣେ ପିଲା ତାଲିକା ପଡ଼ିବେ । ଭୁଲ ଥିଲେ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବ ।

ପୂର୍ବ ଚିତ୍ରରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ନିଜେ ନିଜେ ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅଛି ଓ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅଛି, ତଳ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ନିଜେ ନିଜେ ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅଛି	ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅଛି

- ଆଉ କେଉଁମାନେ ଅନ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅଛି ତାଲିକା କର ।
-
-

- ତୁମେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଅ । ତୁମ କଣେଇକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ ସେ ଖାଏ ନାହିଁ କାହିଁକି ?
-
-

- କେଉଁମାନେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ନାମ ଡଳେ ଲେଖ ।
-
-

ପରୀକ୍ଷାଟିଏ କର ।

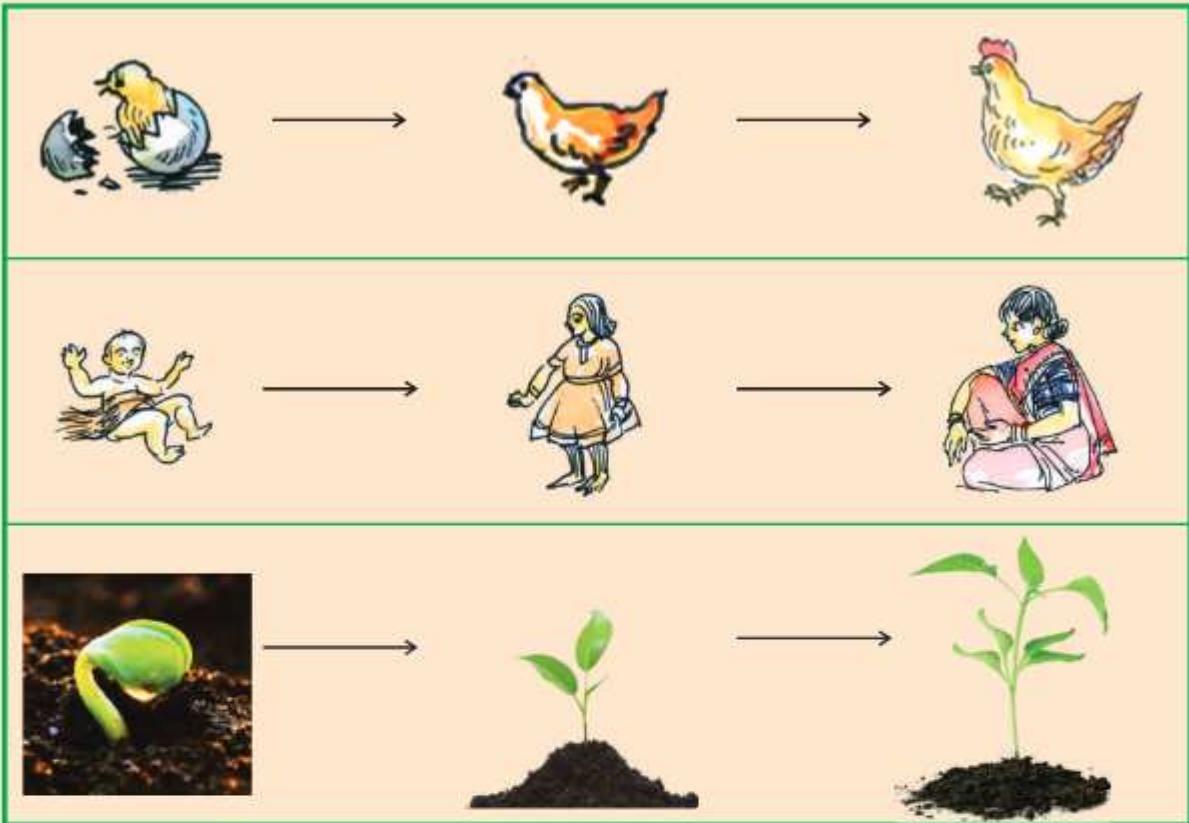
- ଦୁଇଟି ଛୋଟ ଚାରା ଗଛ ଆଣ ।
- ଗୋଟିଏ ଗଛକୁ ମାଟି ଥିବା ଉବାରେ ଲଗାଇ ପ୍ରତିଦିନ ପାଣି ଦିଆ ।
- ଅନ୍ୟ ଗଛକୁ ଖାଲି ଉବା (ମାଟି ନଥିବା) ରେ ରଖ ଓ ପାଣି ଦିଆ ନାହିଁ ।
- ଦଶ / ବାର ଦିନ ପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉବାର ଗଛକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ।

କ'ଣ ଦେଖିଲ ଲେଖ ।

ଏପରି ହେବାର କାରଣ କ'ଣ ଲେଖ ।

ଆମେ ଜାଣିଲେ,

ଗଛ ତାହାର ଖାଦ୍ୟ, ମାଟି ଓ ଜଳରୁ ପାଇଥାଏ । ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ ଗଛ ମଧ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ଖାଏ ।

- ଉପର ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକରୁ କ'ଣ ଜାଣିଲ ଲେଖ ।

ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ, ଗଛ, ମଣିଷ ଇତ୍ୟାଦି ଛୋଟରୁ ବଡ଼ ହୁଅଛି ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନେ ବଡ଼ୁଛି ।

- ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ କେଉଁମାନେ ଛୋଟରୁ ବଡ଼ ହୋଇଥିବା ଦେଖିଛ ଲେଖ ।
-
-

ମାର୍ଗ କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆଟି ବଡ଼ ହେଲେ ଅଣ୍ଟା ଦିଏ । ସେହି ଅଣ୍ଟାରୁ ପୁଣି କୁକୁଡ଼ା ଛୁଆ ବାହାରେ । ତୁମ ଜେଜେମା' ଓ ଜେଜେ ବାପାଙ୍କର ପୁଅ ହେଉଛନ୍ତି ତୁମ ବାପା, ତୁମ ବାପା ମାଆଙ୍କର ପିଲାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ତୁମେ ଏବଂ ତୁମର ଭାଇ ଭଉଣୀ । ଆମ ଚାକୁଆକୁ ମାଟିରେ ପୋଡ଼ିଲେ ସେଥିରୁ ଆମଗଛ ହୁଏ । ସେହି ଆମଗଛ ବଡ଼ହେଲେ ସେଥିରେ ଆମ ଫଳେ । ଏହିଭଳି ଗୋଟିଏ ଆମ ଗଛରୁ ଅନେକ ଆମଗଛ ହୋଇଥାଏ । କୁକୁଡ଼ା, କୁକୁର, ବିଲେଇ, ମଣିଷ, ଗାଇ, ହାତୀ, ଆମଗଛ, କଦଳୀଗଛ, ବାଇଗଣ ଗଛ ଲତ୍ୟାଦି ନିଜର ସଂଖ୍ୟା ବଡ଼େଇଥା'ନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍, ନିଜର ବଂଶ ବଢ଼ାଇଥା'ନ୍ତି ।

ଆସ, ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା କାମଗୁଡ଼ିକୁ କରିବା ।

କାର୍ଯ୍ୟ - ୧ : ତୁମେ ତୁମ ବାପା / ମାଆ କିମ୍ବା ବଡ଼ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କ ସହ ଦିନରେଲେ ବାହାରକୁ ଯାଇ ତେବୁଳି, ସଜନା, ଚାକୁଣ୍ଡା, ଗେଣ୍ଡା, ଅପରାଜିତା ଆଦି ଗଛର ପଡ଼କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର । ପୁଣି ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସ୍ଵର୍ଗ୍ୟ ଅଷ୍ଟ ହେଲା ପରେ ସେହି ଗଛଗୁଡ଼ିକର ପଡ଼କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର । କ'ଣ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖିଲ, ଲେଖ ।

କାର୍ଯ୍ୟ - ୨ : ଲାଜକୁଳି ଲତାକୁ ବଡ଼ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଚିହ୍ନ ଓ ତା ପଡ଼କୁ ହାତରେ ଛୁଅଁ । କ'ଣ ହେଲା ଦେଖ ଓ ଲେଖ ।

କାର୍ଯ୍ୟ - ୩ : ଚାଲୁଥିବା ତେଲୁଣିପୋକକୁ ଛୁଆଁ, କ'ଣ ହେଲା ଦେଖ ଓ ଲେଖ ।

ଏପରି କାହିଁକି ହେଲା ?

ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ -

ତେଲୁଣି ପୋକ ଗୋଲ ହେବା, ଚାକୁଣ୍ଡା ପତ୍ର ବୁଜି ହେବା, ଲାଜକୁଳି ପତ୍ର ବୁଜିହେବାକୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରିବା କୁହାଯାଏ ।

- ଆଉ କେଉଁମାନେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ଓ କେଉଁମାନେ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କର ତାଲିକା କର ।

ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି	ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ନାହିଁ

- ଆମେ ନାକ ବାଟେ ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା କରୁ । ସେହିଭଳି ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ, କୀଟପଚଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା କରିଥାନ୍ତି । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଗଛମାନେ ବି ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା କରନ୍ତି ।
- ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁମାନେ ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା କରନ୍ତି ଓ କେଉଁମାନେ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କୁ ତଳ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

କାଉ, କୁକୁର, ମାଉ, ଟେବୁଲ, ଚୌକି, ଧାନଗଛ, ବାଡ଼ି, ଘଡ଼ି, ଡଷ୍ଟର, ପିମ୍ପୁଡ଼ି,
ଗ୍ଲୂସ, ଗାଇ, ଝିଣିକା, ପିଞ୍ଜୁଳିଗଛ, ବୋତଳ, ବେଙ୍ଗ, ପ୍ରଜାପତି, ମଟରଗାଡ଼ି, କଣ୍ଠେଇ

ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା କରନ୍ତି	ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା କରନ୍ତି ନାହିଁ

ଆମେ ଜାଣିଲେ -

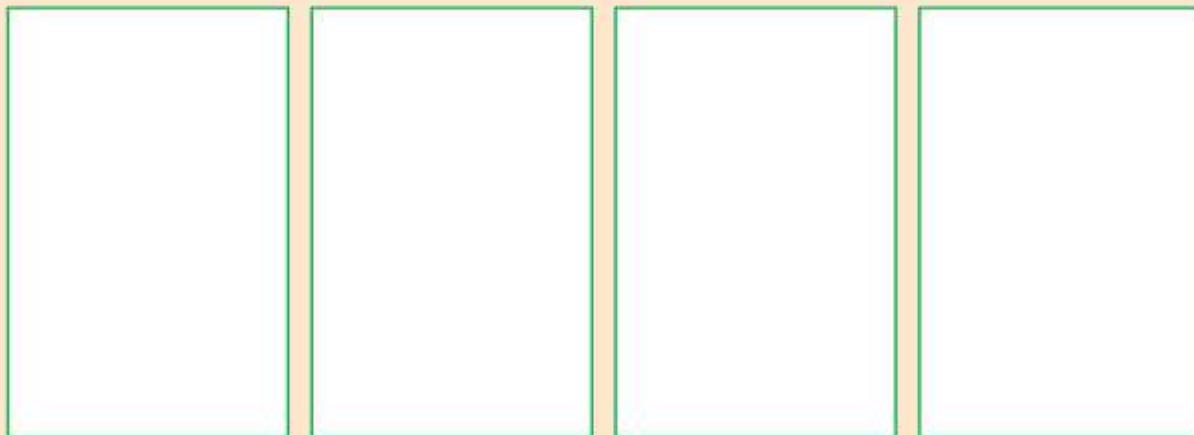
ମଣିଷ, ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ, କୀଟପତଙ୍ଗ ଓ ଗଛଲତା ଛୋଟରୁ ବଡ଼ ହୁଅନ୍ତି, ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି,
ଶାସକ୍ରିୟା କରନ୍ତି, ବଂଶ ବଢ଼ାନ୍ତି ଓ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି । ଗଛଲତା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟମାନେ
ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅନ୍ତି । ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଏହି ସବୁ ଲକ୍ଷଣ ଅଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ଜୀବ କୁହାଯାଏ । ଯେଉଁ-
ଗୁଡ଼ିକ ଛୋଟରୁ ବଡ଼ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ଶାସକ୍ରିୟା କରନ୍ତି ନାହିଁ, ବଂଶ ବଢ଼ାନ୍ତି
ନାହିଁ, ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଓ ନିଜେ ଚଳପ୍ରଚଳ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଜୀବ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ତୁମ ଚାରିପଟେ ଯାହା ସବୁ ଦେଖୁଛ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଜୀବ ଓ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଜୀବ ତଳ
ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ଜୀବ	ନିର୍ଜୀବ

୨. ଯେକୌଣସି ଦୁଇଟି ଜୀବ ଓ ଦୁଇଟି ନିର୍ଜୀବ ବଞ୍ଚିର ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କରି ରଙ୍ଗ ଦିଅ ।

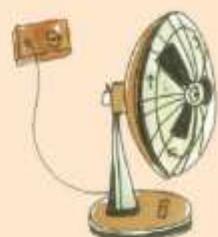

୩. ତଳଚିତ୍ରରେ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଜୀବ ତା' ପାଖରେ ଛକି (x) ପକାଆ ।

(କ)

(ଖ)

(ଗ)

(ଘ)

(ଙ୍ଗ)

(ଘ)

(ଙ୍ଘ)

(ଘ)

୪. ଗଛକୁ ଆମେ ଜୀବ କାହିଁକି କହିବା ଲେଖ ।

୪. ଯେଉଁଟି ଠିକ୍ ଉଚ୍ଚି ତା'ପାଖରେ (✓) ଚିହ୍ନ ଓ ଯେଉଁଟି ଭୁଲ ଉଚ୍ଚି ତା' ପାଖରେ (✗) ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

- (କ) ଜୀବମାନେ ପ୍ରଶ୍ନାସ ନିଅନ୍ତି ଓ ନିଃଶ୍ଵାସ ଛାଡ଼ନ୍ତି । ()
- (ଖ) ନିର୍ଜୀବମାନେ ନିଜେ ଚଳପ୍ରଚଳ କରନ୍ତି । ()
- (ଗ) ଜୀବମାନେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି । ()
- (ଘ) ଜୀବମାନେ ଛୋଟରୁ ବଡ଼ ହୁଅନ୍ତି । ()
- (ଡ) ନିର୍ଜୀବମାନେ ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା କରନ୍ତି । ()
- (ଚ) ଜୀବମାନେ ବଂଶ ବଢାନ୍ତି । ()
- (ଛ) ନିର୍ଜୀବମାନେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ()

୫. ରାସ୍ତାରେ ଯାଉଥିବା ସାଇକେଳଟି ଜୀବ ନା ନିର୍ଜୀବ ? କାରଣ ଲେଖ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

ତୁମ ଆଖପାଖରେ ଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ
ଦେଖ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକର ପଡ଼ ବୁଜି
ହୋଇଯାଇଛି ଓ କେଉଁଗୁଡ଼ିକର ପଡ଼ ବୁଜି ହୋଇନାହିଁ
ଖାତାରେ ଚିପି ଆଣି ଶ୍ରେଣୀରେ ଆଲୋଚନା କର ।

ଉଭିଦ ୩ ପ୍ରାଣୀ

- ଉପରେ ଥିବା ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଉଭିଦ ୩ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାଣୀ ଅଲଗା କରି ଡଳେ ଲେଖ ।

ଉଭିଦ	
ପ୍ରାଣୀ	

- ଗାଇ ଓ ଆମ ଗଛ ଏକାଇଲି କେଉଁସବୁ କାମ କରନ୍ତି ?

ଯେପରି : ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି, ସେହିପରି : _____, _____, _____

ପ୍ରାଣୀ ଓ ଉଭିଦ ଉଭୟ ହେଉଛନ୍ତି ଜୀବ । ତଥାପି ପ୍ରାଣୀ ଓ ଉଭିଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେତେକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ? ଆସ ଜାଣିବା ।

- ତୁମ ଶରୀରରେ କ'ଣ କ'ଣ ଅଙ୍ଗ ଅଛି ଯାହା କୌଣସି ଗଛରେ ନାହିଁ ?
ଯେପରି - ହାତ,
-

- ଗଛର କ'ଣ କ'ଣ ଅଙ୍ଗ ଅଛି ଯାହା ତୁମ ଶରୀରରେ ନାହିଁ ?
ଯେପରି - ପଡ଼
-

ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ, ଉଭିଦ ଓ ପ୍ରାଣମାନଙ୍କର ଶରୀରର ଅଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଅଳଗା ଅଳଗା । ଏଣୁ ଉଭିଦ ଓ ପ୍ରାଣୀର ଶରୀର ଗଠନରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି ।

ଉପରେ ଥିବା ଚିତ୍ର ଦେଖି କେଉଁମାନେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜାଗାକୁ ଯାଇପାରନ୍ତି ଓ କେଉଁମାନେ ଯାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ ତଳ କୋଠିରେ ଲେଖ ।

ଯାଇପାରନ୍ତି	ଯାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ

ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ, ପ୍ରାଣମାନେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଜାଗାକୁ ଯାଇପାରନ୍ତି ।
ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ଚଳନ ଶକ୍ତି ଅଛି ।

ଛୋଟ ଚାରା ଗଛଟିଏ ଯେଉଁଠି ଲଗାଇବା, ତାହା ସେହିଠାରେ ହିଁ ବଡ଼ିଆଏ । କଳରା ବା କଖାରୁ ଗଛ ଯେଉଁଠାରେ ଲଗାଇବା, ତାହାର ମୂଳ ସେହିଠାରେ ମାଟି ଭିତରେ ରହିଆଏ । ଏହାର ଡଙ୍କ ଲମ୍ବିଯାଇଥାଏ । ମୂଳ ନିଜର ସ୍ଥାନ ବଦଳାଏ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଉଭିଦମାନେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରୁ ଅନ୍ୟ ଜାଗାକୁ ଯାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ, ଉଭିଦମାନଙ୍କର ଚଳନ ଶକ୍ତି ନାହିଁ ।

ତଳ ସାରଣୀ ପୂରଣ କର ।

ଆମେ ଜ୍ଞାନିବା ଜ୍ଞାଦ୍ୟ	କାହାଠାରୁ ମିଳେ ? ପ୍ରାଣୀ / ଉଭିଦ
ଯେପରି - ଭାତ	ଉଭିଦ
ରୁଚି	
ଡାଲି	
ପରିବା ତରକାରି	
ଫଳ	
ମାଛ ତରକାରି	
ମାଂସ ତରକାରି	
ଦୂଧ	
ଚିନି	
ଘିଅ	

ତେବେ ଆମେ ଜ୍ଞାନିବା ଜ୍ଞାଦ୍ୟ କାହା କାହାଠାରୁ ପାଉଛୁ ? ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କର ।

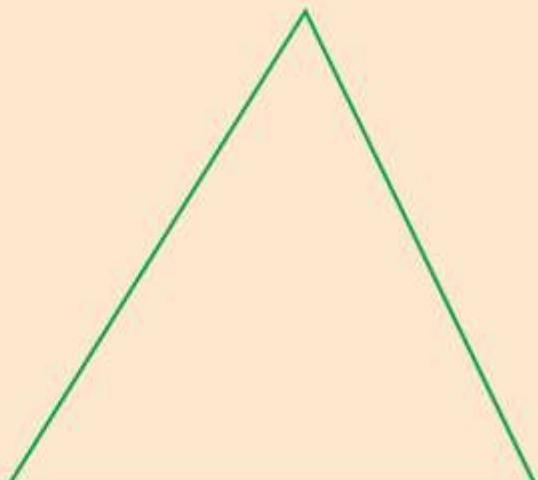
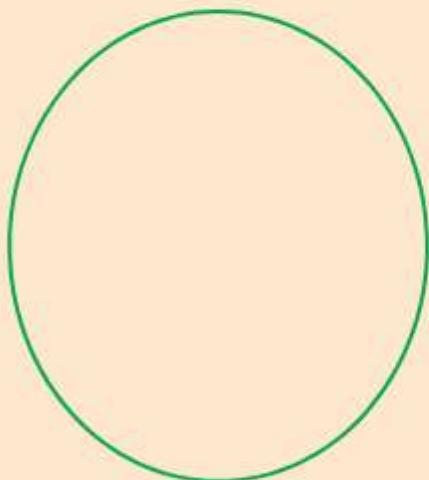
ଆମେ ଆମ ଖାଦ୍ୟ ଉଭିଦ ଓ କେତେକ ପ୍ରାଣୀ (ମାଛ, ଛେଳି, କୁକୁଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି)ଙ୍କ ଠାରୁ ପାଉଛୁ । କିନ୍ତୁ କହିଲ ଦେଖି, ମାଛ, ଛେଳି, କୁକୁଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାଣୀ ତାଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ କାହାଠାରୁ ପାଆନ୍ତି ? ଆମେ ଆମୀର କେତେକ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାବେ ଉଭିଦଠାରୁ ପାଉ । ଆଉ କେତେକ ଖାଦ୍ୟ (ମାଛ, ମାଂସ, ଅଣ୍ଟା ଇତ୍ୟାଦି) ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ମଧ୍ୟ ଉଭିଦଠାରୁ ପାଉ । ଯେପରି ଛେଳି ଗଛପତ୍ର ଖାଏ । ଛେଳି ମାଂସକୁ ଆମେ ଖାଉ । କିନ୍ତୁ ଉଭିଦ ତାହାର ଖାଦ୍ୟ କେଉଁଠାରୁ ପାଏ ? ଉଭିଦ ତାହାର ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ପଡ଼ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥାଏ । ଉଭିଦ ମାଟିରୁ ଜଳ ଓ ଲବଣ ଶୋଷଣ କରି ପଡ଼କୁ ଦିଏ । ପଡ଼ ତାହାକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକରେ ବାୟୁରୁ ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ବ ବାଷ୍ପ ନେଇ ଖାଦ୍ୟରେ ପରିଣତ କରେ ।

ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ, ଉଭିଦ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ନିଜେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଣୀମାନେ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଉଭିଦ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ନିମ୍ନଲିଖିତ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ ସେଗୁଡ଼ିକ ୦ ରେ, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଉଭିଦିମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ ତାକୁ \triangle ରେ ଓ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଉଭୟଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ ସେଗୁଡ଼ିକୁ \square ରେ ଲେଖ ।

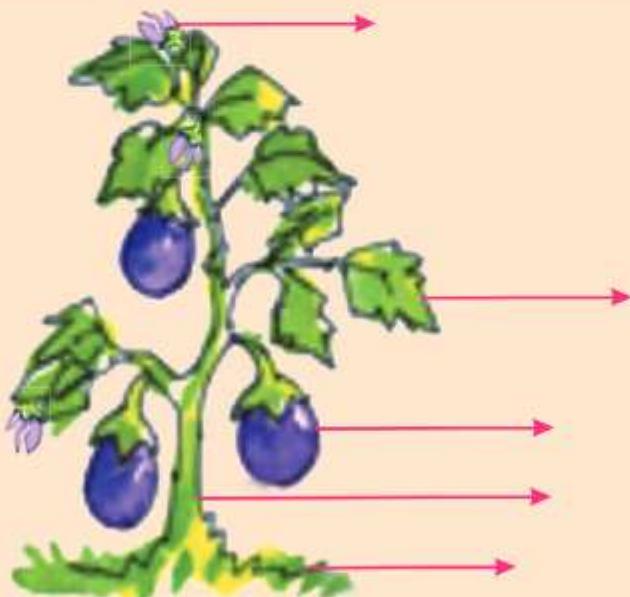
ବଂଶ ବଡ଼ାଇବା, ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବା, ନିଜ ଦେହରେ ନିଜ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା, ଶ୍ୱାସକ୍ରିୟା କରିବା, ଚଳପ୍ରଚଳ ହେବା, ଛୋଟରୁ ବଡ଼ ହେବା, ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରକାଶ କରିବା, ଶୁଣି ପାରିବା, ଶୁଣି ପାରିବା, ଦେଖି ପାରିବା, ପତ୍ର-ଫୁଲ-ଫଳ ହେବା, ପିଲା ଜନ୍ମ କରିବା, ଅଣ୍ଟା ଦେବା ।

ଉଭିଦର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶ

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହ ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟର ବଗିଚା କିମ୍ବା ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବଗିଚାକୁ ଯାଆ । ସେଠାରେ ତୁମେ ଯେଉଁ ଗଛକୁ ଚିହ୍ନିପାରୁଛ, ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ । ଶ୍ରେଣୀଗୁହକୁ ଫେରି ତୁମେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଗଛର ଚିତ୍ର କର । ଚିତ୍ରରେ ରଙ୍ଗ ଦିଅ ଓ ତା'ର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶର ନାମ ଲେଖ ।

- ସାଙ୍ଗର ଖାତା ତୁମେ ଦେଖ । ତୁମ ଖାତା ତୁମ ସାଙ୍ଗକୁ ଦେଖାଆ ।
- ତୁମ ସାଙ୍ଗ କରିଥିବା ଗଛରେ ଯେଉଁ ଅଂଶଟି ନାହିଁ ତାହା ଲେଖ । ଠିକ ସେହିପରି ତୁମେ କରିଥିବା ଗଛରେ କେଉଁ ଅଂଶଟି ନାହିଁ, ତାହା ଚିହ୍ନଟ କରିବାକୁ ସାଙ୍ଗକୁ କହ ।
- ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିତ୍ରରେ ଗଛକୁ ଚିହ୍ନ ନାମକରଣ କର । ଏହାର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

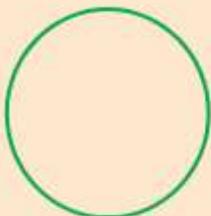

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା -

ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନେଇ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ କିମ୍ବା ନିକଟରେ ଥିବା ବଗିଚାକୁ ଯିବେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଖାତା, ଜଳମ ନେଇ ଯିବା ପାଇଁ ସୂଚନା ଦେବେ ।

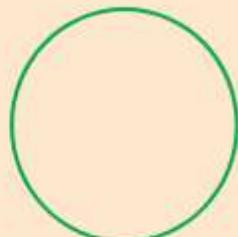
ପୂର୍ବ ଚିତ୍ରକୁ ଦେଖି କିଏ କେଉଁଠି ଥାଏ ଲେଖ ।

ମାଟିଟଳେ ଥାଏ

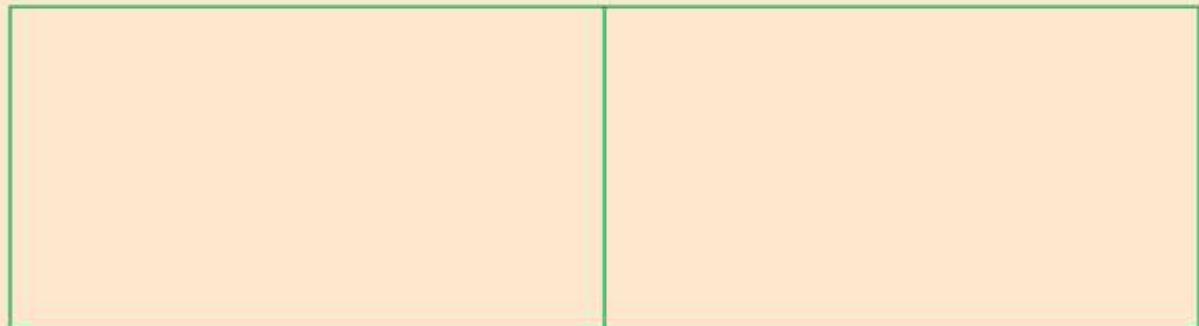
ମୂଳ
ଫୁଲ
ଫଳ
କାଣ୍ଡ
ଶାଖା ଢେର

ମାଟି ଉପରେ ଥାଏ

ଗଛର ଯେଉଁ ଅଂଶଟି ମାଟି ତଳେ ଥାଏ, ତାହା ହେଉଛି ମୂଳ ବା ଚେର । ମୂଳରୁ ଯେଉଁ ସରୁ ସରୁ ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ବାହାରିଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଶାଖା ଚେର କୁହାଯାଏ । ଗଛର ମାଟି ଉପର ଅଂଶଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ଗଣ୍ଡି ବା କାଣ୍ଡ, ଡାଳ, ଫୁଲ ଓ ଫଳ ।

ଗୋଟିଏ ଲଙ୍ଘାଗଛ ଓ ଘାସ ବା ଧାନ ଗଛ ଉପାଡ଼ି ଆଣ । ସେହି ଘାସ ବା ଧାନ ଗଛର ଚେର ଓ ଲଙ୍ଘା ଗଛର ଚେରକୁ ଭଲଭାବେ ଲକ୍ଷ୍ୟକର । ତଳ କୋଠିରେ ଉଭୟ ଗଛର ଚେରର ଚିତ୍ର କର ।

ଉଭୟ ଗଛର ଚେରରେ କି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ଓ ତଳେ ଲେଖ ।

ଗଛର କାଣ୍ଡରୁ ଯେଉଁ ଅଂଶ ମାଟି ତଳକୁ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ସରୁ ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ପ୍ରଧାନ ମୂଳ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ଗଛର ପ୍ରଧାନ ମୂଳ ନ ଥାଇ ଯେଉଁ ସରୁ ସରୁ ଚେର ବାହାରି ଥାଏ ତାହାକୁ ଗୁଡ଼ ମୂଳ କୁହାଯାଏ ।

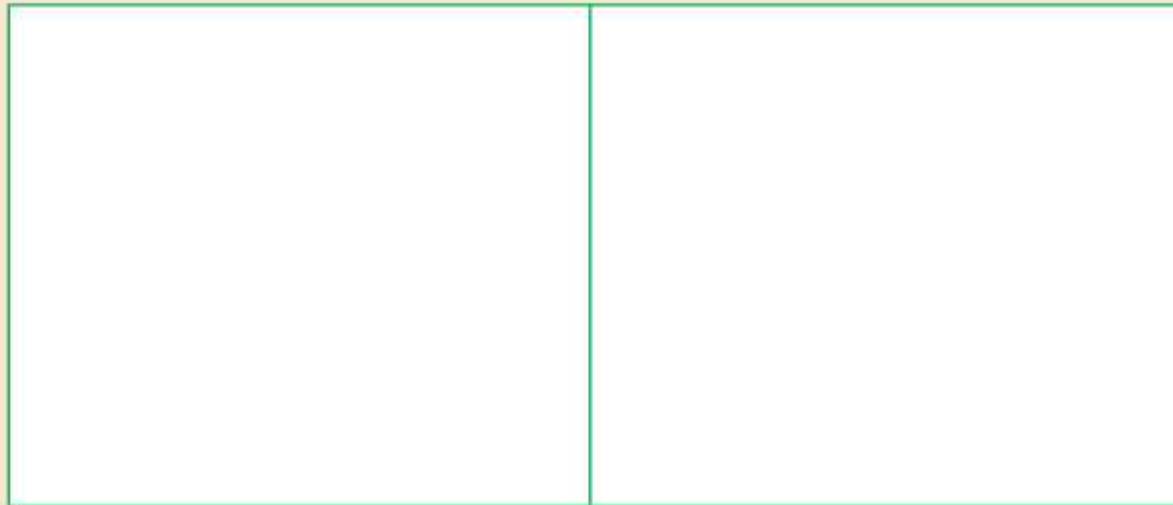
ଚିତ୍ର ଦେଖି ଖାଲି ଘରେ ମୂଳର ନାମ ଲେଖ ।

ତଳେ କେତୋଟି ପ୍ରଧାନମୂଳ ଥିବା ଗଛ ଓ ଗୁଜ୍ଜମୂଳ ଥିବା ଗଛର ନାମ ଲେଖ ।

ପ୍ରଧାନ ମୂଳ ଥିବା ଗଛ	ଗୁଜ୍ଜମୂଳ ଥିବା ଗଛ
ଯେପରି - ଆମ ଗଛ	ଧାନ ଗଛ

ଦୁଇଟି ଗଛର ପତ୍ର ସଂଘ୍ରହ କର। ପ୍ରତ୍ୟେକ ପତ୍ରକୁ ତଳ ଖାଲି ଜାଗାରେ ରଖି ତା'ର ଧାରରେ ପେନ୍ସିଲରେ ଗାର ଟାଣ। ତୁମେ ଆଙ୍କିଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପତ୍ରର ଭିତର ଅଂଶରେ ରଙ୍ଗ ଦିଅ ଓ ଚିତ୍ର ତଳେ ପତ୍ରର ନାମ ଲେଖ ।

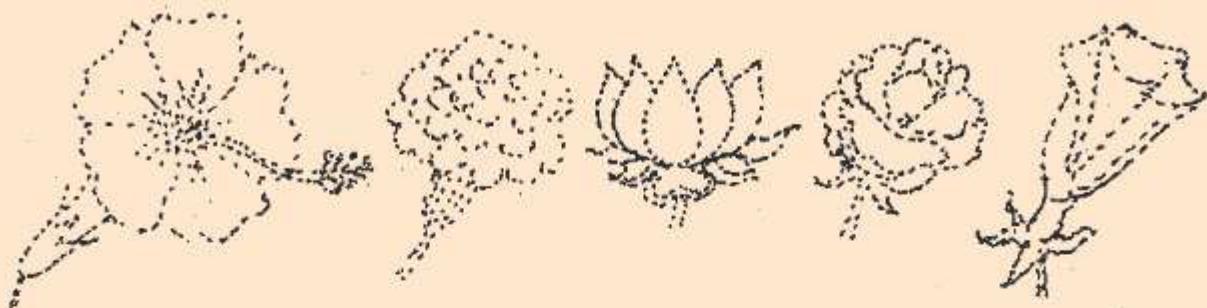
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ପତ୍ରର ରଙ୍ଗ ଓ ଧାରକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ।
- ପତ୍ରର ଅଗ୍ରଭାଗକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ।
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ପତ୍ରର ଆକୃତି କିପରି ହୋଇଛି ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ।

ଆମେ ଜାଣିଲେ, ଅଧିକାଂଶ ପତ୍ରର ରଙ୍ଗ ସବୁଜ । ପତ୍ରର ଆକୃତି ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ।

ବିଭିନ୍ନ ଆକୃତିର ପତ୍ରର ନାମ ଲେଖ ।

ଲମ୍ବା ଓ ସବୁ ପତ୍ର	ଲମ୍ବା ଓ ଚଢ଼ା ପତ୍ର	ଅଣ୍ଟାକାର ପତ୍ର	ବୃତ୍ତାକାର ପତ୍ର
ଘାସ	କଦଳୀ	ବର	ପଦ୍ମ

ବିଦୁଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼, ନାମ ଦିଆ, ରଙ୍ଗ କର ।

ରଙ୍ଗ ଅନୁସାରେ କେତେକ ଫୁଲର ନାମ ଲେଖ ।

ରଙ୍ଗ	ଫୁଲର ନାମ	ରଙ୍ଗ	ଫୁଲର ନାମ
ଧଳା		ହଳଦିଆ	
ନାଲି		କମଳା	
ଗୋଲାପି		ନୀଳ	

ଫୁଲ ନ ଥିବା କେତେକ ଗଛର ନାମ ଲେଖ ।

ଫଳର ରଙ୍ଗ ଓ ଆକୃତି ତଳ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ଫଳର ନାମ	ରଙ୍ଗ	ଆକୃତି
କଞ୍ଚା କମଳା	ସବୁଜ	ଗୋଲ

ଚିତ୍ର ଦୁଇଟିରେ କ'ଣ ଦେଖୁଛ ତଳ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ଫଳର ନାମ	ମଞ୍ଜିର ଆକାର କିପରି ?	କେଡ଼ୋଟି ମଞ୍ଜି ଅଛି ?
ଆମ		
ମଟର		

ଏହିପରି ତୁମ ପରିବେଶରେ ମିଳୁଥିବା ଅନ୍ୟ ଫଳଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

(କ) ଯେଉଁଥିରେ ଗୋଟିଏ ମଞ୍ଜି ଥାଏ - _____

(ଖ) ଯେଉଁଥିରେ ଅନେକ ମଞ୍ଜି ଥାଏ - _____

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ବାଇରଣ, ଆୟ, ବର, ଆଖୁ, ପଣସ, ମନ୍ଦାର, ଗୋଲାପ, ଗେଣ୍ଣ, ଚଗର, ଲଙ୍କା, ଭେଣ୍ଟି, ଗହମ, ମକା - ଗଛଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଧାନ ମୂଳ ଥାଏ ଓ କେଉଁଗୁଡ଼ିକରେ ଗୁଛ ମୂଳ ଥାଏ, ତଳ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ପ୍ରଧାନ ମୂଳ ଥିବା ଗଛ	ଗୁଛ ମୂଳ ଥିବା ଗଛ

୨. କେତୋଟି ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ଥିବା ଗଛ ଓ ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ନ ଥିବା ଗଛର ନାମ ଲେଖ ।

ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ଥିବା ଗଛ	ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ନ ଥିବା ଗଛ

୩. ତୁମ ପରିବେଶରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପଡ଼ୁ ସଂଗ୍ରହ କର । ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଠାରେ ତୁମ ଖାତାରେ ଲଗାଅ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଡ଼ୁ ତଳେ ତା'ର ନାମ ଲେଖି ଔଷଧୀୟ ଗୁଣ କିଛି ଅଛି କି ନାହିଁ, ଶିକ୍ଷକ କିମ୍ବା ବଢ଼ମାନଙ୍କଠାରୁ ବୁଝି ଲେଖ ।

୪. ସେ କିଏ ?

- ବଢ଼ ଗଛରେ ଛୋଟ ଫଳ
- ଗଛ ନହକା, ପତର ବକା

ତା ଫଳ ବିକାଏ ମୁଠାଏ ଟଙ୍କା

ଉଭିଦର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ

- ପରିବେଶରେ ତୁମେ ଯେଉଁସବୁ ଗଛଲତା ଦେଖୁଛ, ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ତଳେ ଲେଖ ।
- ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ତୁମକୁ ଏକାଭଳିଆ ଲାଗୁଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଅଳଗା ଅଳଗା ଭାବରେ ସଜାଇ ତଳେ ଲେଖ ।
- ତୁମେ କେଉଁ କାରଣରୁ ଏପରି ସଜାଇଲ ଲେଖ ।

- ଚିତ୍ରରେ ଥିବା ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଭାଗ ଅନୁସାରେ ସଜାଇ ଲେଖ ।

ଲତା	ସାନଗଛ ବା ଗୁରୁ	ବୁଦାଳିଆ ଗଛ	ବଢ଼ଗଛ	ଡାଳ ଶାଖାଥିବା ଗଛ	ଡାଳ, ଶାଖା ନଥିବା ଗଛ

- ତୁମେ ଜାଣିଥିବା ଆଉ କେତେକ ଗଛର ନାମ ବିଭାଗ ଅନୁସାରେ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ଆମଗଛ ଓ କଖାରୁ ଗଛ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଗଛର କାଣ୍ଡ ଦୁର୍ବଳ ?

କେଉଁ ଗଛଟି ନିଜେ ସିଧା ଠିଆ ହୋଇ ରହିଛି ?

ଉତ୍ତମ ଗଛର କାଣ୍ଡରେ କି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖୁଛ, ଲେଖ ।

ଏଥରୁ ଜାଣିଲେ, କେତେକ ଗଛର କାଣ୍ଡ ଦୁର୍ବଳ ଓ କେତେକ ଗଛରର କାଣ୍ଡ ସବଳ ।

କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗଛର କାଣ୍ଡରୁ ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ବାହାରିଆଏ । ତାହାକୁ ଡାଳ କୁହାଯାଏ ।
ଆଉ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗଛରେ ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ନଥାଏ ।

ଧାନ, ବିରି, ବର, ମକା, ମାଣ୍ଡିଆ, ଆମ, ବାଇଗଣ, ଲଙ୍କା, ଅଶ୍ଵଚଥ, ଗେଣ୍ଣ, ହରଗୌରା,
ମନାର, କଳରା, ମୁଗ, ପଣସ, ଜାମ୍ବୁ, ପିଜୁଳି, କଖାରୁ, ଗୋଲାପ, କଦଳୀ, ଆଲୁ, ସାବୁ, ଲାଭ,
ଗହମ, ଶାଗୁଆନ, ଚିନାବାଦାମ, ଟଗର - ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ ପରପୃଷ୍ଠାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀ
ଦୂଇଟିରେ ସଜାଇ ଲେଖ ।

ଲତା	ସାନଗଛ ବା ଗୁଣ୍ଡ	ବୁଦାଳିଆଗଛ	ବଡ଼ ଗଛ	ଡାଳ / ଶାଖାଥିବା ଗଛ	ଡାଳ / ଶାଖା ନ ଥିବା ଗଛ

ଏକ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ସମୟ ବଞ୍ଚିଥିବା ଗଛ	ଦୁଇ / ତିନି ବର୍ଷ ବଞ୍ଚିଥିବା ଗଛ	ବହୁତ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚିଥିବା ଗଛ

ଉପର ସାରଣୀଗୁଡ଼ିକରୁ ଆମେ କ'ଣ ଜାଣିଲେ ଲେଖ ।

ଏଠାରେ ଆମେ ଗଛଗୁଡ଼ିକୁ, ସେଗୁଡ଼ିକର ଆକାର ଏବଂ ବଞ୍ଚିବା ସମୟ ଅନୁଯାୟୀ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ କଲେ ।

ତୁମେ ଯେଉଁ ପନିପରିବା / ଫଳ ଖାଉଛ ସେ ସବୁ ବର୍ଷାରା ମିଳେ କି ? କାହିଁକି ମିଳେ ନାହିଁ, ଲେଖ ।

କେଉଁ ରତ୍ନରେ କେଉଁ ଫୁଲ / ଫଳ / ପନିପରିବା ଅଧିକ ହୁଏ, ତାଲିକା କର ।

ରତ୍ନ	ଫଳ	ଫୁଲ	ପନିପରିବା	ଫସଲ
ଗ୍ରୀଷ୍ମରତ୍ନ				
ବର୍ଷାରତ୍ନ				
ଶୀତରତ୍ନ				

ଏଥିରୁ ଆମେ କ'ଣ ଜାଣିଲେ ?

ରତ୍ନ ଅନୁଯାୟୀ ଫଳ, ଫୁଲ, ପନିପରିବା ଓ ଫସଲ ହୁଏ ।

ଶିକ୍ଷକ ପାଇଁ ସୂଚନା - ଗଛର ଆକାର, ବଞ୍ଚିବା ସମୟ ଏବଂ ରତ୍ନ ଅନୁଯାୟୀ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଗଛ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ ବୋଲି ପିଲାଙ୍କ ଦାରା ଆଲୋଚନା କରାଇବେ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ପ୍ରତ୍ୟେକରୁ ଚାରୋଟି ଲେଖାଁ ଉଦାହରଣ ଦିଆ ।

ବଡ଼ଗଛ _____, _____, _____, _____

ସାନଗଛ _____, _____, _____, _____

ବୁଦାଳିଆଗଛ _____, _____, _____, _____

ଲତା ଜାତୀୟଗଛ _____, _____, _____, _____

ଡାଳ ନ ଥିବା ଗଛ _____, _____, _____, _____

୨. ଲଙ୍କାଗଛ ଓ କଲରାଗଛ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟ ଲେଖ ।

ଲଙ୍କାଗଛ	କଲରାଗଛ

୩. ବର୍ଷିସାରା ଆମ ଫଳେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

୪. ଗୋଟିଏ କଦଳୀ ଗଛର ଚିତ୍ର କରି ତାହାର ଫୁଲ, ଫଳ, ପତ୍ର ଓ କାଣ୍ଡ ଦେଖାଆ ।

୫. ପଚାରି ବୁଝୁ ଓ ଉଭର ଖାଲି ଘରେ ଲେଖ ।

(କ) କେଉଁ ଗଛରେ କେବଳ ଥରେ ଫଳ ହୁଏ ?

(ଖ) ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଘାସଗଛର ନାମ କ'ଣ ?

(ଗ) ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଗଛମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ବହୁ ବର୍ଷ ହେଲା ଅଛି ?

ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ

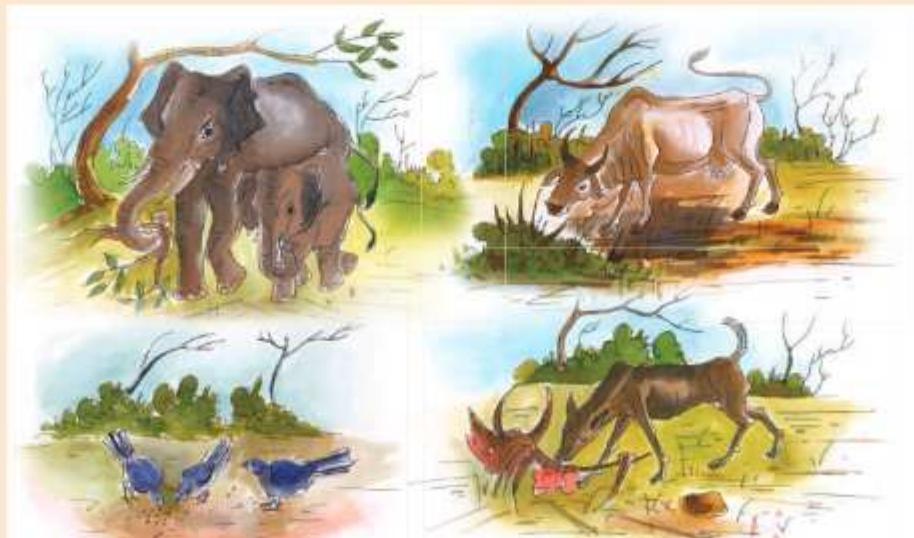
ବାଘ ମାମୁର ବାହାଘର । ସବୁ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ନିମନ୍ତଣ ହୋଇଛି । ଘୋଷଣା ହୋଇଛି, ସେହିଦିନ
ପାଇଁ କୌଣସି ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛି ଶତ୍ରୁତା ରହିବ ନାହିଁ ।

ମହାରାଜ ବାଘ ସ୍ଵୟଂ ଦରବାରରେ ବିଜେ ହୋଇଛନ୍ତି । ପାଖରେ ଭାଲୁ, ବିଲୁଆ, ହାତୀ ପ୍ରଭୃତି
ଉପସ୍ଥିତ । ଭାଲୁ ତାଙ୍କର ଭୋକି ଆୟୋଜନ କଥା ଜଣାଇ କହିଲା- “ମହାରାଜ ! ଭୋକି ପାଇଁ ମୁଁ
ସହରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି । ପଲଡ, ମାଂସ, କ୍ଷାରି, ତାଳି, ଛେନା ତରକାରୀ, ଖଟା, ଭଜା, ମାଛ, ମିଠା
ପ୍ରଭୃତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଛି ।” ଭାଲୁର ଖାଦ୍ୟ ତାଳିକା ଶୁଣି ବିଲୁଆ ମୁହଁ ମୋଡ଼ି ଦେଲା ।

ବାଘ ମାମୁଁ ଜାଣେ, ବିଲୁଆ ବଡ଼ ଚତୁର । ଏଣୁ ତା’ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ପଚାରିଲା, “କିହୋ ! ତମେ
କ’ଣ କହୁଛ, ଭଲ ହେବଟି ?”

ବିଲୁଆ କହିଲା- “ମହାରାଜ, କଥାରେ ଅଛି - ନିଜ ରୁଚି ଭୋଜନ । ଆମ ରାଜଜରେ ଏସବୁ ମଣିଷର
ଭୋଜନ ପସନ୍ଦ ନୁହେଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଅଳଗା ଅଳଗା । ହାତୀ ପାଇଁ ଭାଲ ତ କୁକୁର ପାଇଁ ମାଂସ ।
ଆମର ଖାଇବା ଅଭ୍ୟାସ ବି ସମସ୍ତଙ୍କର ସମାନ ନୁହେଁ । କିଏ ପାରା ଭଲି ଖୁଣ୍ଡି ଖୁଣ୍ଡି ଖାଏ ତ କିଏ ଗାଇ
ଭଲି ପାକୁଳି କରେ । ଏଣୁ ଖାଦ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ପସନ୍ଦ ମୁତାବକ କରାଯାଉ ।”

ବାଘ ମାମୁଁଙ୍କୁ କଥାଟି ପସନ୍ଦ ହେଲା । ବିଲୁଆକୁ ସାବାସି ଦେଲେ । ସମସ୍ତେ ମିଳିମିଶି ଭୋଜିର
ଆୟୋଜନ କଲେ । ବାହାଘର ପରେ ସମସ୍ତେ ଏକାଠି ବସି ଭୋକି ଖାଇଲେ ।

ଆସ, ଏବେ କେଉଁମାନେ ତଳ ଲିଖିତ ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି ଲେଖିବା ।

ଗଛପଡ଼, କୁଣ୍ଡା, ଦାନା ଫଳ, ଘାସ	ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ମାଂସ, ମାଛ କୀଟ ପଚାର	ଉଭୟ ଗଛପଡ଼, ଫଳ, ମାଂସ, ମାଛ

ଯେଉଁ ପ୍ରାଣୀମାନେ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ କେବଳ ଉଭିଦ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ବୃଣତୋଜୀ, ଯେଉଁ ପ୍ରାଣୀମାନେ କେବଳ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଖାଆନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ମାଂସଭୋଜୀ ବା ମାଂସାଶୀ ଓ ଯେଉଁ ପ୍ରାଣୀମାନେ ଉଭୟ ଉଭିଦ ଓ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଖାଆନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ସର୍ବଭୁକ୍ କୁହାଯାଏ ।

ତଳ ସାରଣୀ ପୂରଣ କର ।

ପ୍ରାଣୀର ନାମ	ସେମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ
ଗାଇ, ବଳଦ	ଘାସ, ପାଳ, କୁଣ୍ଡା, ତୋରାଣୀ
ବାଘ, ସିଂହ	
କୁକୁର,	
ସାପ	
ମୂଷା	
ହାତୀ, ଘୋଡ଼ା	
ବଗ	
ପାରା	
କୁକୁଡ଼ା	
ଶୁଆ	

ଗାଇ ପ୍ରଥମେ ଖାଦ୍ୟକୁ ଗିଲିଦିଏ । ପରେ ତାକୁ ପାଚିକୁ କାଢ଼ି ଚୋବାଇ ଚୋବାଇ ଖାଇଥାଏ । ଏହାକୁ ପାକୁଳି କରିବା କହୁ । କେତେକ ପକ୍ଷୀ ଖୁଣ୍ଡି ଖୁଣ୍ଡି ଖାଆନ୍ତି । କେତେକ ପଶୁ ଚାକୁ ଚାକୁ କରି ଖାଆନ୍ତି, କେତେକ ଚାଟି ଚାଟି କରି ଖାଆନ୍ତି । ତୁମେ ତମ ଅଞ୍ଚଳର ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଦେଖ, ସେମାନେ କିପରି ଓ କ'ଣ କ'ଣ ଖାଉଛନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତଳ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ

ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ନାମ

ଖୁଣ୍ଡି ଖୁଣ୍ଡି	ପାରା,
ଥଣ୍ଡରେ ଚିକି ଚିକି କରି	ଶୁଆ,
ପାକୁଳି କରି	ଗାଇ,
ଚାକୁ ଚାକୁ କରି	କୁକୁର,
ଜିଭରେ ଚାଟି ଚାଟି	ବିଲେଇ,
ଚୋବାଇ ଚୋବାଇ	ମଣିଷ,

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ସେମାନଙ୍କ ନାମ ଲେଖ ।

- (କ) ଯେଉଁ ପଶୁମାନେ କେବଳ ତାଳପତ୍ର ଖାଆନ୍ତି _____
- (ଖ) ଯେଉଁ ପକ୍ଷୀମାନେ ଖୁଣ୍ଡି ଖୁଣ୍ଡି ଖାଆନ୍ତି _____
- (ଗ) ଯେଉଁ ପଶୁମାନେ ସର୍ବଭୁକ୍ _____
- (ଘ) ଯେଉଁ ପକ୍ଷୀମାନେ କେବଳ ମାସାଂଶୀ _____
- (ଘ) ଯେଉଁ ପକ୍ଷୀମାନେ ମାଛକୁ ଗିଲିଦିଅନ୍ତି _____

ଅଷ୍ଟମ ପାଠ

ପପୁ ସପନରେ ଶିଖିଲା

ଉପର ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖ । କେଉଁ ଚିତ୍ରରେ କି କାର୍ଯ୍ୟ ହେଉଛି କହ । ସେହି କାମଗୁଡ଼ିକ କେଉଁ କେଉଁ ଅଙ୍ଗ କରୁଛି ? ତଳ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

କାର୍ଯ୍ୟ	କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଅଙ୍ଗର ନାମ

ପପୁ ତୁମ ପରି ଛୋଟ ପିଲାଚିଏ । ପପୁ ନିଦରେ ଶୋଇଥିଲାବେଳେ ସ୍ଵପ୍ନରେ ଦେଖିଲା ଆଖି, ନାକ, କାନ, ପାଟି, ଦାଢ଼, ଜିଭ, ହାତ, ଗୋଡ଼ ସମସ୍ତେ ମିଶି ତା' ପାଖରେ ଅଳି କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଦାବି- ପପୁ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି କାମ କରୁ ।

ପପୁ - ତୁମ ସମସ୍ତକୁ ମୁଁ ପୋଷୁଛି । ଏଥିପାଇଁ ମୋର କେତେ ଶକ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଛି । ତଥାପି ତୁମେ ସବୁ ଆଜି କାହିଁକି ଏମିତି ଅଳି କରୁଛ ? ତୁମେ ମୋ ପାଇଁକି କାମ କର କି ?

- କ'ଣ କହିଲ, ଆମେ କିଛି କରୁନ୍ତୁ ? ମୋ ପାଇଁ ତୁମେ ଏ ଜଗତକୁ ଦେଖି ପାରୁଛ । ମୋତେ ଆଖି ବୟ କରି ତୁମ କାମ ସବୁ କରି ଦେଖିବା ! ତଥାପି ତୁମେ ମୋତେ ଭାରି କଷି ଦେଉଛ ।

ପପୁ - ତୁମେ କିପରି କଷି ପାଉଛ ?

- ତୁମେ ବାହାରେ ବୁଲିବା ବେଳେ ଧୂଳି, ବାଲି ଉଡ଼ିଆସି ମୋ ନିକଟରେ ଜମି ଯାଆନ୍ତି । ନିଦରୁ ଉଠିବାବେଳେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଲେଞ୍ଜରା ହୋଇ ମୋ ଦେହରୁ ବାହାରନ୍ତି । ଆଉ ତୁମେ ଧୂଆଁରେ ବା ଧୂଳିରେ ବୁଲିଲେ ମୋତେ ଜଳାପୋଡ଼ା ହୁଏ । ତୁମେ ବି ମୋତେ ମନଚି ପକାଆ । ଓଁ, କି କଷି ! ଏମିତି ହେଲେ ଅଛ ଦିନରେ ମୁଁ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଯିବି, କାମ କରିପାରିବି ନାହିଁ । କହି ଦେଉଛି, ବେଳ ହୁଁ ସାବଧାନ ହୁଅ ।

ପପୁ - ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ କ'ଣ କରିବି ?

ସକାଳୁ ଉଠି ଥଣ୍ଡା ପାଣିରେ ମୋତେ ଟିକେ ଧୋଇ ଦିଅ । ମୁହଁ ଧୋଇଲାବେଳେ ଲେଞ୍ଜରାକୁ ହାତରେ ଧାରେ ଧାରେ ସଫା କର । ଲେଞ୍ଜରା ସଫା ନ କଲେ ଏଥିରେ ମାଛି ବସିପାରେ । ମାଛି ବସିଲେ ଗୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ । ମୋତେ ମନଚିବ ନାହିଁ । ସଫା କନା ବା ରୂମାଲରେ ଧାରେ ଧାରେ ପୋଛି ଦେବ ।

ଅତି ଉଚ୍ଚକ ଆଲୁଅ ଓ ଅତି କମ୍ ଆଲୁଅ ମୋ ପାଇଁ ଖରାପ । ସେଥିଲାଗି ଉଚ୍ଚକ ଆଲୁଅକୁ ସିଧା ଚାହିଁବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । କମ୍ ଆଲୁଅରେ ମଧ୍ୟ ପଡ଼ାଲେଖା କରନାହିଁ । ଟି.ଭି.କୁ ଅତି ପାଖରୁ ଦେଖନାହିଁ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ସୁସ୍ଥ ରଖିବାକୁ ହେଲେ ପାଚିଲା ଫଳ, କଞ୍ଚାଫଳ, ଶାଗ, ପନିପରିବା, ଚନାମାଛ ଖାଇବ ।

କାନ

- ଆରେ, ରହ । ମୋ ଗୁହାରି ଚିକିଏ ଶୁଣାଏ । ମୋ ଦେଇ ତ ତୁମେ ସବୁ କଥା, କାଠ ଓ ଶବ୍ଦ ଶୁଣୁଛ, କିନ୍ତୁ ବାଣ ଫୁଟିବା ପାଖରେ, ଡାକବାଜି ଯନ୍ତ୍ର ପାଖରେ ରହି ଓ ଘଡ଼ିଘଡ଼ି ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ମତେ କଷ୍ଟ ଦେଉଛ କାହିଁକି ? ବେଳେ ବେଳେ ମୋ ଭିତରେ କାଠ, ଖଡ଼ି ପୂରାଉଛ । ଏଣିକି ମୁଁ ଆଉ କଷ୍ଟ ସହି ପାରିବି ନାହିଁ ।

ପପୁ- ତା' ହେଲେ ମୁଁ ତୁମ ପାଇଁ କ'ଣ କରିବି ?

- ମୋ ଭିତରେ ଧୂଳିମଳି ପଶିଲେ ତାହା ଗଇ ଭାବରେ ବାହାରି ଆସେ । କାଠ, ଖଡ଼ି, ପେନସିଲ, ପିନ୍ କଣ୍ଠା ଇତ୍ୟାଦି ମୋ ଭିତରେ ପୂରାଅ ନାହିଁ । ବାହାରେ ଜୋର ଶବ୍ଦ ହେଉଥିଲେ, ମୋତେ ହାତରେ ବନ୍ଦ କରିଦିଅ । ଟିଭି, ରେଡ଼ିଓ ଓ ଟେଲି ରେକର୍ଡର ବହୁତ ଜୋର ଶବ୍ଦରେ ବଜାଇ ଶୁଣନାହିଁ । ଜୋରରେ ଶବ୍ଦ ହେଲେ ବା ମୋ ଦେହରେ କାଠ ଗେଞ୍ଜିଲେ ମୋ ଭିତରେ ଥିବା ପରଦା ଫାଟିଯାଏ । ପରଦାଟି ଫାଟିଗଲେ ତୁମେ ଆଉ କିଛି ଶୁଣି ପାରିବ ନାହିଁ । ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଜୋରରେ ପାଟି କରିବ ନାହିଁ । ମୋ ଭିତରେ ପାଣି ପୁରାଇବ ନାହିଁ । ପାଣି ପଶିଲେ ମୁଁ ପାଚେ, ତୁମେ ବହୁତ କଷ୍ଟ ପାଆ । ମୋ ଭିତରେ ପାଣି ପଶିଲେ ନରମ କନା ବା ତୁଳା ପୁରାଇ ପୋଛି ଦେବ ।

ପପୁ- ହଉ ହେଲା ବାବା । ଏବେ ନାକ କ'ଣ କହୁଛି ଶୁଣିବା ।

ନାକ

- ମୋ ଯୋଗୁ ତୁମେ ବାସନା ବାରି ପାରୁଛ । ମୋ ପୁଡ଼ା ଦେଇ ବାୟୁ ତୁମ ଭିତରକୁ ଯା'ଆସ କରେ । ଏହାକୁ ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା କହୁ । ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା ବିନା ତୁମେ ବଞ୍ଚିପାରିବ ନାହିଁ । ତୁମକୁ ସର୍ଦି ହେଲେ ମୋ ପୁଡ଼ା ଦେଇ ଶିଙ୍ଗାଣି ବାହାରେ । ଶିଙ୍ଗାଣି ବାହାରିଲେ ତୁମକୁ କ'ଣ ଭଲ ଲାଗେ ? ସବୁବେଳେ ସର୍ଦି ହେଲେ ତୁମର ଶୁଣିବା ଶକ୍ତି କମିଯାଏ, ମୁଣ୍ଡ ବଥାଏ । ମୋ ଦେହରେ ଯା' ହୋଇପାରେ । ତୁମକୁ ସର୍ଦି ନ ହେବା ପାଇଁ ସାବଧାନ ହେବ । ମୋ ଭିତରେ କାଠ, ପେନସିଲ, ଖଡ଼ି ଓ ଆଙ୍ଗୁଠି ଇତ୍ୟାଦି ପୁରାଇବ ନାହିଁ । ମୋତେ ସବୁବେଳେ ସଫା ରଖିବ ।

ପପୁ- ନାକଟି ଭାରି ଭଲ । ତାର ଦାବି କମ୍ ।

- ମୋ କଥା ଚିକେ ଶୁଣ । ମୋ ଦେଇ ତୁମେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଲଥାଏ । ମୋ ଜିତରେ ଦାନ୍ତ ଓ ଜିଭ ଅଛି । ଦାନ୍ତ ତୁମେ ଖାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟ ଭଲ ଭାବେ ଚୋବାଇଥାଏ । ମୋ ଦାନ୍ତ ଯୋଗୁ ତୁମ ମୁହଁ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ, କଥା ବି ସ୍ଵଷ୍ଟ ହୁଏ । ତୁମେ ଖାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟର ସୁଆଦ ଜିଭ ବାରିଥାଏ । ଖଟା, ମିଠା, ପିତା, କଷା, ରାଗ ଇତ୍ୟାଦି ଜାଣିପାରେ ଓ ତୁମେ ଖାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟକୁ ଏପଟ ସେପଟ କରେ । ଜିଭ ନ ଥିଲେ ତୁମେ କଥା କହିପାରନ୍ତ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମର ଯନ୍ତ୍ର ନେବା ଉଚିତ ।

ପପୁ - ମୁଁ କିପରି ତୁମର ଯନ୍ତ୍ର ନେବି ?

- ଆରେ ଭାଇ, ତୁମେ ଯାହା ଖାଇଛ ସେଥିରୁ କିଛି ଅଂଶ ଦାନ୍ତ ମୂଳରେ ଲାଗିରହେ । ସେଥିରେ ବହୁତ ଜୀବାଣୁ ବଡ଼ିଛି । ସେହି ଜୀବାଣୁଙ୍କ ପାଇଁ ଦାନ୍ତମୂଳ ପଚି ପାଟି ଗନ୍ଧାଏ । ଦାନ୍ତରେ ଖାଦ୍ୟ ଲାଗିରହି ପଚିଲେ ଦାନ୍ତର କ୍ଷୟ ହୋଇଥାଏ । ଏହାକୁ ଫୋକ କାଟିବା କହନ୍ତି । ଚକୋଲେଟ୍ ଓ ମିଠା ବେଶୀ ଖାଇଲେ ଦାନ୍ତ ଅଧିକ କ୍ଷୟ ହୁଏ । ତେଣୁ ଚକୋଲେଟ୍ ଖାଇବ ନାହିଁ । ଯାହା ଖାଇଲେ ବି ଖାଇବା ପରେ ପରେ ଦାନ୍ତ ଘଷିବ । ପାନ, ଗୁଡ଼ି, ଗୁଡ଼ାଖୁ, ଦୋକତା, ଗୁର୍ଜକା, ବିଡ଼ି, ସିଗାରେଟ୍ ଖାଇବା ଯୋଗୁ ମଧ୍ୟ ଦାନ୍ତ ଖରାପ ହୁଏ ଓ ନାନା ରୋଗ ହୁଏ । ଦାନ୍ତ ଘଷିଲା ବେଳେ ଜିଭରୁ ମଳକା (ଛତିଆ)କାଢି ଜିଭକୁ ସଫା ରଖିବ । ଜିଭରେ ବେଳେ ବେଳେ ଘା' ହୁଏ । ଘା' ହେଲେ ଔଷଧ ଖାଇବାକୁ ଭୁଲିବ ନାହିଁ । ରାତିରେ ଶୋଇବାକୁ ଯିବା ଆଗରୁ ଆଉଥରେ ଦାନ୍ତ ଘଷିଲେ ନୀରୋଗ ରହିବ ।

ହାତ ଓ ଗୋଡ଼ - ଆମ ଦ୍ୱାରା ତୁମେ ସବୁ କାମ କରୁଛ । ଆମେ ଅଚଳ ହୋଇଗଲେ ତୁମେ କିଛି କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଆମର ଯତ୍ନ ନେବାରେ ତୁମେ ହେଲା କର ନାହିଁ ।

ପପୁ - ହେଉ, ତେବେ ତୁମ ପାଇଁ କ'ଣ କରିବି କହ ।

- ଖାଇବା ପୂର୍ବରୁ ହାତକୁ ଭଲ କରି ସଫା କରିବ । ନହେଲେ ମୋ ଦେହରେ ଲାଗିଥିବା ଜୀବାଣୁ ତୁମ ଖାଦ୍ୟ ସହ ମିଶି ପେଟକୁ ଯାଇ ରୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବେ । ପାଇଖାନା ବା ଖାଡ଼ା ଗଲା ବେଳେ ଗୋଡ଼ରେ ଚପଳ ପିନ୍ଧିବ । ନହେଲେ ଖାଲିପାଦ ଦେଇ ଅନେକ ଜୀବାଣୁ ତୁମ ଦେହକୁ ପ୍ରବେଶ କରି ରୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବେ । ଶୌର ହେବାପରେ ସାବୁନରେ ହାତକୁ ଭଲ କରି ସଫା କରିବ । ଗୋଡ଼ରେ ତୁମେ ଚଲାବୁଲା କର, ବଲ ଖେଳ ଓ ଦୌଡ଼ । ହାତରେ ତୁମେ ଅନେକ କାମ କରିଥାଅ । ସପ୍ତାହକୁ ଥରେ ନଖ କାଟିବ । ନଖରେ ମଳି ବସିବାକୁ ଦେବ ନାହିଁ । ପାଟିରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ପୁରାଇବ ନାହିଁ ।

ଚର୍ମ- ରହମ ! ମୋ କଥା ଚିକେ ବୁଝ ।

ପପୁ- ହଉ, କହ ।

ଚର୍ମ- ମୁଁ ତ ଚାଦର ଭଳି ତୁମ ଦେହକୁ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିଛି । ମୋତେ ବି ସଫା ସୁତୁରା ରଖ,
ନହେଲେ କାହୁ କୁଣ୍ଡିଆ ଭଳି ଅନେକ ଚର୍ମଗୋଗ ହେବ । ସାବୁନରେ ମୋତେ ସଫା
କରିବ । ପୁଣି ତେଲ ଲଗାଇ ମୋତେ ଧୋଇ ସଫା ସୁତୁରା ରଖିବ ।

କେଶ - ମତେ ଭୁଲି ଗଲ କି ? ମୋର ଯତ୍ନ ନ ନେଲେ ସେଥିରେ ମଇଳା ଜମେ, ରୂପି ଓ ଭକୁଣି
ହୁଏ । ଭକୁଣି ମୁଣ୍ଡର ଚର୍ମରୁ ରକ୍ତ ପିଙ୍ଗମାଆନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ମୋ ଦେହରେ ତେଲ ମାଲିସ କରି
ପାନିଆରେ କୁଣ୍ଡାଇବା ଉଚିତ । ସଫ୍ରାହକୁ ଅତି କମରେ ଦୂଇ ଥର ମୋତେ ଧୋଇ ସଫା
କରିବ ।

ପପୁ- ହଁ, ତୁମେ ସବୁ ମୋର ବାହ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ହେଲେ ବି ମୁଁ କେବେହେଲେ ହେଲା କରିବିନାହିଁ ।
ସବୁବେଳେ ତୁମ ମାନଙ୍କର ଯତ୍ନ ନେବି ।
ଏତକ କହୁ କହୁ ପପୁର ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ତଳେ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ଅଙ୍ଗରେ ତୁମେ କେଉଁ କାମ କର ଲେଖ ।

ଆଖିରେ ଗୋଡ଼ରେ.....

ନାକରେ..... ହାତରେ.....

କାନରେ..... ଦାଢ଼ରେ.....

ଜିଭରେ.....

୨. ଦାଢ଼ କାହିଁକି ଶୀଘ୍ର ପଡ଼ିଯାଏ,
ଖାଲି ଘରେ ଲେଖ ।

୩. ପାଖରୁ ଚିତ୍ତି ଦେଖିଲେ, ଧୂଆଁ ଓ ଗ୍ୟାସ
ସଂସର୍କରେ ଆସିଲେ, ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ସିଧା
ଚାହିଁଲେ, ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜି ଆଲୁଥରେ ପଡ଼ିଲେ
କେଉଁ ଅଙ୍ଗ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ?
କୋଠରି ଭିତରେ ଅଙ୍ଗର ନାମ ଲେଖ ଓ ଚିତ୍ର
ଅଙ୍କନ କର ।

୪. କାନ ପାଇଁ କ’ଣ ଭଲ ନୁହେଁ ଭୁଲ (X) ଚିହ୍ନ ଦାରା ଚିହ୍ନାଥ ।

୫. କିଏ, କେଉଁ ଅଂଗର କ୍ଷତିକରେ ମିଳାଇ ଲେଖ ।

‘କ’	‘ଖ’
ଉକୁଣି	ଦାନ୍ତ
ପୋକକଟା	ନାକ
କାନୁ କୁଣ୍ଡିଆ	ହାତ
ସବ୍ଦି	ଚମ୍ପ
	ମୁଣ୍ଡ

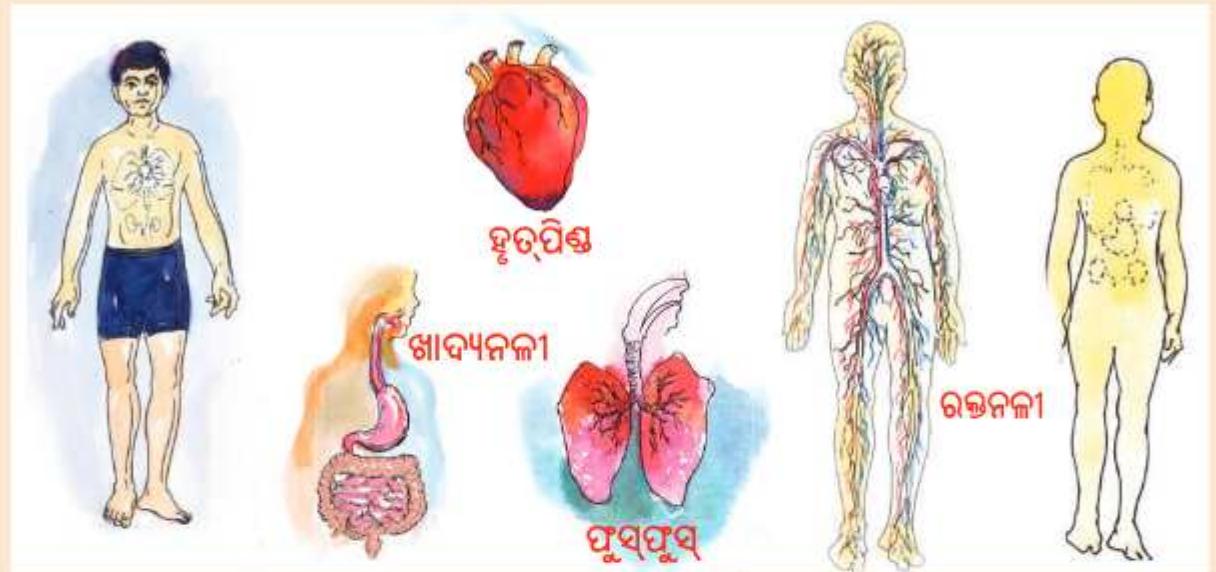
୭. ତୁମ ସାଙ୍ଗର ପାଟିରୁ ଦୂର୍ଗନ୍ଧ ବାହାରୁଛି, ତୁମେ ତାକୁ କ'ଣ କରିବାକୁ କହିବ ?
୮. ତୁମ ସାଙ୍ଗର ହାତରେ କାହୁକୁଣ୍ଡିଆ ହୋଇଛି, ତୁମେ ତାକୁ କ'ଣ କରିବାକୁ କହିବ ?
୯. ତୁମ ମୁଣ୍ଡରେ ଉଜ୍ଜୁଣି ରହିଲେ, କ'ଣ କରିବ ?
୧୦. ଯେଉଁ କାମ କରିବ ତା'ପାଖରେ ଠିକ (✓) ଚିହ୍ନ ଓ ଯେଉଁ କାମ କରିବ ନାହିଁ ତା'ପାଖରେ ଛକି (✗) ଚିହ୍ନ ଦେଇ ଚିହ୍ନାଥ ।
- (କ) ଚକୋଲେଟ୍ ଓ ଦାଉରେ ଲାଗିଲା ଭଲିଆ ମିଠା ଜିନିଷ ଖାଇବା ।
- (ଖ) କ୍ଷୀର ପିଇଲା ପରେ ପାଟି ଧୋଇବା ।
- (ଗ) ହାତଗୋଡ଼ ନ ଧୋଇ ଖାଇ ବସିବା ।
- (ଘ) ଜୋରରେ ଟିଭି ଓ ରେଡ଼ିଓ ଲଗାଇ ଗୀତ ଶୁଣିବା ।
- (ଘ) କଞ୍ଚା ଓ ତଟକା ଫଳ, ପନିପରିବା ଓ ବୁନାମାଛ ଖାଇବା ।
- (ଚ) ପାଖରୁ ଟିଭି ଦେଖିବା ।
- (ଛ) କାନ କୁଣ୍ଡାଇଛେଲେ କାନରେ କାଠି ପୂରାଇବା ।
- (ଜ) ଆଖି ପୋଡ଼ିଲେ ଆଖିକୁ ମନ୍ତ୍ରିବା ।
- (ଝ) ମିଞ୍ଚିମିଞ୍ଚି ଆଲୁଅରେ ପଡ଼ିବା ।
- (ଘ) ନାକରୁ ଶିଘାଣି ସଫା କରିବା ।
- (ଘ) ନାକରେ ପେନ୍ସିଲ ପୂରାଇବା ।
୧୦. ନିଜକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖ । ହଁ / ନାହିଁରେ ମୁଣ୍ଡଳୀ ‘୦’ ବୁଲାଇ ଉଭର ଦିଅ ।
- (କ) ତୁମେ ସକାଳୁ ଉଠି ମୁହଁ ଧୂଅକି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (ଖ) ମୁହଁ ଧୋଇବା ସମୟରେ ଆଖିରୁ ଲେଞ୍ଜରା ସଫା କରକି ? ହଁ / ନାହିଁ

- (ଗ) ସକାଳୁ ଉଠି ଥରେ ଦାନ୍ତ ଘଷ କି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (ଘ) ରାତିରେ ଖାଇସାରିବା ପରେ ଆଉଥରେ ଦାନ୍ତ ଘଷ କି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (ଡ) ଶୌର ହୋଇସାରିବା ପରେ ସାବୁନରେ ହାତ ଧୂଆକି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (ଚ) ଖାଡ଼ାଗଲେ ଚପଳ ପିଛିକରି ଯାଆକି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (ଛ) ଗାଧୋଇବା ବେଳେ ତେଳ ଲଗାଇ, ଘଷାଘଷି ହୁଆକି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (ଜ) ଗାଧୋଇବା ପରେ ଗମୁଛାରେ / ତଜଲିଆରେ ଭଲଭାବେ ପୋଛି ହୁଆକି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (ୟ) ଖାଇବା ପରେ ହାତ ଧୂଆକି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (୪) ପରିଷାର ପୋଷାକ ପିନ୍ଧ କି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (ଗ) ଗାଧୋଇବା ପରେ ମୁଣ୍ଡ ଭଲଭାବରେ ପାନିଆରେ କୁଣ୍ଡାଳ କି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (୦) ଖାଇ ସାରିବା ପରେ ଭଲଭାବରେ କୁଳିକରି ମୁହଁ ଧୂଆକି ? ହଁ / ନାହିଁ
- (ଡ) ଖେଳିସାରି ଘରକୁ ଆସିବା ପରେ ଗୋଡ଼ହାତ ଧୂଆକି ? ହଁ / ନାହିଁ

୧୧. ତୁମ ଦେହ ସୁମ୍ବ ରଖିବା ପାଇଁ ତୁମେ ପ୍ରତିଦିନ କ'ଣ କରିବ, ସେ ବିଷୟରେ ପାଞ୍ଚ ଧାଡ଼ିରେ
ଲେଖ ।

ଆମ ଶରୀରର ଭିତର ଅଙ୍ଗ

ଆମ ଶରୀରରେ ବାହ୍ୟ ଅଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ପରି ଶରୀର ଭିତରେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଅଙ୍ଗ ଅଛି । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଆମ ପାଇଁ ଆଭ୍ୟନ୍ତ ଦରକାରୀ । ତଳଚିତ୍ରରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚିତ୍ରିତ କରାଯାଇଛି । ଏହାରେ କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି, ନିଜ ହାତରେ ଅନୁଭବ କର । ନ ପାରିଲେ ବାପା, ମା ଓ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ପଚାରି ବୁଝ ।

- ଚିତ୍ର ଦେଖି ଲେଖ -

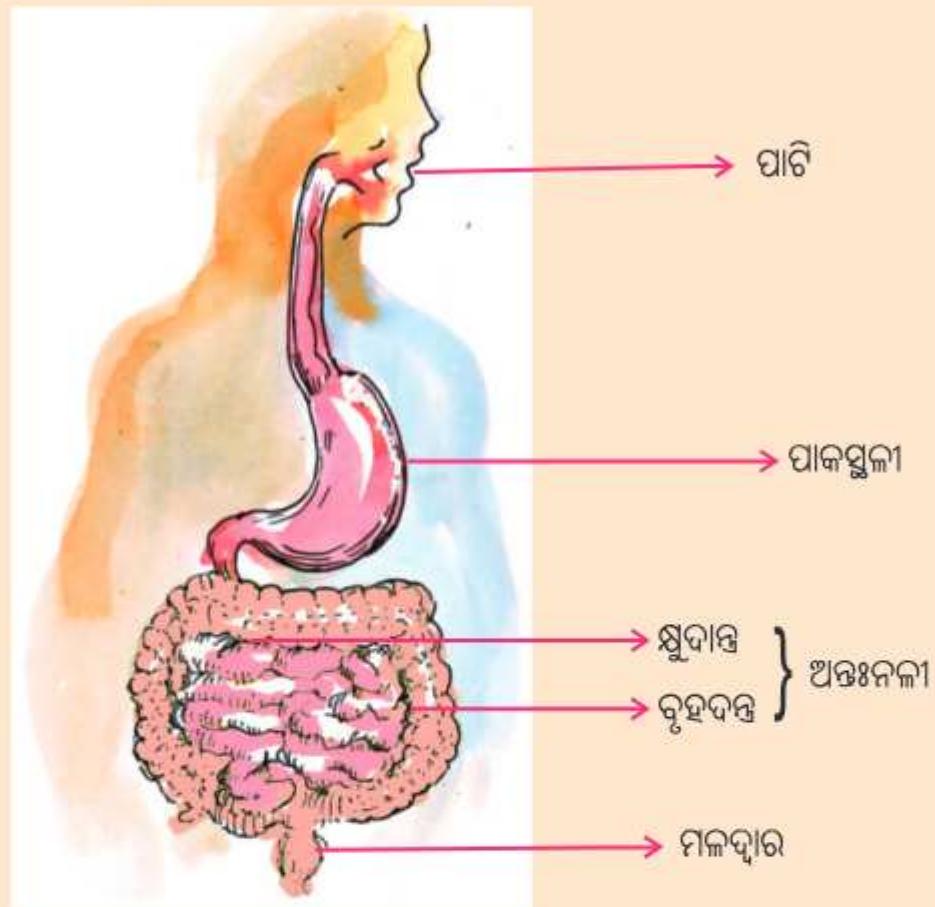
ବାହାରକୁ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଅଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ନାମ	ବାହାରକୁ ଦେଖାଯାଉ ନଥିବା ଅଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକର ନାମ

ବାହାରକୁ ଦେଖାଯାଉନଥିବା ଅଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଶରୀର ଭିତରେ ଅଛି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଙ୍ଗ କୁହାଯାଏ

- ଚିତ୍ର ଦେଖି ଲେଖ-

ଅଙ୍ଗର ନାମ	ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ କେଉଁଠାରେ ଥାଏ
ପାକସ୍ତଳୀ	
ପୁସ୍ତପୁସ୍ତ	
ହୃଦୟଶବ୍ଦି	

ପରିପାକ କ୍ରିୟା

ଆମେ ଖାଉଥିବା ଖାଦ୍ୟର ହଜମ ହେବା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଟିରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପାକସ୍ତୁଳୀ ଓ ଅନ୍ତଃନଳୀରେ ଶେଷ ହୁଏ । ଖାଦ୍ୟର ହଜମ ନ ହୋଇଥିବା ଅଂଶ ଓ ଖଦଢ଼ା ଅଂଶ ମଳଭାବେ ଆମ ଶରୀରରୁ ବାହାରିଯାଏ । ହଜମ ହୋଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ ସରଳୀକୃତ ହୋଇ ରକ୍ତରେ ମିଶି ଆମକୁ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇଥାଏ । ଏହି ପ୍ରକିଯାକୁ ପରିପାକ କ୍ରିୟା କୁହାଯାଏ । ତା'ହେଲେ ପରିପାକ କ୍ରିୟାରେ ଭାଗ ନେଉଥିବା ଅଂଶ ଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଚିତ୍ର ଦେଖି ଲେଖ ।

ଖାଦ୍ୟ ଯାଏ → ପାଚି → → →

ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା

ତୁମନାକର ଦୁଇପୁଡ଼ା ସାମ୍ବାରେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ହାତ ରଖ । ତୁମେ କ’ଣ ଅନୁଭବ କଲ ଲେଖ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ନାକବାଟେ ଜୋରରେ ପବନ ଭିତରକୁ ନିଅ ଓ ବାହାରକୁ ଛାଡ଼ା । ପବନ ନେଲାବେଳେ ଓ ଛାଡ଼ିଲାବେଳେ ଛାତିରେ ହାତରଖି ଅନୁଭବ କର । କ’ଣ ଅନୁଭବ କଲ ? ଛାତି ଫୁଲି ଉଠିଲା ଓ ପୁଣି ସଙ୍କୁଚିତ ହେଲା । ତାହେଲେ ନାକ ବାଟେ ପବନ ଶରୀରର କେଉଁଠାକୁ ଗଲା ଓ କେଉଁଠାରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ?

ଆମ ଛାତି ଭିତରେ ଦୁଇଟି ଥଳୀ ଅଛି । ସେହି ଥଳୀଦ୍ୱୟକୁ ପୁସ୍ତପୁସ୍ତ କହୁ । ତାହା ଭିତରକୁ ପବନ ନାକ ଓ ଶ୍ଵାସନଳୀ ଦେଇ ଯାଏ ଓ ପୁଣି ସେହିବାଟେ ବାହାରି ଆସେ । ପବନ ନାକ ଭିତରକୁ ନେବାକୁ ପ୍ରଶାସ ଓ ବାହାରକୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ନିଶ୍ଚାସ କହୁ । ଏହି କ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ପୁସ୍ତପୁସ୍ତରେ ରକ୍ତ ବିଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।

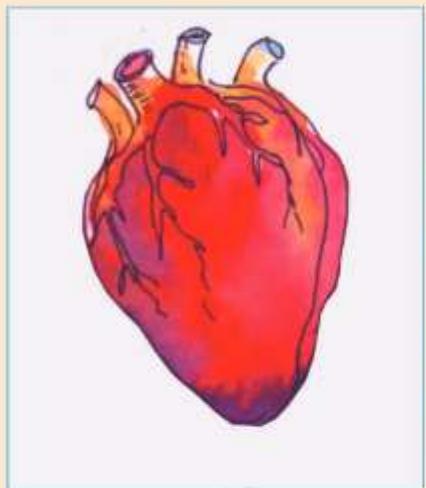
ତୁମେ ଜାଣିଛୁ, ତୁମେ ଶୋଇଥିଲା ବେଳେ
ମଧ୍ୟ ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା ଚାଲିଥାଏ ।

ଉପର ଚିତ୍ର ଦେଖି ଖାଲିଘର ପୂରଣ କର ।

ରକ୍ତ ସଞ୍ଚାଳନ

ଦେହର କୌଣସି ଅଙ୍ଗ କଟିଗଲେ ଦେହରୁ ରକ୍ତ ବାହାରେ । ଏଥିରୁ ଜାଣିଲେ ଆମ ଦେହ ଭିତରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶରେ ରକ୍ତ ଅଛି । ଆମ ଶରୀର ଭିତରେ ଏହି ରକ୍ତ କିପରି ଚଳାଚଳ କରେ, ଆସ ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ।

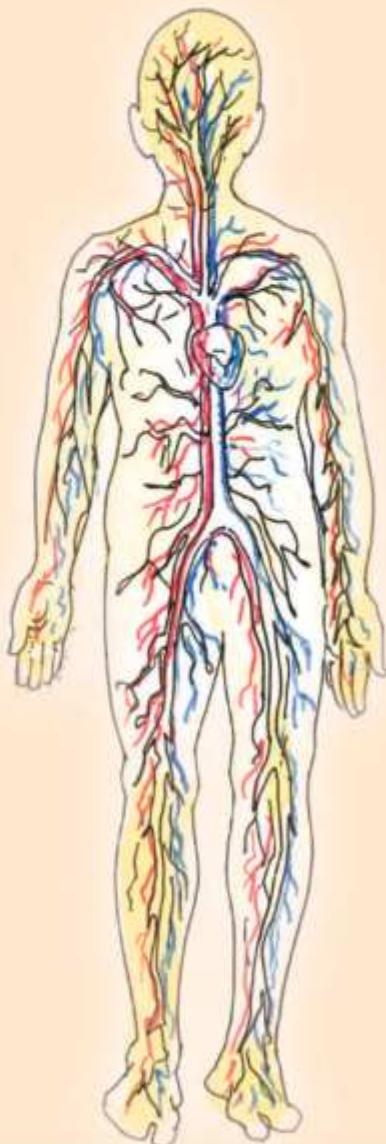

ଦୁମ ସାଙ୍ଗର ଛାତିରେ କାନ ରଖ । କ'ଣ ଶୁଣୁଛ ? ଏହି ଧକ୍ ଧକ୍ ଶବ୍ଦ ହୃତପିଣ୍ଡର ସନ୍ଦରଭ । ଏହି ଶବ୍ଦ ହୃତପିଣ୍ଡ ପ୍ରସାରିତ ଓ ସଙ୍କୁଳିତ ହେବାରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ହୃତପିଣ୍ଡଟି ଛାତିର ମଧ୍ୟଲୋକା ଉପରକୁ ଦୁଇ ପୁସ୍ତପୁସ୍ତ ମଝରେ ବାମକୁ ମାଡ଼ି ଅବସ୍ଥିତ । ଏବେ ହାତରେ ଥିବା ନାଡ଼ିକୁ

ଚିପିଧର ଓ କ'ଣ ଅନୁଭବ କରୁଛ, କହ ।

ନାଡ଼ିରେ ଯେଉଁକି ଥର ସନ୍ଦର ହୁଏ, ହୃତପିଣ୍ଡରେ ସେଉଁକି ଥର ସନ୍ଦର ହୁଏ । ଏହି ନାଡ଼ି ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ରକ୍ତନଳୀ । ଏହା ଶରୀରର ସବୁ ଅଂଶରେ ବିଛାଇ ହୋଇ ରହିଛି । ଏହିପରି କେତେବୁଡ଼ିଏ ରକ୍ତନଳୀ ହୃତପିଣ୍ଡ ସହିତ ସଂୟୁକ୍ତ ହୋଇଛି । ଏହି ରକ୍ତନଳୀଗୁଡ଼ିକରେ ଆମ ଶରୀରର ରକ୍ତ ଯିବା ଆସିବା କରେ । ହୃତପିଣ୍ଡ ଗୋଟିଏ ପମ ଭଲି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଏହା ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶର ଦୂଷିତ ରକ୍ତ ଗାଣି ଆଣି ବିଶୁଦ୍ଧ ହେବା ପାଇଁ ପୁସ୍ତପୁସ୍ତକୁ ପଠାଏ । ପୁଣି ପୁସ୍ତପୁସ୍ତରୁ ବିଶୁଦ୍ଧ ରକ୍ତ ଆଣି ଶରୀରର ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗକୁ ପଠାଇଥାଏ । ଯେଉଁ ନାଡ଼ି ଦେଇ ରକ୍ତ ହୃତପିଣ୍ଡକୁ ଆସେ ତାକୁ ଶିରା କୁହାଯାଏ । ଯେଉଁ ନାଡ଼ି ଦେଇ ରକ୍ତ ହୃତପିଣ୍ଡରୁ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶକୁ ଯାଏ, ତାକୁ ଧମନୀ କହନ୍ତି ।

ଆମେ ଶୋଇଥିଲା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ହୃତପିଣ୍ଡ କାମ କରୁଥାଏ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ମିଳାଇ ଲେଖ ।

‘କ’ ସ୍ତ୍ରୀ	‘ଖ’ ସ୍ତ୍ରୀ
<u>ଅଜାର ନାମ</u>	<u>ଅଜ ସଂପର୍କତ କାର୍ଯ୍ୟ</u>
ଫୁସଫୁସ	ରକ୍ତ ଚଳାଚଳ
ହୃଦପିଣ୍ଡ	ଜଳ ନିଷାସନ
ପାକସ୍ଥଳୀ	ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା
	ବଂଶବୃଦ୍ଧି
	ପରିପାକ

୨. କହି ପାରିବ କି ?

- (କ) ଡାକ୍ତର ରୋଗୀର ନାଡ଼ି ଚିପି ଧରନ୍ତି କାହିଁକି ?
- (ଖ) ତୁମ ହୃଦପିଣ୍ଡର ସନ୍ଧାନ ସବୁବେଳେ ସମାନ ରହେ କି ?
- (ଗ) କେତେବେଳେ ହୃଦପିଣ୍ଡର ସନ୍ଧାନ ଅଧିକ ହୁଏ ?
- (ଘ) ତୁମ ଦେହର କେଉଁ ଅଜଗୁଡ଼ିକ ସବୁବେଳେ କାମ କରୁଥାଆନ୍ତି ?

୩. (କ) ପରିପାକ କ୍ରିୟାର ଅଜଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ । _____
- (ଖ) ଶ୍ଵାସକ୍ରିୟା ସହ ଜଡ଼ିତ ଅଜଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ । _____
- (ଗ) ରକ୍ତ ସଞ୍ଚାଳନ ସହ ଜଡ଼ିତ ଅଜଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ । _____

୪. ଶୂନ୍ୟଘ୍�ରାନ ପୂରଣ କର ।

- (କ) ଆମ ରକ୍ତ ବିଶୁଦ୍ଧ କରିବା ଅଜ ହେଉଛି ।
- (ଖ) ଗୋଟିଏ ପମ୍ ଭଲି କାମ କରେ ।
- (ଗ) ହୃଦପିଣ୍ଡ ରକ୍ତକୁ ଟାଣି ଆଣେ ଓ ରକ୍ତକୁ ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶକୁ ପଠାଏ ।
- (ଘ) ନାଡ଼ିରେ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥାଏ ।

୫. ତୁମ ଶରୀରର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଜଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

୬. ଶରୀରର ବିଭିନ୍ନ ଅଜର ଚିତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରି ଖାତାରେ ଲଗାଅ ।

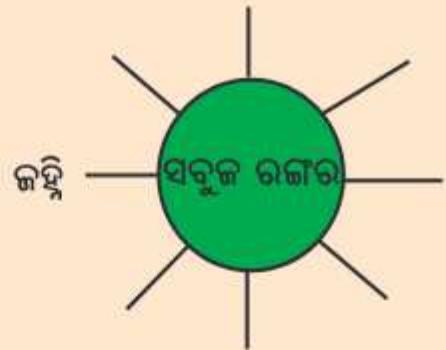

ଚିତ୍ରରେ ଥିବା କେଉଁ କେଉଁ ଜିନିଷ ତୁମ
ଘରେ ଅଛି ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ତୁମ ଘରେ ଥିବା ଜିନିଷ ଯାହା ଏ ଚିତ୍ରରେ
ନାହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକର ନାମ ଲେଖ ।

ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ମିଳୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ବସ୍ତୁର ନାମ, ତାହାର ରଙ୍ଗ ଅନୁଯାୟୀ ତଳେ ଥିବା ଗୋଲେଇ
ଚାରିପଟେ ଲେଖ ।

ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲୂସରେ ପାଣି ଓ ଗୋଟିଏ ଗ୍ଲୂସରେ କ୍ଷୀର ଦିଆଯାଇଛି । ତୁମେ କିପରି ଦେଖିକରି ଜାଣିବ କେଉଁ ଗ୍ଲୂସରେ କ୍ଷୀର ଓ କେଉଁ ଗ୍ଲୂସରେ ପାଣି ଅଛି ?

ବସ୍ତୁ ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ହୋଇଥାଏ । ରଙ୍ଗ ଦେଖି କେତେକ ବସ୍ତୁକୁ ଚିହ୍ନ ହୁଏ । ରଙ୍ଗ ବସ୍ତୁର ଏକ ଗୁଣ ।

ତୁମେ ଗୋଟିଏ କଳରା ଓ ଗୋଟିଏ ଟମାଟୋକୁ ହାତରେ ଛୁଅଁ । କେଉଁଟି ହାତକୁ କିପରି ଲାଗିଲା ?

ତାଲିକା କରି ତଳ ସାରଣୀରେ ଲେଖ ।

କଳରା ପରି ଖଦଡ଼ା ଲାଗୁଥିବା ଜିନିଷ	ଟମାଟୋ ପରି ଚିକକଣ ଜିନିଷ

ଚମାଚୋକୁ ଛୁଲଁଲେ ହାତକୁ ଯେପରି ଲାଗେ, ସେହିପରି ଲାଗୁଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ଚିକକଣ ଓ କଳରା ହାତକୁ ଯେପରି ଲାଗେ, ସେହିପରି ଲାଗୁଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ଖଦଡ଼ା ଜିନିଷ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ମର୍ଟି ବାକୁରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଜିନିଷର ନାମ ଲେଖାଯାଇଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଖଦଡ଼ା ସେଗୁଡ଼ିକୁ କଳରା ଘରେ ଓ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଚିକକଣ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚମାଚୋ ଘରେ ଲେଖ ।

କଳରା	ବେଲୁନ, ମିଶ୍ର, ବାଲି, ପାଉଡ଼ର କାଙ୍ଢା, ଖମଆଳୁ, ବେସନ, ସାବୁନ, ମାଙ୍କଡ଼ା ପଥର, ଚାଇଲ, ଦର୍ପଣ, କାଚଗୋଲି, ସେରିଷ ତେଲ, ଶିଳ, ଶିଳପ୍ତୁଆ, ଚକିପେସା, ଲହୁଣୀ, ଲୁଣ, ବେଲ, କମଳା, ଚିନି, ଇଟା, କାକୁଡ଼ି, ବଲ	ଚମାଚୋ

ବସ୍ତୁଟି ଖଦଡ଼ା ବା ଚିକକଣ ଜାଣିବା ପାଇଁ ବସ୍ତୁ ଉପରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ଚଳାଇ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହେବ । ଖଦଡ଼ା ବା ଚିକକଣ ଲାଗିବା ବସ୍ତୁର ଆଉ ଏକ ଗୁଣ । ଏହି ଗୁଣ ଅନୁସାରେ ବସ୍ତୁ ଦୂଇ ପ୍ରକାରର- ଚିକକଣ ବସ୍ତୁ ଓ ଖଦଡ଼ା ବସ୍ତୁ ।

ନିମ୍ନ କୋଠରୀରେ କେତୋଟି ଖଦଡ଼ା ବସ୍ତୁ ଓ ଚିକଣ ବସ୍ତୁର ଚିତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରି ଲଗାଅ ।

ନରମ ଓ ଟାଣ ଲାଗିବା ବସ୍ତୁର ଆଉ ଏକ ଗୁଣ । ଏହି ଗୁଣ ବା ଧର୍ମ ଅନୁସାରେ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକ ଦୂଜ ପ୍ରକାରର । ଯଥା ଟାଣ ବସ୍ତୁ ଓ ନରମ ବସ୍ତୁ ।

ଚାଉଳ, ପଥର, ଛେନା, ତୁଳା, ଇଟା, କାଚଗୋଳି, ଫୁଲ, ସଞ୍ଚ, ଗହମ, କାଠ, ଚକଟା ଅଟା, କାଦୁଆ, ଆଲୁ, ନଢ଼ିଆ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ନରମ ଓ କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଟାଣ ତଳେ ଖାଲିଘରେ ଲେଖ ।

ନରମ ବସ୍ତୁ	ଟାଣ ବସ୍ତୁ

ତୁମ ପରିବେଶରେ ଦେଖୁଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁଟି ନରମ ଓ କେଉଁଟି ଟାଣ ତାଲିକା କର ।

ନରମ ବସ୍ତୁ	ଟାଣ ବସ୍ତୁ

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା - ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ତାଲିକା କରିଥାରିବା ପରେ ଦଳରେ ବସି ଆଲୋଚନା କରିବେ । ପ୍ରତି ଦଳରୁ ଜଣେ ଲେଖାର୍ଥୀ ତାଲିକା ପଡ଼ିବେ । ଆବଶ୍ୟକମୁକ୍ତ ସଂଶୋଧନ କରିବେ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକର ରଙ୍ଗ ସମାନ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡ଼ ।

ଆକାଶ	ମୁଣ୍ଡବାଳ
ପଡ଼	କନିଆରଫୁଲ
ହଳଦୀବସନ୍ତ	ଶୁଆ
କୋଇଲି	ତୁନ
ବଗ	ଗହମ
	ସମୁଦ୍ର

୨. ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ବନ୍ଧୁର ନାମ ଲେଖ ।

- (କ) ତିନୋଟି ଖଦଡ଼ା ଓ ତିନୋଟି ଚିକକଣ ବନ୍ଧୁ
- (ଖ) ତିନୋଟି ନରମ ଓ ତିନୋଟି ଟାଣ ବନ୍ଧୁ

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

- ୧. ତୁମେ ମାଟିକୁ ପାଣିରେ ଚକଚ ଓ ଏହି ଚକଚା ମାଟିରୁ
ତୁମ ପସଦର ଗୋଟିଏ ଖଦଡ଼ା ଓ ଗୋଟିଏ ଚିକକଣ
ଜିନିଷ ତିଆରି କରି ସେଥିରେ ରଙ୍ଗ ଦିଆ ।
- ୨. ସଂଗ୍ରହ କର ଓ ସାଇତି ରଙ୍ଗ ।
 - (କ) ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ପକ୍ଷୀର ପର ଖାତାରେ ଥିଲା
ସାହାଯ୍ୟରେ ଲଗାଅ । ତଳେ ତାହାର ରଙ୍ଗ ଓ ତାହା
କେଉଁ ପକ୍ଷୀର ପର ଲେଖ ।
 - (ଖ) ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ମଞ୍ଜି ଅଳଗା ଅଳଗା ଛୋଟ ଛୋଟ
ଜରିରେ ଭର୍ଜିକର । କାଗଜରେ ମଞ୍ଜିର ନାମ ଲେଖି
ଜରି ଭିତରେ ରଖ ଓ ଜରିର ମୁହଁକୁ ବନ୍ଦ କର ।

ଜଳ

ଦୁମେ ନିଜେ ସକାଳୁ ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳକୁ କେଉଁ କେଉଁ କାମରେ ବ୍ୟବହାର କର
ତଳେ ଲେଖ ।

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ଦୁମୀ ଘରେ ଆଉ କେଉଁ କେଉଁ କାମରେ ଜଳ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ଲେଖ ।

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ଜଳର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବହାରଗୁଡ଼ିକୁ ଚିତ୍ର ଦେଖି ଲେଖ ।

.....
.....

ଜଳକୁ ପ୍ରାଣୀ ଓ ଉଚିତ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଆନ୍ତି ।

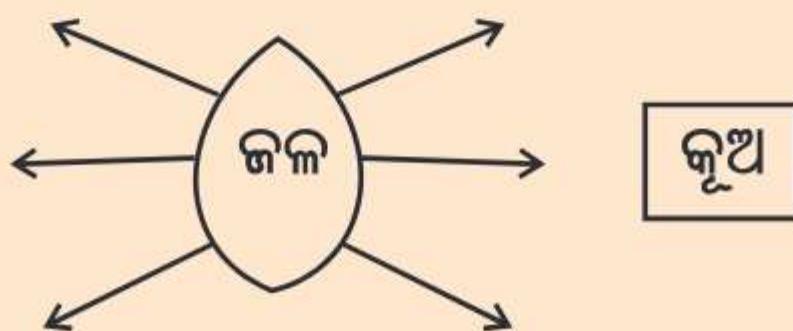
ଆମ ଶରୀର ଓ ଜଳର ପ୍ରାୟ ୩୦ ଭାଗ ହେଉଛି ଜଳ । ତରଳଖାଡ଼ା ହେଲେ ଦେହରୁ ଜଳୀୟ ଅଂଶ କମିଯାଏ । ଏଣୁ ସେ ସମୟରେ ଅଧିକ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଦିଆଯାଏ ।

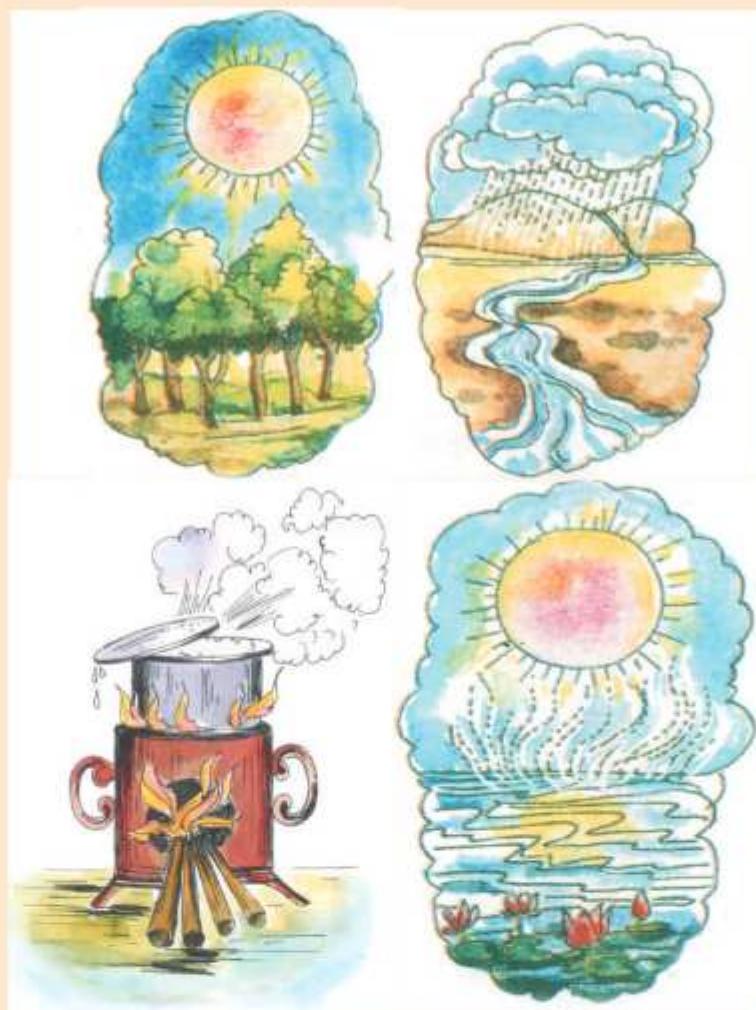
ପରୀକ୍ଷାଟିଏ କର

ଦୁଇଟି ମାଟିକୁଣ୍ଡ ନିଆ । ପ୍ରତ୍ୟେକରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଗଛ ଲଗାଅ । ଗୋଟିଏ କୁଣ୍ଡରେ ପ୍ରତିଦିନ ପାଣିଦିଅ, ଅନ୍ୟଟିରେ ପାଣି ଦିଅ ନାହିଁ । ଦୁଇ ଦିନିଦିନ ପରେ ଦେଖିବ ପାଣି ପାଉଥିବା ଗଛଟି ସତେଜ ଅଛି ଓ ବଞ୍ଚିଛି । କିନ୍ତୁ ପାଣି ନ ପାଉଥିବା କୁଣ୍ଡର ଗଛଟି ଖାଉଁଳି ପଡ଼ି ମରିଯାଇଛି । ଏଥିରୁ କ'ଣ ଜାଣିଲ ? ଗଛ ପାଣି ନ ପାଇଲେ ବଞ୍ଚିବ ନାହିଁ । ସେହିପରି ପ୍ରାଣୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଜଳ ନ ପାଇଲେ ବଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ତା'ହେଲେ ଆମେ ଜାଣିଲେ ଯେ ଗଛଲଢା, ପଶୁପକ୍ଷୀ ଓ ମଣିଷ କେହି ଜଳ ବିନା ବଞ୍ଚିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏଣୁ ଜଳର ଅନ୍ୟ ନାମ ଜୀବନ ।

ଏବେ ତମେ ଚିନ୍ତା କର । ଏତେ ଜଳ ଆମେ କେଉଁଠାରୁ ପାଉ ? ଯଦି ଦେଖିଛ ଓ ଜାଣିଛ ତେବେ ତଳେ ଲେଖା ।

ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ କ'ଣ ଦେଖୁଛ ଲେଖ ।

ତା'ହେଲେ ସମୁଦ୍ର, ନଈ ଓ ପୋଖରୀର ଜଳ ସୁର୍ଯ୍ୟକିରଣଦ୍ୱାରା ଉତ୍ସୁରୁ ହେଲେ ବାଷ ହୋଇ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇ ଆକାଶରେ ମେଘ ଗଠନ କରେ । ସେହି ମେଘରୁ ବର୍ଷା ହୋଇ ବର୍ଷା ଜଳ ପୃଥିବୀ ପୂଷ୍ଟରେ ପଡ଼େ । ବର୍ଷା ଜଳର କେତେକ ଅଂଶ ମାଟି ଭେଦି ମାଟିଚଳକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ସଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରହେ । ବାକି ଅଂଶତକ ନଦୀନାଳରେ ବହିଯାଇ ସମୁଦ୍ରରେ ପଡ଼େ ଓ ପୋଖରୀ, ଗାଡ଼ିଆରେ ଜମା ହୋଇ ରହେ ।

କୁଆ ବା ନଳକୁଆ ଦେଇ ମାଟିତଳେ ଥିବା ଜଳ ଆମେ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାଉ । ମାଟିତଳେ ଥିବା ଜଳ ବେଳେବେଳେ ଆପେ ଆପେ ଭୂପୃଷ୍ଠର ପାଟବାଟେ ଉପରକୁ ଉଠିଆସି ବହିଯାଏ । ଏହାକୁ ଝରଣା କୁହାଯାଏ । ଏହି ଝରଣା ଜଳକୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସଂଗ୍ରହ କରି ବିଭିନ୍ନ କାମରେ ଲଗାଉ । ଆମେ ତେବେ ଜାଣିଲେ, ଜଳ ମାଟିତଳେ, ମାଟି ଉପରେ ଓ ଆକାଶରେ ମେଘରେ ଅଛି । ଏଣୁ ଜଳର ଉସ୍ତରୁଡ଼ିକ ହେଉଛି - କୁଆ, ପୋଖରୀ, ସମୁଦ୍ର, ହ୍ରଦ, କେନାଳ, ନଦୀ, ଝରଣା, ନଳକୂପ, ମେଘ ଓ ମାଟିତଳେ ଥିବା ଜଳ ।

ଜଳର ସ୍ଥାନୀୟ ଉସ୍ତ୍ର :- ତୁମର ସାହି / ଗାଁରେ ଥିବା ଜଳର ଉସ୍ତରୁଡ଼ିକୁ ମନେପକାଇ ତଳେ ଲେଖ ।

ଚିତ୍ରରେ - ତୁମେ କ'ଣ ଦେଖୁଛ ?

ତୁମେ ଏପରି କର କି ?

ଏହିଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ତୁମେ କ'ଣ କରିବ ?

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା - ଚିତ୍ର ଦ୍ୱାରା ତୁଳନା କରି ଶ୍ରେଣୀରେ ଆଲୋଚନା କରିବେ ।

ଚିତ୍ରରେ ଦେଖା ହେଲା ଭଳି - ତୁମେ କଳ ତଳେ ମଗ ରଖି
ବୁଦା ବୁଦା ପାଣି ସଂଗ୍ରହ କର ।

ଲକ୍ଷ୍ୟ କର - ମଗଟି ଭରିଦେବା ପାଇଁ କେତେ ସମୟ
ଲାଗୁଛି ?

କେତେ ମଗ ପାଣିରେ ବାଲଟି ଭରି ହେଉଛି ?

ହିସାବ କରି ଦେଖ : ଏକ ଘଣ୍ଟାରେ କେତେ ମଗ ପାଣି
ନଷ୍ଟ ହୋଇଛି । ତାହେଲେ ଗୋଟିଏ ଦିନରେ କେତେ ପାଣି
ନଷ୍ଟ ହେଉଛି । ଏମିତି ଦଶଟି କଳରେ କେତେ ପାଣି ନଷ୍ଟ ହେଉଥିବ ?

ଜଳକୁ ପ୍ରାଣୀ ଓ ଭର୍ତ୍ତିଦ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଆନ୍ତି । ଆମେ ମନଇଛା ଜଳ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଉ ।
ଫଳରେ ଦିନକୁ ଦିନ ପୃଥିବୀରୁ ଜଳ କମିଯାଉଛି । ଅର୍ଥାତ୍ କୂଆ, ପୋଖରୀ, ହ୍ରଦ, ସମୁଦ୍ର, ନଦୀ, ଝରଣା,
ନଳକୂପ ଓ ମାଟିତଳ ଜଳ କମିଯାଇ ଆସେ ଆସେ ଶୁଣିଯିବ । ଏଥିପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ସରେତନ ହେବା
ଉଚିତ । କେବଳ ଦରକାର ଅନୁଯାୟୀ ଜଳ ବ୍ୟବହାର କରିବା, ପାଣିକଳ ଖୋଲାଥିଲେ ତାକୁ ବନ୍ଦ କରିବା,
ଅଯଥାରେ ପାଣି ଛାଳିବା ନାହିଁ, ଖୁବ୍ କମ୍ ପାଣିରେ ନିଜର ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରିବାକୁ ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ।

ପାଣିର ଅଭାବ ହେଲେ କି କି ଅସୁବିଧା ହେବ ? ଲେଖ :

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଚନା- • ଉପର କାମଟିକୁ ଘରେ କରି ଆସିବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲାଙ୍କୁ କହିବେ । ଶିକ୍ଷକ ଯେକୌଣସି ଗୋଟିଏ
ପିଲାର ହିସାବକୁ ଉଦାହରଣ ଭାବେ କଳାପଣାରେ ଲେଖିବେ । ସେହି ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲା ନିଜ ନିଜର ହିସାବ କରିବେ ।
• ଶିକ୍ଷକ ଥରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିବା ପାଣିକୁ ପୁନର୍ବାର ବ୍ୟବହାର କରିବା ବିଷୟରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବେ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଜଳର ବ୍ୟବହାରଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

୨. ଜଳ ବ୍ୟବହାରରେ କି କି ସାବଧାନତା ଅବଳମ୍ବନ କରିବ ଲେଖ ।

୩. ତୁମ ଗାଁ / ସାହିରେ କେଉଁଠାରୁ ଜଳ ଆଣ ?

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

୧. ଜଳ ବଞ୍ଚାଅ - ଖଣ୍ଡେ କାର୍ଡ୍‌ବୋର୍ଡରେ ଲେଖି ତାକୁ
ହାତରେ ଧରି ତୁମେ ଦଳଗତଭାବେ ତୁମ ସାହି / ଗ୍ରାମରେ
ବୁଲ । (ଏହି କାମ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଚଭାବଧାନରେ ହେବ) ।

୨. ଖବର କାଗଜରେ ‘ଜଳାଭାବ’ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ନେଇ
ବାହାରୁଥିବା ଲେଖାଗୁଡ଼ିକୁ କାଟି ତୁମ ଖାତାରେ
ଅଠାଦେଇ ଲଗାଅ । ଶ୍ରେଣୀରେ ଏହି ଲେଖା ଉପରେ
ଆଲୋଚନା କର ।

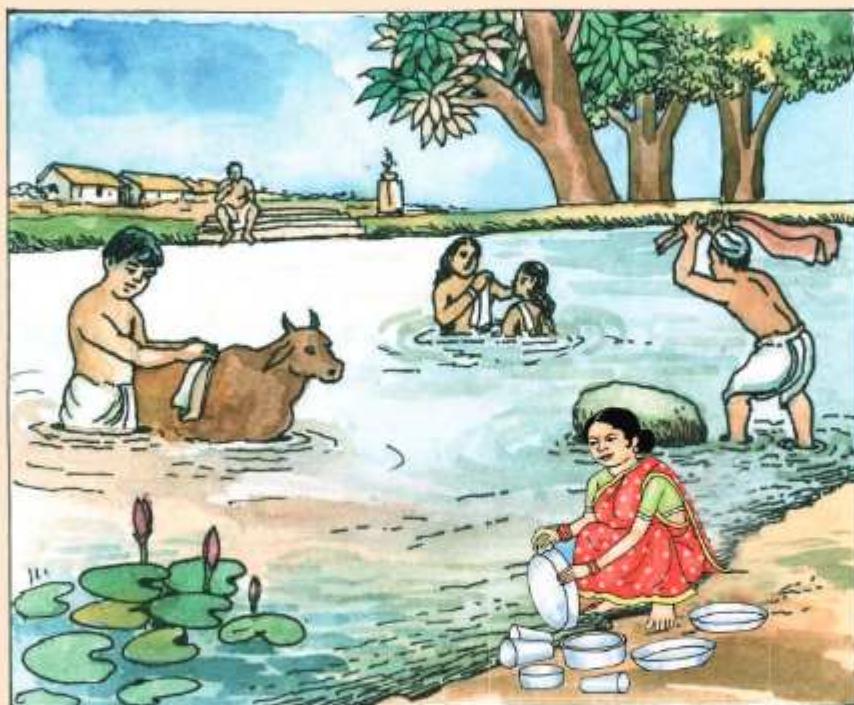
୩. ଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ ଦିବସ ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଲନ କର ।

ଜଳ ଦୂଷିତ ହୁଏ କିପରି ?

କ'ଣ ହେବ ପରୀକ୍ଷା କରି ଖାଲି ଘରେ ଲେଖ ।

- ← ଜଳରେ ହାତ ବୁଡ଼ାଇଲେ
- ← ଜଳରେ ପଚା ସଢା ଜିନିଷ ମିଶିଲେ
- ← ଜଳରେ କାଠି କୁଟା ପକାଇଲେ
- ← ଜଳରେ ଧୂଳି ଓ ମାଟି ପକାଇଲେ

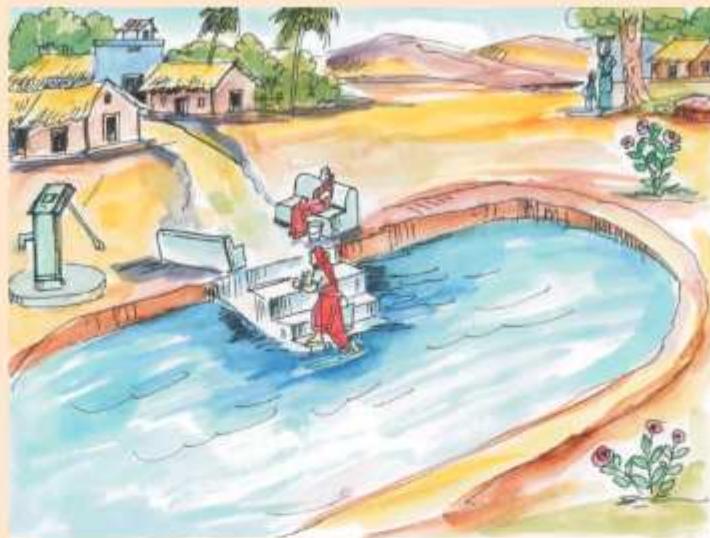
ଚିତ୍ର ଦେଖି ପୋଖରୀରେ ହେଉଥିବା କାମର ତାଲିକା କର ।

(୧)	ଲୁଗା ସଫା କରିବା	(୩)	_____
(୨)	_____	(୪)	_____

ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ କେଉଁ କାମ ପୋଖରୀ ଜଳକୁ ଦୂଷିତ କରୁଛି ଲେଖ ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ପାଇଁ ସୂଚନା - ଶିକ୍ଷକ ଏକ ଗ୍ରାସ ପାଣି ନେଇ ପରୀକ୍ଷାଟିକୁ କରିବେ ।

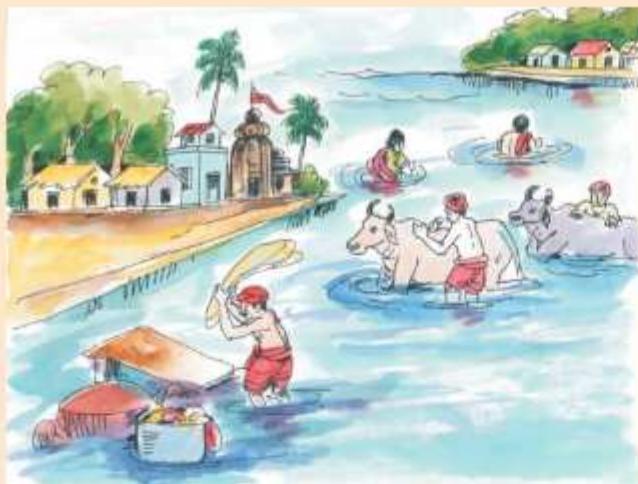
ଏବେ ଆଉ ଏକ ପୋଖରୀକୁ ଚିତ୍ରରେ ଦେଖିବା ।

ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠା ଓ ଉପର ଚିତ୍ରରେ ଥିବା ପୋଖରୀ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ପୋଖରୀରେ ତୁମେ ଗାଧୋଇବାକୁ
ପସନ୍ଦ କରିବ ଓ କାହିଁକି ଲେଖ ।

ନିମ୍ନଲିଖିତ କାରଣରୁ ପୋଖରୀ ଜଳ ଦୂଷିତ ହୁଏ ।

(୧) ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ାରେ ଖାଡ଼ା ଫେରିଲେ	(୨) ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ାରେ ବାସନ ମାଜିଲେ
(୩) ପୋଖରୀରେ ନଳିତା ସଢ଼ାଇଲେ	(୮) ମାଛ ଚାଷପାଇଁ ଗୋବର ପିଡ଼ିଆ ଓ
(୩) ଲୁଗା ସଫା କଲେ	(୯) ମାଛ ଖାଦ୍ୟ ପୋଖରୀରେ ପକାଇଲେ
(୪) ଗୋରୁ, ମଙ୍ଗିଳିକୁ ଗାଧୋଇ ଦେଲେ	(୧୦) ପୋଖରୀରେ ଅଳିଆ ଓ ଆବର୍ଜନା ପକାଇଲେ
(୫) ଶୌଚ ହେଲେ	(୧୧) ଗୀ'ର ନାଲ ନର୍ଦମା ଓ ଗୁହାଳ ପାଣିକୁ
(୬) ଦଳ ଓ ପଙ୍କ ସଫା ନ କଲେ	ପୋଖରୀକୁ ଛାଡ଼ିଲେ

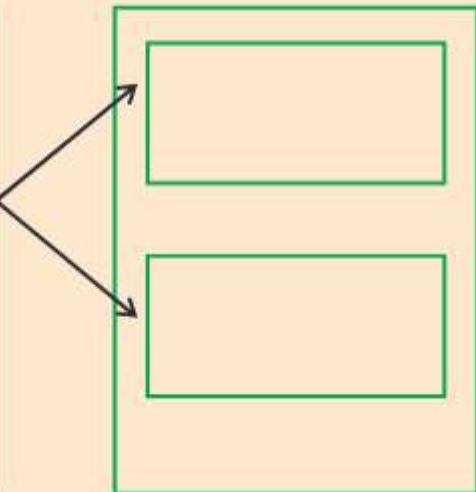

ଚିତ୍ର ଦେଖି ଲେଖ, କେଉଁ କେଉଁ କାରଣରୁ
ନଦୀଙ୍କଳ ଦୂଷିତ ହୁଏ ?

କୃଅ ଜଳ କେଉଁ କାରଣରୁ ଦୂଷିତ ହୁଏ ଚିତ୍ରରେ ଥିବା ଲେଖାକୁ ପଡ଼ି ବାଛି କରି ନିଜ ଖାତାରେ ଲେଖ ।

ନଳକୂପ ଜଳ ଦୂଷିତ ହେବାର କାରଣ ଲେଖ ।

କ'ଣ କଲେ ବିଭିନ୍ନ ଉସ୍ତର ଜଳ ଦୂଷିତ ହେବ ନାହିଁ ଚିନ୍ତା କରି ଲେଖ ।

କୁଆ ଜଳ : _____

ପୋଖରୀ ଜଳ : _____

ନଦୀ ଜଳ : _____

ଅଭ୍ୟାସ

୧. ଜଳ ଦୂଷିତ ହେବାର କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ଲେଖ ।

୨. ତୁମ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଥିବା ନଳକୂପର ଜଳ ଦୂଷିତ ନହେବା ପାଇଁ ତୁମେ କ’ଣ କରିବ, ଲେଖ ।

୩. କୂଆରେ ବିଚିଠି ପାଉଡ଼ର / ଫିଚିକିରି / କ୍ଲୋରିନ କାହିଁକି ପକାଯାଏ ?

ତୁମପାଇଁ କାମ -

ତୁମେ ତୁମ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା କୂଆ, ନଳକୂଆ ବା
ପୋଖରୀ ପାଖକୁ ଯାଇ, ସେଠିକାର ଜଳ କିପରି
ଦୂଷିତ ହେଉଛି, ଖାତାରେ ଲେଖିକରି ଆଶ ଓ
ଶ୍ରେଣୀରେ ଆଲୋଚନା କର ।

ପୃଥିବୀ ଓ ଆକାଶ

ଶ୍ରେଣୀକୋଠି ବା ଘର ବାହାରକୁ ଯାଇ ଆକାଶକୁ ଚିକେ ଅନାଆ । ଦିନରେ ଆକାଶରେ କ'ଣ ଦେଖ ଲେଖ ।
ରାତିରେ ଆକାଶରେ କ'ଣ ଦେଖ ଲେଖ ।

ଗଛଲତା, ପଶୁପକ୍ଷୀ ଓ ଆମେ ସମସ୍ତେ ପୃଥିବୀରେ ରହୁଛୁ । ଆଜି ଆମେ ଏହି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ପୃଥିବୀ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆଲୋକ ଦେଉଥିବା ଗୋଟିଏ ଉତ୍ତପ୍ତ ଜ୍ଵଳନ ପିଣ୍ଡୁଳା । ଏହାକୁ ନକ୍ଷତ୍ର କହୁ ।
ପୃଥିବୀ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଗୋଟିଏ ଗ୍ରହ । ଚନ୍ଦ୍ର ପୃଥିବୀର ଗୋଟିଏ ଉପଗ୍ରହ । ଚନ୍ଦ୍ର ପୃଥିବୀ ଚାରିପଟେ ଘୂରୁଛି । ପୃଥିବୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚାରିପଟେ ଘୂରୁଛି ।
ପୃଥିବୀ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରର ନିକର ଆଲୋକ ନାହିଁ । ଏଗୁଡ଼ିକ ସୂର୍ଯ୍ୟର ଆଲୋକରେ ଆଲୋକିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି ।
ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟ ସବୁବେଳେ ନଟୁ ଭଳି ଘୂରୁଛି ।

ଚିତ୍ରରେ ଦେଖ । ପୃଥିବୀ ଗୋଟିଏ ଅଣ୍ଣାକାର ପଥରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚାରିପଟେ ଘୂରୁଛି । ଏହି ପଥକୁ ପୃଥିବୀର ‘କଷ’ କୁହାଯାଏ । ପୃଥିବୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚାରି ପଟେ ଘୂରି ବା ଫଳରେ ପୃଥିବୀରେ ରତ୍ନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଷ୍ଟ, ଶୀତ, ବର୍ଷା ଭଳି ବିଭିନ୍ନ ରତ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ଏ ବିଷୟରେ ଉପର ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଧିକ ଜାଣିବ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଯୋଗୁ ପୃଥିବୀରେ ଦିନ ହୁଏ ଓ ପୃଥିବୀ ଉଭାପ ପାଇଥାଏ । ଏହି ଉଭାପ ନ ପାଇଥିଲେ ପୃଥିବୀ ଏତେ ଶୀତଳ ହୋଇଥାନ୍ତା ଯେ ଆମେ କେହି ବଞ୍ଚିପାରି ନଥାନ୍ତେ । କାରଣ ପୃଥିବୀ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ମାଟି ଓ ଜଳଥିବା ଶୀତଳ ପିଣ୍ଡୁଳା ।

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହେବା ଓ ଅସ୍ତ୍ର ହେବା କଥାରୁ ଆମକୁ ଲାଗେ ଯେ, ସୂର୍ଯ୍ୟ ଘୂରୁଛି, ପୃଥିବୀ ସ୍ଥିର ଅଛି । ମାତ୍ର ଏହା ସତ୍ୟ ନୁହେଁ । କାରଣ ତୁମେ ଚଳନ୍ତା ରେଳଗାଡ଼ି ବା ମଟରରେ ବସି ଗଲାବେଳେ ରାତ୍ରା କଡ଼ରେ ଥିବା ଗଛଲତା ଓ ଘର ସବୁ ଗତି କରୁଥିଲା ପରି ଜଣାଯାଏ । ପ୍ରକୃତରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥିର ଓ ତୁମେ ଗତି କରୁଆଥା । ଠିକ ସେହିଭଳି ସୂର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥିର । ପୃଥିବୀ ନରୁଭଳି ଘୂରୁଥିବାରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ବରୁ ପଣ୍ଡିମକୁ ଗତି କରୁଥିବା ଭଳି ଆମକୁ ଜଣାପଡ଼େ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ବଦିଗରେ ଉଦୟ ହୋଇ ପଣ୍ଡିମରେ ଅଷ୍ଟ ଯାଆନ୍ତି ବୋଲି ଜାଣୁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥିର ଓ ତାଙ୍କର ଉଦୟ ବା ଅସ୍ତ୍ର ନାହିଁ । ପୃଥିବୀ ଘୂରୁଥିବାରୁ ସକାଳ ହେଲେ ଆମେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଦେଖୁ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହେବା କହୁ ।

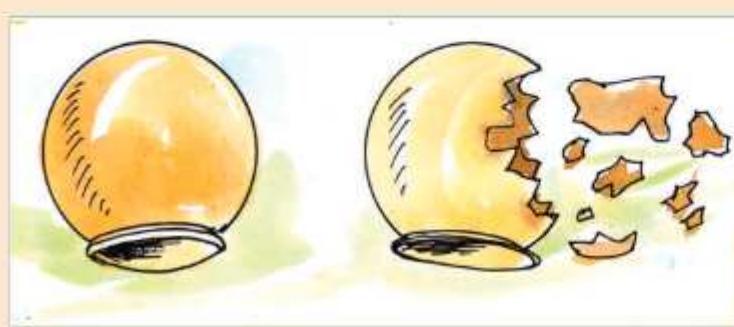
ପୃଥିବୀର ଆକାର :

ଉପର ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖ । ଗ୍ରୋବ ଓ କମଳା ଲେମ୍ୟୁର ଚିତ୍ର ଦୁଇଟିକୁ ତୁଳନା କର । ଶ୍ରେଣୀକୁ ଗୋଟିଏ କମଳାଲେମ୍ୟ ଆଣି ତାକୁ ଗ୍ରୋବ ସହିତ ତୁଳନା କର । କହ ପୃଥିବୀର ଆକାର କିପରି ?

ପୃଥିବୀର ଆକାର ଠିକ କମଳା ଲେମ୍ୟ ପରି ଗୋଲ ଓ ଦୁଇପାଞ୍ଚ ଟିକେ ଚେପଟା ।

ପରୀକ୍ଷା କର -

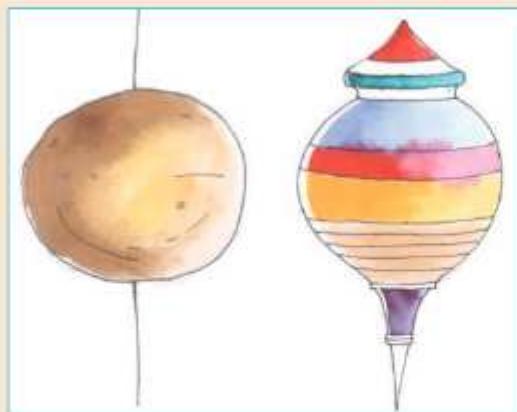

ଗୋଟିଏ ମାଟି ହାଣି ଆଣ । ତା'ର ବାହାର ପଟ ଦେଖ ଓ ତାଉପରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ବୁଲାଇ ଦେଖ ତାହା କେଉଁ ଆକାରର । ହାଣିର ତଳପଟ ଗୋଲାକାର । ତଳପଟ ଭାଙ୍ଗିଦିଆ ।

ସେଥିରୁ ଖଣ୍ଡେ ଖପରା ସଂଗ୍ରହ କର । ଦେଖ ଏହା ଗୋଲ ଦେଖାଯାଉଛି ନା ସମତଳ ଦେଖାଯାଉଛି ?

ଦେଖିବ, ସେ ଖପରା ଖଣ୍ଡକର ଉପର ସମତଳ ଯଦିଓ ଏହା ଏକ ଗୋଲାକାର ହାଣ୍ଡିର ଅଂଶ । ସେହିଭଳି ପୃଥିବୀ ଏକ ବିଶାଳ ଗୋଲକ । ଆମେ ବାସ କରୁଥିବା ଅଂଚଳଟି ପୃଥିବୀର ଖୁବ୍ ଛୋଟ ଅଂଶ ହୋଇଥିବାରୁ, ପୃଥିବୀର ଏହି ଅଂଶଟି ଆମକୁ ସମତଳ ଲାଗୁଛି । ପୃଥିବୀ ଗୋଲ ବୋଲି ଆମେ ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ ।

ପୃଥିବୀର ଘୂର୍ଣ୍ଣନ ଓ ଦିନରାତି :

ତୁମ ପାଇଁ କାମ - ଗୋଟିଏ ଗୋଲ ଆକୁ ଆଣ । ତା' ଭିତର ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଖଡ଼ିକା କାଠି ଚିତ୍ରରେ ଦେଖାଗଲା ଭଳି ପୂରାଆ, ଯେପରି କାଠିଟି ଆକୁର ଉତ୍ତମପଟେ ବାହାରିବ । ଏହା ଏକ ନଷ୍ଟୁଭଳି ହେବ । କାଠିକୁ ଧରି ଘୂରାଇଲେ ଆକୁଟି ଘୂରିବା ଦେଖିବ । ଆକୁଟି କାଠି ଚାରିପଟେ ଘୂରୁଛି । କାଠିଟି ଆକୁର ଅକ୍ଷ ଭଳି । ଏଣୁ ଆକୁଟି ତାର ଅକ୍ଷ (କାଠି) ଚାରିପଟେ ନଷ୍ଟୁ ଭଳି ଘୂରିଲା । ଏହିପରି ପୃଥିବୀର ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷ ଅଛି, ଯାହାକୁ ଆମେ ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ । ସେହି ଅକ୍ଷ ଚାରିପଟେ ପୃଥିବୀ ସବୁବେଳେ ନଷ୍ଟୁ ଭଳି ଘୂରୁଛି । ପୃଥିବୀ ଥରେ ନିଜ ଅକ୍ଷ ଚାରିପଟେ ଘୂରିବାକୁ ୨୪ ଘଣ୍ଠା ସମୟ ଲାଗେ ।

ପରୀକ୍ଷାଟିକୁ ନିଜେ କର ।

ଗ୍ରୋବଟିଏ ଓ ମହମବଡ଼ାଟିଏ ଆଣି ଚେବୁଲ ଉପରେ ବା ଚଟାଣରେ ରଖ । ମହମବଡ଼ାଟିକୁ ଜଳାଅ । ଗ୍ରୋବଟିକୁ ମହମବଡ଼ା ଆଗରେ ଆଣି ରଖ । ଶ୍ରେଣୀଗୁହର ଝରକା କବାଟ ବନ୍ଦକର । କ'ଣ ଦେଖୁଛ ?

ଗ୍ରୋବଟିର ସମସ୍ତ ଅଂଶ ଏକାବେଳକେ ଆଲୋକିତ ହେଉଛି କି ? ଯଦି ନାଁ କାହିଁକି ? ଲେଖ ।

ଗ୍ରୋବର ଯେଉଁ ଅଂଶତକ ଆଲୋକିତ ହୋଇଥିଲା, ସେହି ଅଂଶଟିକୁ ଧଳାକାଗଜରେ ଅଠାଦେଇ ଘୋଡ଼ାଇଦିଅ । ଗ୍ରୋବଟିକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଘୂରାଆ । ଦେଖ ଧଳାକାଗଜ ଲାଗିଥିବା ‘କ’ ଅଂଶ ଧୀରେ ଧୀରେ ମହମବତୀ ସାମନାରୁ ଚାଲି ଯାଉଛି । ଧଳା କାଗଜ ନ ଲାଗିଥିବା ଅଂଶ ମହମବତୀ ସାମନାକୁ ଆସୁଛି ଓ ଆଲୋକିତ ହେଉଛି । ଏହି ସମୟରେ ଧଳା କାଗଜ ଲାଗିଥିବା ଅଂଶରେ ଆଲୋକ ପଡ଼ୁନି । ଏଣୁ ସେଠାରେ ଅନ୍ଧାର ହୋଇଛି । ପୁଣିଥରେ ଗ୍ରୋବଟିକୁ ଘୂରାଇଲେ ଦେଖିବ ଧଳା କାଗଜ ଲାଗିଥିବା ଅଂଶ ମହମବତୀ ସାମନାକୁ ଆସି ପୁଣି ଆଲୋକିତ ହେଉଛି । ଏପରି କାହିଁକି ହେଉଛି ? ଲେଖ ।

ଏଠାରେ ଗ୍ରୋବଟି ପୃଥିବୀର ପ୍ରତିରୂପ ବା ମଡ଼େଲ୍ । ପୃଥିବୀ ଯେପରି ନିଜ ଅକ୍ଷ ଚାରିପଟେ ଘୂରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ଆଲୋକ ପାଏ, ଗ୍ରୋବଟି ସେହିପରି ନିଜ ଅକ୍ଷ ଚାରିପାଖରେ ଘୂରୁଛି ଓ ମହମବତୀ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପରି ଆଲୋକ ଯୋଗାଉଛି । ଗ୍ରୋବଟି ଗୋଲ ହୋଇଥିବାରୁ ତାହାର ସବୁ ଅଂଶ ଏକାବେଳେ ଆଲୋକିତ ହେଉନାହିଁ । ସେହିପରି ପୃଥିବୀ ଗୋଲ ହୋଇଥିବାରୁ ତାହାର ସବୁ ଅଂଶ ଏକାବେଳକେ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକରେ ଆଲୋକିତ ହୁଏନାହିଁ । ତେଣୁ ପୃଥିବୀ ନିଜ ଅକ୍ଷ ଚାରିପଟେ ଘୂରୁଥିବାରୁ ପୃଥିବୀର ଯେଉଁ ଅଂଶ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ସମ୍ବୂଝକୁ ଆସେ ସେଠାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ ପଡ଼ି ଆଲୋକିତ ହୋଇ ଦିନ ହୁଏ । ଠିକ ସେତିକିବେଳେ ପୃଥିବୀର ଅପରପାର୍ଶ୍ଵରେ ସୂର୍ଯ୍ୟାଲୋକ ପଡ଼ୁ ନ ଥିବାରୁ ସେଠାରେ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ ରାତି ହୋଇଥାଏ । ପୃଥିବୀ ୨୪ ଘଣ୍ଟାରେ ଥରେ ନିଜ ଅକ୍ଷ ଚାରିପଟେ ଘୂରୁଥିବାରୁ ପୃଥିବୀର ଅଧେ ଅଂଶ ୧୨ ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବୂଝରେ ରହି ଆଲୋକିତ ହୋଇ ଦିନ ହୁଏ । ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟ ଅର୍ଦ୍ଧକ ଅଂଶ ସେହି ସମୟରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଆଲୋକ ପାଉ ନ ଥିବାରୁ ସେଠାରେ ରାତି ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ଦିନ ୧୨ ଘଣ୍ଟା ଓ ରାତି ୧୨ ଘଣ୍ଟା ହୋଇଥାଏ । ଦିନ ରାତି ମିଶି ଗୋଟିଏ ଦିନ ହୁଏ । ଏଣୁ ଦିନକ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ହୋଇଥାଏ ।

ପୃଥିବୀ ଗୋଲ ହୋଇଥିବାରୁ ଓ ନିଜ ଅକ୍ଷ ଚାରିପଟେ ଘୂରୁଥିବାରୁ ଦିନ ରାତି ହୋଇଥାଏ ।

ଅଭ୍ୟାସ

୧. କ'ଣ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ?

(କ) ପୃଥିବୀର ଆକାର ଗୋଲ ହୋଇ ନଥିଲେ ? _____

(ଖ) ପୃଥିବୀ ନିଜ ଅକ୍ଷ ଚାରିପଟେ ଘୂରୁ ନଥିଲେ ? _____

(ଗ) ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣରୁ ଆଲୋକ ପାଉ ନ ଥିଲେ ? _____

୨. ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଉଭରଳେଖ ।

(କ) ସୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟରେ କି ସଂପର୍କ ଅଛି ? _____

(ଖ) ପୃଥିବୀ କେଉଁ ଦିଗରୁ କେଉଁ ଦିଗକୁ ଘୂରୁଛି ? _____

(ଗ) ରତ୍ନ ପରିବର୍ତ୍ତନ କେଉଁ କାରଣରୁ ହୁଏ ? _____

୩. ଭାବ ଓ ଲେଖ ।

(କ) ସୂର୍ଯ୍ୟ ନଥିଲେ କ'ଣ ହୁଅନ୍ତା ? _____

(ଖ) ଚନ୍ଦ୍ର ନଥିଲେ କ'ଣ ହୁଅନ୍ତା ? _____

(ଗ) ପୃଥିବୀ ଘୂରୁ ନଥିଲେ କ'ଣ ହୁଅନ୍ତା ? _____

(ଘ) ଆମକୁ ପୃଥିବୀ ସମତଳ ପରି ଲାଗେ କାହିଁକି ? _____

୪. ଠିକ ଉଭରରେ (✓) ଚିହ୍ନ ଦିଆ ।

(କ) ପୃଥିବୀର ଉପରିଭାଗ କିପରି ? (i) ସମତଳ (ii) ବକ୍ରତଳ (iii) ଚେପଟା

(ଖ) ପୃଥିବୀର ଆକାର କିପରି ?

(i) ଗୋଲାକାର (ii) ଗୋଲାକାର କିନ୍ତୁ କମଳାଲେମ୍ବ ପରି ଦୁଇପାଖ ଚେପଟା

(iii) ଅଣ୍ଣାକାର

(ଗ) କେଉଁଟି ଗୋଟିଏ ଗ୍ରହ ? (i) ସୂର୍ଯ୍ୟ (ii) ପୃଥିବୀ (iii) ଚନ୍ଦ୍ର

(ଘ) କେଉଁଟି ଘୂରୁ ନାହିଁ ? (i) ସୂର୍ଯ୍ୟ (ii) ପୃଥିବୀ (iii) ଚନ୍ଦ୍ର

ବୁମ ପାଇଁ କାମ - ମାଟି, ଗୋଲି ଓ କାଠ
ସାହାଯ୍ୟରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ, ପୃଥିବୀ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରର ଗୋଟିଏ
ମନ୍ଦ୍ରେଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।